

Składajcie ofiary na akcję wyborczą!

Cztery lata rządów obozu majowego a naprawa konstytucji

Sejm został rozwiązany za to, że — według urzędowej opinii rządu — nie mógł przeprowadzić „naprawy zasadniczych praw rządzących Polską”, czyli po prostu naprawy ustroju.

Mniejsza narazie o to, czy to był istotny powód rozwiązania. Jakkolwiek jesteśmy pod tym względem innego zdania, to jednak dla ułatwienia dyskusji, stajemy chwilowo na stanowisku rządu i stwierdzamy, że w tak ważnym akcie, jakim jest orędzie Prezydenta Rzeczypospolitej, rząd uznał konieczność zmiany zasadniczych praw, czyli konstytucji. — Wynika z tego, że obóz rządowy z tej sprawy powinien uczynić swoje naczelną hasło wyborcze.

Skoro zaś tak jest, trzeba jasno i wyraźnie oświetlić czteroletni stosunek obozu majowego z rządem na czele do rewizji konstytucji. Zobaczymy wtedy, kto jest winien, że sprawa ta została pogrzebana, — kto chciał przeprowadzić naprawę konstytucji, a kto do tej naprawy dopuścić nie chciał. Wykażemy, kto zmarnował cztery lata i doskonałe warunki zarówno faktyczne jak i prawne.

Zamach majowy zastał polskie stronnictwa umiarkowane, stanowiące większość poprzedniego Sejmu, w toku prac nad naprawą ustroju. Jeszcze i po przewrocie te same stronnictwa, nie zważając na to, że konstytucyjne wzmocnienie władzy wykonawczej pójdzie na korzyść rządu pomajowego, podtrzymały swoje poprzednio opracowane wnioski.

Rząd odrzucił tę sposobność i zadowolnić się prawem rozwiązywania Sejmu, pewnymi uprawnieniami w zakresie budżetu w czasie, gdy Sejm jest rozwiązany.

To się działo w lipcu 1926. Od tego czasu aż do końca poprzedniego Sejmu, czyli do listopada 1927, rząd trzymał Sejm w zupełnej bezczynności, zamiast rozwiązać go i zarządzić wybory do trzeciego z kolei Sejmu, który według przepisu konstytucji miał specjalne uprawnienie do jej naprawy. A rok 1927, jako okres wyjątkowej koniunktury gospodarczej, nadawał się wprost idealnie do przeprowadzenia zmian ustrojowych.

Dlaczego tego nie wyzyskano? Dlatego, że rząd nie miał jeszcze w ręku pożyczki amerykańskiej, a zatem nie był gotów do wyborów. Przeważały względy partyjne.

Nie będziemy przypominali znanej taktyki rządu w ostatnim Sejmie Mimo, że Prezydent Rzeczypospolitej w orędziu, otwierającym ten Sejm, wyraźnie wskazał na jego zadania rewizyjne, rząd nie tylko sam palcem nie ruszył w tej sprawie przez blisko półtrzecia roku, ale nie pozwalał pracować Sejmowi, trzymając go — poza sesjami budżetowymi — na przymusowym urlopie.

A przecież po stronie Sejmu była w tym kierunku dobra wola. Wprawdzie monstrualny projekt B. B. nie mógł uzyskać poparcia większości, ale stronnictwa lewicy i środka, początkowo oporne na daleko idące zmiany, przeszły z biegiem czasu tak wielką ewolucję, że zbliżyły się znacznie do projektu Klubu Narodowego, który przy poparciu przez B. B. mógł stać się podstawą dzieła rewizji konstytucji.

Rząd nie skorzystał ze sposobności. Cień sprawy Czechośćwic i obawa przed odpowiedzialnością zasłoniły mu naprawę „zasadniczych praw, rządzących Rzeczpospolitą”.

Skoro — tak czy inaczej — doszło do tego, że Sejm ostatni nie mógł przeprowadzić tej naprawy, a następny nie będzie miał takich uprawnień w tym kierunku, jak poprzedni, to rząd, dbały o zmianę konstytucji, miał do spełnienia jeden, krótki ale ważny obowiązek. Należało zwołać Sejm i powiedzieć mu:

„Złożyło się tak, że nie możemy ze sobą pracować, a tym samym niemożliwą jest naprawa konstytucji. Trzeba odwołać się do narodu przez nowe wybory, ale przedtem przeprowadźmy jedną tylko zmianę, a mianowicie przelanie konstytucyjnych uprawnień obecnego Sejmu na następny”.

To był kardynalny obowiązek rządu i jego stronnictwa. Już w grudniu 1929 roku prezes Klubu Narodowego prof. Rybarski w rozmowie z p. Prezydentem Mościckim wskazał na takie wyjście i spotkał się z dużym zainteresowaniem.

Nie zrobiono i tego. Nie zrobiono w ogóle niczego. Zmarnowano najlepsze okazy i najlepsze chęci.

Jeśli nowy Sejm ma w stokroć gorszych okolicznościach przeprowadzić naprawę konstytucji, to pierwszym do tego warunkiem musi być powołanie innego rządu. M. K.

VI kongres mniejszości narodowych

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Genewa, 8 września.

Dnia 5 b. m. zakończył się w Genewie dwudniowy kongres mniejszości narodowych, który od chwili wystąpienia w r. 1927 z kongresu mniejszości polskich (z Czechostowacji, Litwy i Łotwy) oraz Związku Mniejszości Narodowych w Rzeszy Niemieckiej posiada charakter organizacji kadłubowej. O zwołaniu kongresu w roku bieżącym zadecydowała kwestja, nie mająca nic wspólnego z problemem narodowościowym. Kwestja ta był projekt federacji europejskiej, wysunięty i rozwinięty w ciągu ostatniego roku przez p. Brianda. Gdyby nie sugestje francuskiego ministra spraw zagranicznych, kierownicy kongresów wykonałoby zapewne wiernie uchwały kongresu zeszlorskiego, by następny zjazd zorganizować dopiero w roku 1931.

Jednakowoż koncepcje p. Brianda dały wyjątkowo ideowo przywódcom kongresów tak wiele tematu do dyskusji, że postanowiono poddać projekt Brianda generalnej debacie i w ten sposób zmanifestować przed światem, iż kongresy genewskie są instytucją żywotną, pełną pomysłów i inicjatyw.

Kongres tegoroczny obradował tedy pod znakiem Paneuropę, którą w ujęciu briandowskim krytykowano b. ostro, zarzucając jej całkowite zneglizowanie kwestji narodowościowej. Uchwalona „nota” kongresu do Brianda, oraz резолюcja w tej sprawie stwierdzają wyraźnie, że Paneuropa winna być realizowana na podstawie uregulowania i rozwiązania problemu narodowościowego.

Dzięki dyskusji paneuropejskiej kongres zdołał poraz pierwszy zainteresować sobą niecyfrowy ten odłam prasy francuskiej, który popiera politykę Brianda. Pozatem jednak nie przyniósł

wiele nowego. Wyjątkiem mogłoby być tylko przemówienie prezesa kongresu Wilfana (emigranta słoweńskiego z Włoch), który na temat „Wspólnot narodowych” rozwijał tezy, zawarte w zeszlorskiej deklaracji berlińskiej Związku Mniejszości Narodowych. Tezy, że nie trafiły oczywiście do przekonania grupom niemieckim, które przez usta p. Naumanna z Polski przeciwstawiły tezie organizowania kultur narodowych tezę odmienną, biorącą za podstawę interesy polityczne różnych narodowości. Pan Naumann był jedynym mówcą, przemawiającym w „dyskusji” nad referatem Wilfana, którego sugestje, jakkolwiek ujęte w uchwalonej rezolucji, były wobec zorganizowanego sabotażu niemieckiego zwykłym rzucaniem grochu o ścianę.

Drugim zgrzytem pomiędzy Wilfanem a grupami niemieckimi była kwestja przyjęcia na kongres delegatów Bułgarów macedońskich z Jugosławii. Wilfan narzucił swą wolę prezydium, które skłonne było przyjąć Macedończyków i sprawił, że ci na kongres nie zostali przyjęci. Delegat Żydów bułgarskich zaproteściwał ostro przeciw polityce Wilfana, zarzucając mu, iż broni interesów rządu belgradzkiego. Protest ten pozostał jednak bezskuteczny. Niemcy, którzy chętnie poparliby Bułgarów i początkowo napierali nawet na Wilfana, by ustąpił, oklaskiwali żywo obronę Wilfana, który, odpowiadając rzecznikom Macedończyków, wyłuszczał powody swej decyzji.

Do załagodzenia tarć między prezesem kongresu, a grupą niemiecką (posiłkowaną przez szlab „rzeczoznawców” berlińskich z von Loeschem, dyrektorem „Deutscher Schutzbund” oraz „naukowcami” Boehmem i Wertheimerem na

Składać je należy bądź w administracji naszego pisma, bądź na konto czekowe w Pocztovej Kasie Oszczędności nr. 204.057 dla zarządu wojewódzkiego Stronnictwa Narodowego w Poznaniu; bądź też w biurze stronnictwa św. Marcin 65.

czyle) przyczyniło się walnie dopuszczenie na kongres litewskiego poety z Tylicy, niejakiego p. Vidunasa, który mimo protestu Związku Litwinów z Prus Wschodnich w Związku Mniejszości w Niemczech uznany został przez p. Wilfana jako „delegat” mniejszości litewskiej z Prus Wschodnich i przyjęty przez kierownika kongresu z nadzwyczajną pompą. P. Vidunas, człowiek o dużej podołu wyobraźni poetyckiej, lecz bez talentów politycznych, pławił się w atmosferze komplementów tak serdecznie i tak na ślepo, że nie zorientował się nawet w intencjach kierowników kongresu, gdy ci zabronili mu przemawiać na temat ucisku mniejszości narodowych w Niemczech.

Incydent z Vidunaszem rzucił na politykę „ausschussu” kongresów jaskrawe światło. Dzięki temu incydentowi stało się zupełnie jasne, iż kongresy genewskie, wyjątkowo zupełnie pod względem ideowym, starają się wynagrodzić sobie pustkę moralną wielkimi „wyczynami organizacyjnymi, zwłaszcza na terenach już zorganizowanych. Na pierwszy ogień pójść ma przedewszystkiem Związek Mniejszości w Niemczech, który przez pp. Ammendego i Wilfana upatrzony został jako ofiara. Liczyć się tedy należy, iż rok najbliższy będzie okresem wzmoczonej działalności agentów kongresowych na terenie Rzeszy, który panowie ci zamierzają gruntownie „oczyszczyć” ze Związku Mniejszości Narodowych.

Nadmienić wreszcie należy, iż kongres tegoroczny obeszany był bardzo słabo. Brakowało dwu wiceprzewodniczących: prezesa grupy żydowskiej Matzki i głównego, mniejszościowego ideologa niemieckiego, Schiemanna. Nie było również Bundu z Polski. Natomiast Niemcy stawili się w zwykłym składzie (Otto Ulitz, Naumann i Graebe).

Otto Ulitz, dyrektor „Volksbundu”, przemawiał na temat Paneuropę. Przy tej okazji pozwolił sobie na pewną grubą nieprzyzwoitość w stosunku do Polski. Mówił mianowicie, iż kryzys parlamentarizmu wywołany jest m. in. tem, że państwo bierze na siebie zbyt wiele obowiązków. Sprawy kulturalne winny być przekazane — jego zdaniem — czynnikom społecznym i w tej dziedzinie ograniczenie suwerenności państwa jest pożądane. Dziwi go natomiast, że protestuje się wobec posunięć w pewnych państwach, które zgodne są z zasadą suwerenności. Wyłącznie suwerenności tej winny być zastrzeżone tego rodzaju posunięcia, jak zabiegi Węgier o restytucję monarchji, lub żądanie „anschlusu”, bądź wysuwanie w innych państwach kwestji artykułu 19 paktu Ligi (mówiącym o rewizji pewnej kategorii traktatów). Uczynił tedy p. Ulitz aluzję do protestów polskich przeciw prowokacyjnemu wystąpieniu Treviranusa, który w dyrektorze śląskiego „Volksbundu” pozyskał żręcznego obrońcę.

Reasumując wyniki kongresu, wspomnieć jeszcze należy o uchwaleniu rezolucji w sprawie opublikowania sprawozdań z położenia mniejszości w poszczególnych państwach. Sprawozdania te sporządzone być mają przez poszczególne delegacje i na ich odpowiedzialność. Książka, zawierająca te sprawozdania, miała ukazać się już w czasie obecnego kongresu. Inicjatorzy tej publikacji natrafili jednak na poważne przeszkody i zobowiązali się wydać swe dzieło dopiero w listopadzie. Będzie to zbiór subiektywnych referatów, nie mogących oczywiście pretendować ani do obiektywności ani do wszechstronności ujęcia, choćby ze względu na kadłubowy charakter kongresów genewskich.

Informacje wyborcze

Stosownie do kalendarza wyborczego — do dnia 11 września b. r., rady miejskie i sejmiki, względnie zgromadzenia przełożonych gmin dokonywują wyboru członków okręgowej komisji wyborczej.

Po za okręgiem Poznań miasto w innych okręgach wyborczych naszego województwa, a więc w okręgu: Bydgoszcz, Gniezno, Poznań powiat, Szamotuły, Ostrów dwóch członków okręgowej komisji wyborczej i ich zastępców wybiera rada miejska miasta, w którym komisja ma swoją siedzibę, dwóch członków zaś i ich zastępców wybiera sejmik powiatowy tego powiatu, w obrębie którego komisja ma swoją siedzibę.

Kupując Proszek i Mydło

Regera

popierasz wytwórczość krajową i zapewniasz pracę robotnikowi polskiemu.

Pw 4 890-1-R.16.53-R.16.82

Do dnia 14 września b. r. rada gminna, względnie zebranie sołtysów, względnie komisarz rządowy, względnie wydział powiatowy mianuje lub wyznacza trzech członków obwodowej komisji wyborczej i tyluż ich zastępców.

Według artykułu 22 punkt 3 ordynacji wyborczej jednego członka komisji i tegoż zastępcę mianuje władza administracyjna pierwszej instancji, trzech zaś członków i tyluż zastępców wybiera rada gminna, w której jest położony lokal wyborczy, przeznaczony dla komisji — tam zaś, gdzie rady gminnej niema — uprawnienie to przechodzi na zebranie sołtysów wsi, wchodzących w skład gminy.

Należy dopilnować przez radnych narodowców, by do komisji tych weszli ludzie cieszący się dobrą opinią, do których można się odnosić z całym zaufaniem i by w komisjach wymienionych był zapewniony należyty udział przedstawicieli naszego obozu.

Aresztowanie komunistów

Warszawa, 10. 9. (Tel. wł.) — Wczoraj wieczorem aresztowano tutaj 80 delegatów komunistycznych związków zawodowych, którzy odbywali narady w lokalu Związku Krawieckiego. Narady dotyczyły się demonstracji planowanych na 14 września. (w)

Luksusowy Jacht norweski w Gdyni

Gdynia, 9. 9. (Tel. wł.) Wczoraj rano o godz. 8 wpłynął do portu jacht motorowy „Stella Polaris” jeden z największych luksusowych statków pasażerskich nad morzem bałtyckim, należący do firmy „Bergenske”. Statek zwiedził już porty w Oslo, Kopenhague, Stockholmie, Leningradzie i Gdańsku. Po 6 godzinnym postoju w Gdyni podczas którego pasażerowie Norwedy i Anglicy w liczbie 150 osób zwiedzili miasto i port, statek odplynął kanałem chylöńskim przez Antwerpę do Londynu, gdzie się kończy jego 20-dniowa, okrężna podróż.

Bojkot towarów niemieckich w Danii

Kopenhaga, 10. 9. (Tel. wł.) — W kraju daje się zauważyć wzmocniona akcja za bojkotem towarów niemieckich. Ostatnio w Jutlandji odrzucono jedynomyślnie ofertę niemiecką na dostarczenie generatora do elektrowni z tą wzmianką, że wobec zachłannej polityki gospodarczej Niemiec, szkodliwej dla rozwoju życia gospodarczego kraju, Dania musi stać na straży swego życia gospodarczego.

Wypadek ten nie jest odosobniony. Z południowej Jutlandji donoszą o powzięciu podobnej uchwały, domagającej się rozpoczęcia bojkotu towarów niemieckich. Duński Związek Mleczarski w Kolding powziął rezolucję, w której nawołuje do wspólnej organizacji całego przemysłu mleczarskiego, oraz wzywa radę gospodarczą do zorganizowania ogólnego bojkotu towarów niemieckich.

Skłonność do ilości ustępuje przy użyciu soli owocowej Karposal.

KARPOSAL

SÓL OWOCOWA

Cena Zł 4.00

Sposób użycia załączony.

KARPOSAL Karpińskiego

Wściekłość Niemców z powodu manifestacji poznańskiej

Centrowa „Germania” pisze o „ciężkiej prowokacji polskiej”

Berlin, 10. 9. (Tel. wł.) Prasa berlińska rozpisuje się na temat manifestacji poznańskiej, podnosząc wielki hałas zwłaszcza z powodu uchwalonych tam rezolucyj.

Organ kanclerza Brueninga, centrowa „Germania” zamieszcza depeszę p. t. „Ciężka prowokacja polska” (!), rozpoczynając się od słów:

„W Poznaniu odbyła się znów wczoraj wielka manifestacja protestacyjna przeciwko „niemieckim zakusom na granice polskie”. W pochodach przez miasto, w których wzięło udział około 50 tysięcy osób, niesiono dwie kukły, mające przedstawić ministra Treviranusa. Jedna z nich została publicznie spalona, a druga zawieszona była na szubienicy i zaopa-

trzona napisem: „Ten los czeka każdego, kto wyciągnie ręce po Pomorze”.

Następnie „Germania” pisze, że uchwalono „niesłychanie ostrą rezolucję” i cytuje następnie ustępy tej rezolucji. Dalej pismo donosi:

„W pochodzie niesiono m. i. transparent z napisem: „Miasto Gdańsk, niegdyś nasze, będzie znowu nasze”. Podobne manifestacje odbyły się w szeregu innych miast polskich. Jeden z mówców podkreślił w swym przemówieniu, że rewizja „status quo”, jeśli Niemcy jej sobie życzą, nie może dotyczyć Pomorza, lecz tylko zwrotu Gdańska, Warmii i Mazur Polsce”.

Także „Berliner Tageblatt” podaje w całości rezolucję, uchwaloną na wiecu poznańskim.

Relacje pism paryskich

Paryż, 10. 9. (Tel. wł.) Wszystkie dzienniki paryskie podają doniesienia o manifestacji poznańskiej, cytując także uchwaloną rezolucję. Szczególnie dokładnie podaje ją półurzędowy „Temps”.

„Temps” donosi również o wiecach w Bydgoszczy, w Zagłębiu Dąbrowskim i w Radomiu.

Paryż, 10. 9. (PAT). W dzienniku „Le Journal” Jan Botrot, którego wczorajsza depesza zdawała sprawozdanie o ostatnim występie Treviranusa w Królewcu, omawia dziś swą bytność w Poznaniu. Po gruntownym i wyczerpującym przedstawieniu sprawy Pomorza, autor wykazuje bezpodstawność wysuwanych przez Niemców argumentów na korzyść zniesienia „korytarza” zarówno z punktu widzenia komunikacji z Prusami Wschodnimi, która nie jest bynajmniej utrudniona, korespondent „Journala” sam bowiem ją wypróbował, spędzwszy najspokojniej w świecie noc w zaplombowanym wagonie, co tak Niemców irytuje, jak i pod względem etno-

graficznym, który dobitnie wykazuje niezaprzeczalność polskości tej ziemi.

P. Botrot opisuje niedzielną manifestację w Poznaniu, która uczyniła na nim imponujące wrażenie zarówno potężnym patryjotyzmem wielotysięcznej rzeszy, biorącej udział w demonstracji, jak i karnością, z jaką tłumy te zachowywały się.

Po podobnej manifestacji, oświadczył Botrot pewnemu Polakowi, z którym rozmawiał po jej zakończeniu, Niemcy chyba wyrzekną się swoich planów agresywnych. Niech nie zapominają o jednej rzeczy, iż nie może być pokojowego rozwiązania tego, co nazywają oni problemem polskim. Rozwiązanie to polegać jedynie może na zachowaniu obecnego status quo. W przeciwnym razie grozi wojna.

„Należy śmiało patrzeć w twarz niebezpieczeństwu — pisze w zakończeniu Botrot, Francuzi, zwracając od czasu do czasu oczy wasze w kierunku Poznania, i wy, Europejczycy nie zapomnijcie tego samego uczynić”.

renności; jest to istota uchwały w sprawie planu Brianda, przekazanej Zgromadzeniu Ligi Narodów. Paneuropa będzie posiadała w przyszłości taki zakres autonomii, jaki jej przysięgnie Liga Narodów, a jak można wnioskować z obecnego położenia zakres ten będzie niewielki. Czy wpłynie to na sprawę dodatnio, czy ujemnie, będzie można, zdaniem dziennika, ocenić dopiero po obradach nad tą sprawą samej Ligi oraz po przedłożeniu wniosku komisji, jaka prawdopodobnie w tym celu zostanie utworzona.

Berlin, 10. 9. (PAT). W berlińskich kołach dyplomatycznych panuje przekonanie, że w obradach genewskich poruszona zostanie obecnie tylko ogólna sytuacja polityczna Europy i że specjalnie w tym celu utworzona komisja nie zdoła zakończyć swoich prac w czasie trwania sesji Ligi. Komisja ta zebrałaby się powtórnie w zimie i prawdopodobnie dopiero we wrześniu 1931 r. na plenum sesji Ligi Narodów złożyłaby sprawozdanie z przebiegu prac.

Polaku —

nie bierz do ręki gazety, wpływającej na osłabienie Kościoła katolickiego

Skład komisji paneuropejskiej

Berlin, 10. 9. (PAT). W tutejszych kołach politycznych omawiany jest żywo skład przyszłej komisji paneuropejskiej, która ma być wyłoniona z plenum Ligi Narodów. Oczekuje się utworzenia komisji na wzór przygotowawczej komisji rozbrojeniowej, do której mają należeć nie tylko wszystkie państwa europejskie w liczbie 27, ale także stosownie do żądań Anglii i Włoch niektóre kraje zamorskie. Jako pozaeuropejscy członkowie komisji wchodzi w rachubę: Japonia, Indie, Nowa Zelandja, Chili i Peru.

Linia trolejbusowa w Gdyni

Gdynia, 10. 9. (PAT) W najbliższym czasie uruchomione będą w Gdyni prace przy budowie linii trolejbusowych między Gdynią miastem, a Chylonią z jednej, a Orłowem z drugiej strony. Fundusze na te roboty będą czerpane z pożyczki szwajcarskiej.

Komisja wyborcza na m. Poznań

W dniu dzisiejszym wojewoda poznański mianował członków okręgowej komisji wyborczej na okręg nr. 34 (miasto Poznań). Są nimi adw. dr. Herbert Fersten i dr. Kazimierz Węcowski z Poznania. Z proponowanych kandydatów na członków okręgowej komisji wyborczej, którymi byli pp. adw. dr. Sławski i dyr. miejskiego urzędu statystycznego Zygmunt Zaleski, żaden nie został przyjęty przez wojewodę. (k)

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 10. 9. 1930 r.

Przebieg dzisiejszej giełdy był więcej spokojny i obroty ograniczone. Zainteresowanie zauważono tylko na papiery procentowe, z których płacono za 5 proc. pożyczki konwers. 55 proc., robiono transakcje 8% listami dolarowymi Pozn. Ziem. Kredyt. po 96 proc. (przy dew. 8.90) i 6 proc. listami żytnimi po 20,50 (za 1 ctr. mtr.), natomiast oddawano 4 proc. listy zast. konwertowane ziemskie po 41,50. Poza to dopytywano się o premijówki dolarowe po 60.—, 61.—, jednakże nie było oddawców. 8 proc. listy dolarowe amortyz. były w zafiarowaniu po 92,50 proc., zaś kurs w planie podawano 92 proc. bez transakcji. Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania kursu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% pożyczka konwersyjna 55.— % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 96% +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt 41½ O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 20,50 +
Tendencja spokojna.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.8985 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.03 zł

212.33 zł, gotówką 211.63 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 172.98 do 173.27 zł, gotówką 172.64 zł.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 10. 9. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 694.5 gr (118,2 f. w. h.), b) pszenicy 744 gr (126,4 f. w. h.), c) jęczmienia przemiałowego 667 gr (113,1 f. w. h.), d) owsa 438.5 gr (78,1 f. w. h.).	
„Ceny transakcyjne”	0,00—20,00
„Ceny orientacyjne”	parytet Poznań
Zyto 60 tonn paryt. Poznań	19,00—19,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	27,25—29,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy nowy	19,50—22,00
Jęczmień browarowy	26,00—28,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	17,00—19,00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work 65%	30,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł work.	48,00—51,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	12,25—13,25
Otręby pszenne	15,50—16,50
Otręby pszenne (grube)	17,00—18,00
Rzepak	47,00—49,00
Groch Victoria	37,00—42,00
Ogólne usposobienie spokojne.	

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 10. 9. 1930 r.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91, sprz.: 8.93, kup. 8.89.

	Dewizy:		
	trans	przed.	kup.
Belgia	124,41	124,72	124,10
Holandja	359,06	359,96	358,16
-dansk	173,36	173,79	172,93
London	43,36¾	43,47½	43,26
Nowy Jork	8,903	8,929	8,899
Paryż	35,01½	35,11½	34,92½
Szwajcaria	173,36	173,49	172,63
Sztokholm	239,68	240,28	239,08
Wiedeń	125,0	125,21	125,55
Włochy	46,7-½	46,84	46,61
Berlin	212,43		

Tendencja przeważnie mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje.	
4% poz. inwest.	112,75
5% poz. konw.	55,50

Akcje w złotych:	
Bark Polski	0,00—167,00
Sila i Światło	0,00—77,00
Częstocice	0,00—35,50
W T F. Cukru	0,00—34,75
Lilpop	0,00—25,50
Starachowice	0,00—14,50
Tendencja słabsza.	

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 10. 9. 1930 r.

Pszenica march. od st. załad. 75—76 kg.	246,00—251,00
i po tej samej cenie sprzedaż.	
Tendencja poparta.	
Pszenica m.ekl 75—76 kg. cif	
Berlin sprzed.	0,00—252,00
i dalej po tej cenie sprzedaż.	
Tendencja poparta.	
Zyto march. od stacji załad. 70—71 kg.	0,00—187,00
Tendencja poparta.	
Zyto meklemb. 70—71 kg. cif	
Berlin sprz.	0,00—184,00
Tendencja poparta.	
Jęczmień march. brow. od st. załad. w. i z.	204,00—222,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastwiny i przemysłowy	183,00—196,00
Tendencja spokojna.	
Owies march. od st. załad. stary	176,00—189,00
Tendencja cicha.	
Owies march. od st. załad. nowy	158,00—169,00
Tendencja cicha.	
Mąka pszenna	28,50—36,50
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia przemiał. do 60%	25,52—27,45
Tendencja spokojna.	
Ospa pszena	9,00—9,25
Tendencja słaba.	
Ospa żytnia	8,25—8,50
Tendencja słaba.	
Groch Victoria	30,00—34,00
Groch pastwiny	19,00—20,00
Peluszka	21,00—22,00
Bób polny	17,00—18,50
Wyka	21,00—23,50
Makuch rzepakowy	9,80—10,50
Makuch lniany	17,50—17,80
Wytłoki suche	7,40—8,20
Srót Soja	14,30—15,40
Ogólna tendencja spokojna.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 10. 9. 1930 r.
Wyplaty na Warszawę 47,00—47,20
Noty wielkie 46,875—47,175

Otwarcie sesji Zgromadzenia Ligi Narodów

B. minister rumuński Titulescu przewodniczącym Zgromadzenia — Mowy powitalne — Wyjątkowy udział w tegorocznej sesji wybitnych mężów stanu z całego świata

Genewa, 10. 9. (Tel. wł.) Sesja zgromadzenia Ligi Narodów została otwarta dziś przed południem, krótko przed godziną 11, przez urzędującego prezydenta Rady Ligi Zumeta (Wenezuela). Posiedzenie odbywa się nie jak zwykle w sali reformacyjnej, lecz w specjalnie na ten cel urządzonej sali „Batiment Electoral”, znajdującym się w pobliżu uniwersytetu. Sala mieści się w monumentalnym gmachu, wybudowanym na zebrania suwerennego obywatelstwa genewskiego.

Po otwarciu posiedzenia wybrano komisję do stwierdzenia pełnomocnictw delegatów. W czasie przemówienia powitalnego prezydenta przystąpiła komisja do pracy.

Zgromadzenie przystąpi w ciągu przedpołudnia do wyboru swego prezydenta. Jak w latach poprzednich, tak i obecnie do ostatniej chwili nie było wiadome, kto będzie prezydentem. Dłuższy czas aktualną była kandydatura ministra spraw zagranicznych Finlandji Prokope, oraz postać chińskiego w Waszyngtonie. Chao-Chu-Wu. Ostatecznie zgodzono się na kandydaturę byłego rumuńskiego ministra spraw zagranicznych, obecnego posła w Londynie Titulescu.

Popołudniu ukonstytuują się prawdopodobnie komisje Zgromadzenia.

Genewa, 10. 9. (Tel. wł.) W powitalnej mowie prez. Rady Zgromadzenia Zumeta wyraził pogląd na pracę dokonaną od ostatniego zgromadzenia Ligi Narodów. Mówiąc o krytyce wyrażonej z powodu powolnego tempa pracy L. N. p. Zumeta przyznał tym głosom tylko częściowo rację, ponieważ sprawy na forum międzyn. bywały załatwiane gruntownie.

W słowach uznania wyraził się o inicjatywie Brianda celem stworzenia „Paneuropy”.

W dalszym ciągu poświęcił mowca serdeczne słowa pamięci zmarłych członków stanu jak i współpracowników L. N. t. j. Stresemanna, Nansena, lorda Balfoura i in.

Prezydentem obecnego Zgromadzenia sesji Ligi Narodów wybrano, w tajnym głosowaniu, 46 głosami na 50 pierwszego delegata Rumunji, b. min. Titulescu. P. Titulescu należy do Ligi Narodów, jako delegat Rumunji, od początku istnienia Ligi. Po przyjęciu wyboru nowy prezydent wygłosił krótkie przemówienie.

Ukonstytuowano następnie 6 komisji Zgromadzenia, poczem odroczone posiedzenie do popołudnia.

Genewa, 10. 9. (Tel. wł.) Obecne Zgromadzenie sesji Ligi Narodów jest bardzo silnie obsesane przez poszczególne państwa. Znajdują się w Genewie belgijski minister spraw zagran. Hymans, prezes ministrów Poł. Afryki gen. Herzog, australijski premier Scullin, austriacki kanclerz Schober.

Angliję reprezentuje min. spr. zagr. Henderson, min. handlu Graham i lord Robert Cecil, Grecję prez. min. Venizelos oraz jego długoletni zastępca w Lidze Narodów Politis i min. spr. zagr. Michalacopoulos. Węgry reprezentuje sędziwy hr. Albert Apponyj. Na czele indyjskiej delegacji stoi maharadża z Bikamer, jeden z podpisujących traktat wersalski.

Wszystkie inne państwa europejskie reprezentują odnośni ministrowie spraw zagr., którzy tym razem wcześniej przybyli do Genewy na konferencję europejską.

Paneuropa zgóry wyrzeka się swej suwerenności

Berlin, 10. 9. (PAT). „Kölnische Zeitung”, donosząc o przebiegu wypadków wczorajszych w Genewie, pisze, że Lidze Narodów udało się nie

dopuszczyć do utworzenia samodzielnej organizacji paneuropejskiej z paneuropejskim sekretarjatem i radą. Paneuropa wyrzeka się zgóry swej suwe-

Rewolucja w Argentynie

Wyroki śmierci doraźnego sądu wojennego — Nowy dowódca sił zbrojnych republiki

Nowy York, 10. 9. (Tel. wł.) Z Buenos Aires donoszą, że po wczorajszym straceniu dwóch przywódców o-negdajszych zaburzeń nocnych, skazano również na śmierć szefa policji na przedmieściu Buenos Aires, San Martino, po przeprowadzeniu rozprawy przed doraźnym sądem wojennym, zasiadającym bez przerwy na placu publicznym. Sześciu deputowanych z o-kresu rządów Irrigoyena, aresztowanych wczoraj wieczorem stanie dziś przed sądem wojennym General August Justo, b. minister wojny został mianowany naczelnym dowódcą wszystkich sił zbrojnych republiki i otrzymał nadzwyczajne pełnomocnictwa. —

Stan oblężenia trwa nadal w całym kraju.

Nowy York, 10. 9. (Tel. wł.) „Associated Press“ donosi z Montevideo że wczoraj, pod silną eskortą internowano na wojennym okręcie „Belgrano“ b. prezydenta Irigoyena oraz większą ilość jego zwolenników i czołowych mężów jego stronnictwa, m. in. kilku nastu deputowanych.

W Buenos Aires panuje rzekomo spokój, cenzura jednak nadal obowiązuje a po ulicach patrolują dniem i nocą silne oddziały wojska. Senatorowi Valle, zwolennikowi b. prezydenta udało się zbiec do Monterideo.

Manifestacje przeciwniemieckie w całym kraju

Patryjotyczna rezolucja kolejowców

W niedzielę dnia 7 września br. odbył się zjazd prezesów oddziałów i sekcji Zjednoczenia Kolejowców Polskich w Poznaniu. W czasie zjazdu punktualnie o godzinie 12-tej Zjazd na znak protestu i solidarności w skupieniu odśpiewał „Rotę“ i uchwalił rezolucję, solidaryzującą z manifestacją na Placu Wolności. Rezolucja ma brzmienie następujące:

„Zebrani prezesi oddziałów i sekcji Zjednoczenia Kolejowców Polskich okręgu poznańskiego, reprezentujący zgórą 11 000 członków, obradujący w sali „Boulevard“ wyrażają solidarność z manifestacją publiczną, odbywającą się w tej chwili na Placu Wolności w sprawie odparcia zakusów naszego zachodniego sąsiada na całość naszych granic“.

Wiece w Wielkopolsce

Krotoszyn. W niedzielę po nabożeństwie odbyła się na sali Hotelu Wielkopolskiego wielka manifestacja przeciw atakom niemieckim na całość granic Rzeczypospolitej. Przemawiał dyr. seminarjum oraz adwokat dr. Pawłowski. Po odczytaniu odpowiedniej rezolucji, którą zebrani grzotem oklasków przyjęli, na zakończenie odśpiewano „Rotę“.

Kępno. Z inicjatywy Z. O. K. Z. przy solidarnym udziale wszystkich organizacji miasta i powiatu odbyły się w niedzielę demonstracje antyniemieckie przeciw wystąpieniu Treviranusa w szeregu miejscowości pow. kępińskiego.

W mieście Kępno odbyło się zebranie w największej sali Domu Katolickiego przy udziale 1500 osób. Przewodniczył p. Ignacy Ciężyński, który odczytał rezolucję, przyjętą z zapalem przez wszystkich obecnych. Referat wygłosił p. adwokat Czodrowski z Kępna. Zebranie zakończono odśpiewaniem „Roty“, poczem samorzutnie utworzył się pochód, który przy śpiewie przeszedł ulicę miasta.

W Rychtalu skupiło takie samo zebranie około 1000 osób z miasta oraz okolicy. Przewodniczył zebraniu ziemianin p. Nowak, referat wygłosił p. redaktor Depczyński z Kępna. W okręgu rychtańskim mieszka największy w powiecie odsetek Niemców, stąd ta właśnie demonstracja zasługuje na specjalną uwagę. Rezolucję przyjęto frenetycznie.

W Mikorzynie z racji odpustu św. Idziego zebrały się z okolicznych powiatów tłumy do 10 000 osób, wobec których po ukończeniu nabożeństwa wystąpili z referatami p. Przenicznyńska z Mikorzyna i p. inspektor Hęcka z Ostrzeszowa. Rezolucję przyjęli wszyscy z najwyższym uznaniem.

W Bralinie odbyło się zebranie w sali szkoły, która nie mogła pomieścić wszystkich przybyłych. Referat wyglo-

sił i rezolucję przedstawił p. mec. Zakrzewski z Kępna. Nastrój u wszystkich wybitnie patryjotyczny i wykazujący pełne zrozumienie sprawy.

W Siemianicach odbyło się zebranie po nabożeństwie; uczestniczyli w niem wszyscy parafianie. Rezolucję przyjęto z całą przychylnością i stanowczością.

Cały więc powiat kępiński wykazał swą łączną moralną i narodową stwardzając na swych rubieżach zachodnich, iż zgodnie odpiera i odpiarać będzie wszelkie zakusy niemieckie.

Chodzież. W niedzielę na rynku chodzieskim odbył się wiec manifestacyjny przeciw zakusom niemieckim, zwołany przez wszystkie stronnictwa polityczne. Do zgromadzonego obywatelstwa przemówił p. dr. Matuszewski, poczem przez aklamację przyjęto odpowiednią rezolucję. Po odśpiewaniu „Roty“ oraz okrzyku na cześć Rzplitej manifestanci rozeszli się.

Wągrówiec. Na swem posiedzeniu w d. 4 b. m. rada miejska Wągrówca na wniosek radnego p. Stasiaka uchwaliła jednogłośnie wniosek, skierowany przeciw prowokacyjnemu występowi Treviranusa.

Wspaniała manifestacja stolicy Kaszub

Wejherowo. Stolica Kaszub godnie zaprotestowała przeciw prowokacjom niemieckim. Manifestację rozpoczęto uroczystym nabożeństwem w kościele farnym, odprawionem przez ks. prof. Plewę. Kazanie wygłosił ks. Gasiński. Po nabożeństwie tysięczne rzesze uczestników zaległy rynek. Wiece zgalił prezes rady miejskiej p. Andrzej Stróżyński, poczem przemawiali b. poseł na Sejm p. Dąbrowski, p. Roppel z Gdyni imieniem Tow. Powstańców i Wojaków na okręg kaszubski, p. Szymański z Warszawy, p. Stromski z Szemuda w imieniu rolników powiatu morskiego i p. Klawikowski w imieniu inwalidów wojennych i robotników. Wśród ogromnego entuzjazmu przyjęto rezolucję, odczytaną przez zastępcę burmistrza p. Bilińskiego.

Z Rynku udano się w pochodzie pod starostwo. Pochód był imponujący; uczestniczyło w nim około 15 tys. ludzi. Organizacji i stowarzyszeń całego powiatu morskiego było reprezentowanych około 150. Sztandarów było około 40. Niesiono poza tem transparenty z odpowiednimi napisami jak: „Nigdzie do zgube nie przynąd Kaszube“, „Ziemia Kaszubska, przesiąknięta krwią ojców naszych, więc nie damy ziemi skąd nasz ród“, „Niema Kaszub bez Poloni, a bez Kaszub Polsci“.

Staroście doręczono rezolucję, poczem po odśpiewaniu hymnu narodowego wiec został rozwiązany.

Doniosły dla rzemiosła wyrok sądowy

Obciążone ciężarami, podatkowymi rzemiosło, poczęło się bronić i rozgłądać się bacznie w ustawach podatkowych, ażeby się umieć należycie bronić.

Dzięki temu, przeprowadzono wreszcie, że urzędy Skarbowe musiały n. p. zrezygnować z wykupu świadectw przemysłowych przez rzemieślników, pracujących z jedną tylko siłą pracowniczą. Ostatnio jednak doczekaliśmy się, innego bardzo doniosłego dla rzemiosła wyroku sądowego.

Mistrz stolarski Michał Wagner w Tarnowskich Górach na Górnym Śląsku, prowadził dwie stolarnie, oddzielnie budowlaną i drugą meblową. W pierwszej zatrudniał 2 czeladników i 6 uczniów, w drugiej natomiast 1 czeladnika i 3 uczniów. Traktując każdą jako oddzielne przedsiębiorstwo, wykupił dla pierwszego warsztatu świadectwo przemysłowe VII kategorii, a dla drugiego — świadectwo przemysłowe VIII kategorii. Urząd Skarbowy natomiast stanął na innym stanowisku, gdyż traktował obydwie warsztaty jako jedno przedsiębiorstwo i domagał się wykupienia świadectwa przemysłowego VI kategorii, nakładając jednocześnie na p. W. karę.

Tenże odwołał się do Sądu Okręgowego w Katowicach. Poza przedstawieniem rzeczywistego stanu, p. Wagner motywował odwołanie tem, że po myśli załącznika do art. 23 ustawy o państw. podatku przemysłowym z dnia 15 lipca 1925 r. (Dz. U. R. P. 79), który wyraźnie mówi o zatrudnionych robotnikach i po myśli rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy Min. Skarbu (Dz. Ust. R. P. 82) art. 99, które znowu wyraźnie mówi: „Do robotników zalicza się wszystkich bez wyjątku najemników płci obojga“, uczniowie, którzy za ich czynność nie otrzymują zapłaty, nie mogą być zaliczani do sił najemnych.

Sąd Okręgowy w Katowicach — Wydział zamiejscowy w Tarn. Górach (Syn. akt. K. A. 60/29) w dniu 8 października 1929 rozpatrywał odwołanie p. W. i wydał wyrok, który ze względu na jego doniosłość dla rzemiosła, podajemy w całej rozciągłości:

Wyrok:

Oskarżonego uwalnia się. Koszta postępowania ponosi Skarb Państwa. Podp. Ładyżyński — Kociołek — Dr. Błachnik.

Uzasadnienie:

Na podstawie wyników przeprowadzonej rozprawy, a w szczególności na podstawie tłumaczenia się oskarżonego i zeznania świadka Pawła Wywiola, nabrał sąd przekonania i ustalił następujący stan faktyczny:

Oskarżony Michał Wagner, mistrz stolarski w Tarnowskich Górach, prowadzi swój warsztat stolarski w 2 oddzielnych ubikacjach. W jednej z tych ubikacji znajdują się tylko narzędzia ręczne, w drugiej zaś maszyny-obrabiarki, pędzone silnikiem elektrycznym o sile 7 K. M. Materiał używany na wyroby stolarskie obrabia się najpierw maszynami poruszającymi siłą elektryczną, gdy zaś jest już tak obrabiony, że dalsza praca maszynowa jest niemożliwą, przechodzi do drugiej ubikacji, gdzie roboty stolarskie wykończają się ręcznie. Każdy więc przedmiot produkcji, mający być należycie wykonanym, musi być obrabiany tak w jednej jak i w drugiej ubikacji.

W tych dwóch ubikacjach, zatrudnia oskarżony 3 czeladników i 10 uc-

niów, z tych ostatnich 7 powyżej lat 17. Oskarżony wychodząc z założenia, że posiada dwa oddzielne przedsiębiorstwa, wykupił od dnia 1. I. 1929 dwa świadectwa przemysłowe, a to dla przedsiębiorstwa ręcznego świadectwo kategorii B. VIII, zaś dla przedsiębiorstwa mechanicznego kategorii B. VII. Natomiast Urząd Skarbowy w Tarnowskich Górach, będąc zdania, że obydwie ubikacje, stanowią tylko jedno przedsiębiorstwo z zapędem mechanicznym, że w niem zajętych jest trzech czeladników i 10 uczni, a więc razem ponad 10 osób, twierdził, że oskarżony, jest obowiązany wykupić jedno świadectwo przemysłowe i to kategorii B. VI.

Sąd biorąc pod uwagę przedstawiony stan faktyczny, podzielał zapatrywanie Urzędu Skarbowego, że oskarżony prowadzi tylko jedno przedsiębiorstwo przemysłowe w rozumieniu ustawy o państwowym podatku przemysłowym, był jednak zdania, iż uczniowie nie mogą być uważani za robotników w rozumieniu powołanej ustawy, raz dlatego że praca ich jako uczniów jest mało produktywna i za nią często wynagrodzenia nie biorą, lecz przeciwnie, niejednokrotnie za naukę płacą, powtóre, że uczniowie zajęci w przedsiębiorstwie, nie pracują w tym celu by zarabiać, lecz by się danego rzemiosła wyuczyć.

Ze zaś ustawa, używając słowa robotnik, miała na myśli osobę pracującą w przedsiębiorstwie w celach zarobkowych, dowodzi fakt, że mówiąc o innych przedsiębiorstwach, gdzie o uczniach mowy być nie może, jak w fabryce zapalek, przedalini i t. p., używa tego samego słowa „robotnik“. Sąd, stojąc na tem stanowisku, przyjął, że w przedsiębiorstwie oskarżonego, posługującego się siłą mechaniczną, było zajętych tylko trzech robotników - czeladników i dlatego przyjął, iż oskarżony zgodnie z załącznikiem do ustawy o państw. podatku przemysłowym część II. XIX ustęp ostatni, miał obowiązek wykupienia dla swego przedsiębiorstwa świadectwa przemysłowego kat. VIII.

Gdy zaś oskarżony, jak to już wyżej stwierdzono, wykupił świadectwo tej kategorii, Sąd nie nabrał przekonania o winie oskarżonego i dlatego uwolnił go od oskarżenia dla braku przedmiotowej istoty czynu.

Orzeczenie o kosztach opiera się na przepisie art. 561 ust. c. k. p. k. podp. Ładyżyński — Kociołek — Dr. Błachnik.

Jak więc z powyższego wyroku Sądu Okręgowego wynika, nie zalicza się uczniów jako robotników przy wykupywaniu świadectwa przemysłowego.

Musimy jednak zwrócić uwagę, że jest to wyrok Sądu Okręgowego i nie wiemy jakie stanowisko zająłby w tej sprawie ewentualnie Sąd Najwyższy. T. ad.

ZEBRANIE OGÓLNE

Grodzkiej sekcji Młodych Obozu Wielkiej Polski w Poznaniu

odbędzie się dziś w środę, dnia 10 b. m. o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65 (nad kinem „Colosseum“.

Na porządku dziennym referaty oraz sprawy organizacyjne.

Wydział Grodzki.

wszechświatowej fabryki
PIANINA PLEYEL PARYZ
można kupić tylko w firmie
HERMAN i GROSSMAN
WARSZAWA MAZOWIECKA 16.
aw 9704

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili Wzmógł się ruch w naszym porcie

Poznański port na Warcie i przeladownia są obciążone tak wielkim ruchem, że mimo względnie dużych terenów, które rozporządzają, doskonałych urządzeń technicznych i dużej możliwości przeladunkowej, przecięt nie mogą się wywiązać ze swych obowiązków w ten sposób, by zadość uczynić życzeniom licznej klienteli.

Zarówno poszczególni interesanci, wielkie firmy przeladunkowe jak i personel pracowniczy, z utęsknieniem oczekują wykończenia pięknego planu nowego portu pp. rad. inż. Ruge i inż. Bielenia.

Wykonanie tego planu, zastosowanego do ostatnich wymogów techniki, stworzyłoby dla miasta swobodną możliwość przeladunku towarów, kosztem stosunkowo niewielkim 7 milionów zł i uwolniłoby je tem samem od trudności powstających z hamowań na przeladowni. W chwilach zbyt wielkich bowiem nagromadzeń, zbyt licznych wpływów szkut, port w dzisiejszych swych rozmiarach wymaganiom nie jest w stanie poddać.

Celem zapobieżenia tym dolegliwościom i unormowania ruchu w porcie rozporządzeniami w tej chwili środkami, powstała w ostatnim czasie z ramienia władz municypalnych osobna komisja, w skład której wchodzi p. p. Bogucki, dyr. Banku Ziemi, Zański, oraz przedstawiciele trzech firm, posiadających koncesje na ulgowe taryfy przeladunkowe na podstawie rozporządzenia z dnia 1 czerwca 1930 r. obejmującego także i port poznański, Żegluga Wielkopolskiej, Hartwig i Lloyd Bydgoskiego.

W dniach ubiegłych zawinęły do poznańskiego portu trzy parowce holowniki, przywożąc 18 szkut, po towar. Holowniki przyplynieły ze Szczecina. „Agata” — przywożąc 4 szkuty, „Erwin Norbert” 8 szkut i „Atlas” 6 szkut. Na rzece panował wielki tłok, szkuty stały w rzędach po cztery, tak, że z trudem przesuwała się pomiędzy barkami wolna wstęga wody. Port w tej chwili gości około 60 szkut.

Niemile raziło uszy przygodnego świadka zatławianie interesantów w biurach portu i przeladowni w języku niemieckim.

Handel jest wprawdzie międzynarodowy, interes interesem, kupiec i jego organy pomocnicze winny być ujemni. Ale, abstrahując od wspomnień przedwojennych na temat używalności naszego języka na terenie li tylko ziem rodzimej, przenosząc się do czasów współczesnych, proszę zatławić jakikolwiek interes w którymkolwiek z biur oficjalnych państwowych czy komunalnych Berlina, Hamburga czy Szczecina w języku polskim! Z pewnością — jeśli znalazłby się na tyle odważny, niewieleby wskórał.

Byłoby też dla tego bardzo pożądanem, by firmy wysyłające z Niemiec swój personel do innych krajów, a zatem i do Polski, wymagały od angażowanych znajomości języka danego kraju, do którego interesant się udaje.

Po dziesięciu latach naszej niepodległości najwyższy jest czas, by interesant obcokrajowiec mówił u nas do urzędnika polskiego po polsku. (ch)

Krótkie informacje gospodarcze

Staraniem niemieckich organizacji rolniczych i chmielarskich w budynku Instytutu Fermentacyjnego w Berlinie odbył się od 6 do 11 b. m. wystawa chmielu i jęczmienia browarnianego.

Pobyt rumuńskiego ministra skarbu w Paryżu pozostaje w związku z rokowaniami rządu rumuńskiego w sprawie sprzedaży wielkiej huty żelaznej w Siedmiogrodzie firmie Schneider-Kreuzot.

Szwajcarska Rada Związkowa uchwaliła podnieść cło na masło do wysokości 50 fr. od 100 kg.

W dn. 20. bm. rozpocznie się w Rzymie międzynarodowy kongres rzemieślniczy, w którym wezmą udział delegaci kilkunastu państw Europy. Tematem kongresu będzie szereg aktualnych zagadnień międzynarodowych rzemiosła i sprawa utworzenia międzynarodowej organizacji rzemieślniczej państw Europy.

Węgierski związek przemysłowców obywateli zwrócił się do rządu z prośbą przeciwko utworzeniu na Węgrzech oddziału czeskiej fabryki obuwia „Bata”.

W Londynie powstał wielki koncern węglowy, obejmujący 150 firm, o łącznym kapitale 10 milj. f. szt. Koncern objął wszystkie przedsiębiorstwa węglowe hrabstwa Lancashire.

Przechadzka po Targach Wschodnich

(Od własnego wystawnika „Kurjera Poznańskiego”)

L w ó w, we wrześniu.

Jubileuszowe Targi Wschodnie przedstawiają się jako całość bardzo dodatnio, stanowiąc w syntetycznym skrócie przekrój gospodarczy naszego państwa. Przedewszystkiem teraz — kiedy już minął gorączkowy i pełen napięcia okres wykończania stoisk, a wszystko znajduje się na swoich miejscach — można z prawdziwą przyjemnością stwierdzić, że nie widać zupełnie pustych stoisk. Tęgo psychicznego momentu nie wolno lekceważyć, gdyż posiada on duże znaczenie, a każda pustka, każda poważniejsza wyrwa w jakiejś większej całości wywiera siłą rzeczy przynębiające wrażenie.

Zrozumieli to organizatorzy Targów Wschodnich i zrezygnowali sobie radę z niezbyt zresztą groźnym dla nich wrogiem, bowiem posiadali w roku jubileuszowym iście również jubileuszową ilość zgłoszeń, pokrywającą w stu procentach niemal we wszystkich działach, rozporządzone miejsce. Fakt ten świadczy najwymowniej o pięknym rozwoju zasłużonej instytucji, oraz jest widomym dowodem jej żywotności i doniosłości dla kraju.

Targi Wschodnie zwróciły uwagę na jeden jeszcze szczegół, który odgrywa bardzo dużą rolę w tego rodzaju imprezach, zwłaszcza zakrojonych na szerszą skalę. Położyły one nacisk na stronę dekoracyjną, zaprowadzając tu pewien ład. Dzięki temu wnętrza pawilonów nie rażą kakofonią barw, ani też — nieharmonizowaną architekturą poszczególnych kiosków. Czasem drobny szczegół, odpowiednie przedstawienie rzeczy, zręczny dobór kolorów, wyzyskanie doniosłej roli w podobnych wypadkach światła — ot drobiazg niejednokrotnie robi swoje i zmienia stoisko nie do poznania.

Mam wrażenie, że byłoby rzeczą bardzo pożądaną, aby na ten moment kłaść w przyszłości duży nacisk, tępiąc bez litości wszelkie brzydactwo, największego szkodnika każdej wystawy. Dobre niewątpliwie wyniki mogłyby tu dać — stanowiąc poniekąd zachętę do wyłączenia pomysłowości — różne konkursy z nagrodami za najgustowniej urządzone stoisko, przy uwzględnieniu zużytego nakładu pieniędzy i pracy. Wreszcie nad harmonijnym, możliwie artystycznym zestawieniem całości powinna czuwać specjalna komisja. Nie wiem, czy istnieje ona w Targach Wschodnich, w każdym jednakże razie widać, że ktoś i na to zwracał uwagę, gdyż, powtarzam, nie zauważyłem specjalnie rażących motywów.

W tym roku zjawiała się znów Łódź. Brała ona udział w pierwszych dwóch targach, a później już nie wystawiała i dopiero w roku jubileuszowym nawiązuje znów nici łączności. Narazie jej udział nie przedstawia się zbyt okazale (z większych firm wystawiała tylko Geyer) ale — jak się informowałem — istnieje niemal pewność, że w następnym już roku liczba wystawców z Łodzi będzie znacznie większa, by potem stale wzrastać.

Najsłabiej prezentuje się na Targach Wschodnich dział maszyn wogóle, a rolniczych specjalnie (za wyjątkiem jedynie bodaj firmy H. Cegielski z Poznania, której wystawa przedstawia się bardzo ciekawie i robi nader dodatnie wrażenie, zwłaszcza w zestawieniu z innymi), dalej ciężkiego przemysłu i wreszcie samochodów. Usprawiedliwia się to przedewszystkiem trudnościami transportowymi, oraz związanymi z tem poważnymi kosztami, które w obecnym kryzysie mają głos decydujący. Ponadto — jeżeli chodzi o samochody — pojemność rynku polskiego w tej dziedzinie jest dosyć ograniczona i jedna wystawa na rok o szerszym zakresie (miałoby własnie taką, mianowicie bardzo nawet zasobny pokaz samochodowy w Poznaniu podczas M. W. K. T.) w zupełności wystarcza.

Inne działy przemysłu krajowego na ogół dosyć dobrze obsesiano. Przeważają naturalnie wystawcy z województw południowych, chociaż nie brak również i ze środkowych, oraz — z Górnego Śląska. Wielkopolska i Pomorze natomiast są stosunkowo nielicznie reprezentowane. Tylko gdzie niedziedzie spotyka się znajome nazwiska. Tu również w pierwszym rzędzie odgrywają rolę motywy finansowe.

Dużem zainteresowaniem wiedzających publiczności cieszą się wystawcy zagraniczni. Pawilonik węgierski wstęp-

nym bojem zdobył powodzenie. Można tam po bardzo przystępnej cenie nabyć przepyszne winogrona, różnych najprzedniejszych gatunków, oraz wspaniałe arbuzy. Niemal każdy niesie choć kawałek tego soczystego owocu, a wielu widzi się zasobnych nawet w całe zielone kule — olbrzymy o słodkim i orzeźwiającem miąższu. Ponadto miłośnicy Bachusa mają używanie, gdyż mogą do woli, nie wykoshtywując się zbytnio spijając najszlachetniejszy trunek — wino prawdziwie węgierskie, prosto z beczki i w różnych gatunkach.

Również przeważnie owoce południowe (obok tkanin i tytoniu, którego bogatą kolekcję przywieźli też Węgrzy) wystawia Rumunia. Ten pewnego rodzaju „zalew owocowy” jest w związku z ogólnym obniżeniem cła przez Polskę i poniekąd pokazem ze strony zagranicznych dostawców, co możemy od nich otrzymać. Pokaz wypadł nieszczęśliwie, gdyż jedynie dostarczono dużo winogron (ponoć kilka nawet wagonów) i rzeczywiście w przednich gatunkach o dorodnych gronach. Natomiast innych owoców (poza jeszcze wspomnianymi

powyżej arbuzy) była znikoma ilość, w dodatku przeważnie tylko gorzki, oraz jabłka, z tych, które dojrzewają również u nas.

Wśród zagranicznych wystawców na specjalne wyróżnienie zasługuje ponadto grupa francuska. Pokazała ona głównie wyroby tekstylne (bardzo ładne były tkaniny meblowe o gustownych deseniach), wełniane, oraz nici. Duże zainteresowanie wzbudziła Egipcjanie, wystawiający różne naprawdę artystyczne wyroby ze skóry, kości słoniowej, szlachetnych metali i wzorzyste tkaniny. Ze względu na posmak egzotyki rzeczy te znajdowały chętnych nabywców. Wreszcie — (nie tworząc już odrębnych grup — przybyli Czesi (przeważnie galanteria, maszyny i szkło), Austriacy (biżuteria, futra i konfekcja), Niemcy (maszyny, radio, instrumenty precyzyjne, wyroby papiernicze), Włosi, Belgowie, Anglicy i Holendrzy.

Z powyższego widać, że nazwa Międzynarodowe Targi Wschodnie jest z prawdziwego zdarzenia, a fakt obsesania wszystkich niemal działów licznym przez polski przemysł w obecnych ciężkich warunkach pozwala snuć na przyszłość jak najlepsze horoskopy rozwojowe dla Lwowa, oraz jego targów — co się obu słuszenie należy.

Jerzy HERNICZEK.

Nikt nie zdaje sobie sprawy z tego

co to jest???

że nie potrafimy opanować bezrobocia i brniemy coraz głębiej w ogólne zubożenie!!

Odpowiedź prosta: Popierajmy

Przemysł Krajowy!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

PODATKI I OPŁATY

(p) Rodzaje opodatkowanych dochodów. Celem wymiaru podatku dochodowego władze skarbowe ustalają uprzednio wysokość dochodu, podlegającą opodatkowaniu. Statystyka podatkowa za r. 1928 wykazuje 3560 milj. podlegającego podatkowi dochodu, od którego wymierzono 306 milj. podatku, a więc około 8,5 proc. dochodu. Z ogólnej sumy dochodu przypada na poszczególne jego rodzaje (w milionach zł): nieruchomości gruntowe — 823, nadzwyczajny wyrab lasu — 20, budynki — 324, przemysł rolny — 30, przemysł górniczy, hutniczy i fabryczny — 637, rzemiosła — 271, handel — 1109, zajęcia przemysłowe — 25, wolne zawody — 128, inne zajęcia przemysłowe i uposażenia wypłacane zagranicą — 54, tantiemy — 7, kapitały i prawa majątkowe — 70, wszelkie inne źródła 30, oraz dochody ustalone na podstawie oznak zewnętrznych (wydatków) — 31. Największe dochody wykazują: m. Warszawa (568 milj.), izby: wielkopolska (427), łódzka (410), łwowska (371) i śląska (318) a najniższe wileńska (88) i poleska (78).

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Z konferencji drzewnej w min. rolnictwa. W dniu 9. b. m. zakończono prace konferencji drzewnej. Na posiedzeniu plenarnym przyjęto szereg rezolucyj, dotyczących ogólnego kierunku i szczegółów państwowej polityki drzewnej. Wypowiedziano się przeciw wszelkiej ingerencji państwa, poza wykonywaniem ochrony lasów, natomiast za działalnością, zmierzającą do podniesienia konsumpcji drewna. Odnośnie polityki celnej zwrócono uwagę na niebezpieczeństwo nadmiernego przywozu drewna do Polski; wypowiedziano się pozytywnie za koncepcją tranzytu uszlachetniającego. Uznano za celowe, aby rząd był przygotowany: do wprowadzenia w razie potrzeby cel przywozowych na drewno, do pożądanego zlikwidowania cel wywozowych na drzewo okragłe, na osikę bez zastrzeżeń. W sprawie cel na olszynę powołano specjalną podkomisję, która przedstawi wnioski w ciągu 4 tygodni. Wypowiedziano się za obniżeniem taryf kolejowych w stosunku do spadku cen drewna oraz postawiono cały szereg tez, precyzujących racjonalną politykę taryfową. Sprawę kredytu uznano jako naczelną postulat sfer gospodarczych, domagając się wydania w drodze rozporządzenia P. Prezydenta R. P. usta-

wy o zastawie rejestrowym drzewnym, uruchomienia kredytów warrantowych i powołania do życia instytucji, finansującej eksport drzewa. W sprawach podatkowych uchwalono szereg szczegółowych postulatów, dotyczących podatku przemysłowego, dochodowego, majątkowego, gruntowego, spadkowego i podatków samorządowych. Zaprojektowano szereg posunięć, zmierzających do racjonalizacji prac; jak stosowanie ulg celnych przy przywozie maszyn; reorganizacji szkolnictwa zawodowego, rozwinięcie działalności izb handlowych w kierunku nadzoru technicznego i dokształcania personelu w tartakach. Wypowiedziano się pozytywnie za koncepcją giełd drzewnych i zleceniu izmom przem.-handlowym sprawę kodyfikacji zwyczajów handlowych, wyrażono w końcu opinie, że najważniejszym środkiem walki z obecnym kryzysem byłoby międzynarodowe porozumienie producentów drewna.

Z ZAGRANICY

(z) O francuskim obiegu pieniężnym. „Financial News”, omawiając sytuację na rynku pieniężnym francuskim twierdzi, iż drobni rentjerzy oraz chłopcy przechowują w domu banknoty zamiast wpłacać je do banków, przez co znaczne bardzo kwoty przepadają dla obiegu. Pismo twierdzi, że dałoby się tego uniknąć gdyby Francja zdecydowała się na puszczenie w obieg monet złotych.

(z) Angielski rynek finansowy. Prasa podkreśla, że obowiązująca obecnie stopa dyskontowa jest zbyt niska. Daje się to usprawiedliwić słabą stosunkowo podażą materiału wekslowego, z drugiej jednak strony stan kursów walut jest również poważnym wskaźnikiem, który należy uwzględnić przy ustalaniu stopy dyskonta. Otóż kursy te powodują stały odpływ złota i kapitałów z rynku angielskiego na rynek francuski i szwajcarski.

(z) Stan światowy bezrobocia. Według danych Międzynarodowego Biura Pracy i lość bezrobotnych na świecie wynosi 10 milionów. Jeżeli uwzględnić rodziny, to można powiedzieć, że 50 milionów ludzi dotknięte jest klęską bezrobocia; dwie trzecie wszystkich bezrobotnych przypadają na Europę. W Polsce na 1000 robotników jest 56 bezrobotnych, w Niemczech 34, w Stanach Zjednoczonych 20, w Norwegii 19, w Austrii i Anglii 15, na Węgrzech 14, w Szwecji i Australji 13, Danji i Kanadzie 12 i w Irlandji 11.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Broń palna w rękach osób nieletnich

Dwie ofiary lekkomyślności i braku ostrożności

Broń palna w rękach osób nieostrożnych i lekkomyślnych spowodowała już nieraz tragiczne wypadki. Winowajcami w takich wypadkach były najczęściej osoby nieletnie. Pośrednio jednak wina spotykała w tych wypadkach ludzi starszych, bowiem niebezpiecznej broni nie przechowywali tak, aby nie mogła dostać się do rąk niepowołanych. O dwu takich smutnych wypadkach donoszą nam znowu z prowincji:

Przebywający na wakacjach u p. Adama Tofilowskiego w Rogoźnie, krewniak jego 17-letni Bronisław Wieszowaty, wymierzył flowerem do 18-letniego Stanisława Tofilowskiego. Miała to być zabawa, żarty. Przy słowach: „Stój, bo cię zastrzelę!”, Wieszowaty pociągnął za kurek, może nie wiedząc, że strzelba była nabita. Padł strzał i kula ugodziła Tofilowskiego w gardło, przebijając mu krtań. Stan nieszczęśliwego młodzieńca jest beznadziejny. W dochodzeniach

policyjnych okazało się, że nieszczęsny Wieszowaty jest w swoim rodzaju recydywistą i już przed kilkoma laty spowodował podobny wypadek z bronią. Postępek jego w niniejszym wypadku wydaje się więc bardzo podejrzanym, to też aresztowano go i odstawiono do więzienia sądowego w Rogoźnie.

Drugi tragiczny wypadek z wynikiem śmiertelnym wydarzył się w Franowie w pow. jarocińskim. 17-letni Franciszek Antoniewicz pod nieobecność ojca swego zabrał z szafy fuzję i nabiwszy ją, wyszedł do ogrodu, by strzelać do ptaków niszczących pszczoły. Gdy z nabitym fuzją przeskakiwał przez rów, upadł, przy czym broń wypaliła, raniąc go w okolicę serca. Nieszczęśliwy młodzieniec zdołał ostatecznie siłą doleć się jeszcze do mieszkania, gdzie upadł i zmarł. Na miejsce wypadku wyjechała komisja sądowo-lekarska, która stwierdziła, iż Antoniewicz padł ofiarą nieszczęśliwego wypadku (k)

14. 9. 1930

Nr. 50. Wielkopolskiej Ilustracji

przynosi

początek powieści: **Ossendowskiego**

Okrety zbłąkane.

Kto zapewnić sobie chce całość tej nadzwyczaj interesującej powieści, niechaj zaraz zamówi „Ilustrację” wprost u nas, na pocztę, w księgarni lub u kolportera.

Administracja
Poznań, św. Marcina 70.

Tragiczny wypadek

Śmiertelne porażenie prądem elektrycznym

Niezwykle tragiczny wypadek wydarzył się wczoraj popołudniu przy pracach instalacyjnych około naprawy przewodów elektrycznych przy Placu Wolności, w piwnicach zajmowanych przez restaurację Grand-Café. Pracownik instalatorski, 19-letni Kazimierz Remlein, zamieszkały przy ul. Sokoła 23 na Winiarach, zamierzał wykręcić żarówkę, zetknął się jednak przytem z prądem o sile 220 volt i padł bezprzytomny na ziemię. Przywołano pomoc Pogotowia Lekarskiego (tel. 55-55). Trzygodzinne zabiegi lekarza pozostały jednak bezowocne, śmierć nastąpiła nieuchronnie. — Zwłoki nieszczęśliwego młodzieńca przewieziono do kostnicy miejskiej. Być może, że do zgonu przyczyniło się też osłabienie serca, na które tragicznie zmarły cierpiał od dłuższego czasu. (k)

Sensacyjne aresztowania

Na tle kryzysu Kasy Parcelacyjno- Osadniczej w Grudziądzu

Jak swego czasu donosiliśmy, Kasa Spółdzielcza Parcelacyjno - Osadnicza w Grudziądzu wstrzymała wypłaty wkładek oszczędnościowych swoim klientom, motywując zarządzenie to chwilowym brakiem gotówki. Równocześnie zarząd kasy odniósł się do sądu z wnioskiem o odroczenie wszelkich wypłat. W związku z trudnościami gospodarczymi kasy pojawiły się wieści, jakoby kasa przez nieopatrzność gospodarzką, kosztowne protekcje i nadużycia poniosła straty w wysokości 1½ milj. zł. Pewna agencja prasowa rozesała do prasy komunikat o rzekomem bankructwie kasy, wywołując popłoch wśród deponentów, jakimi są przeważnie matorolni, robotnicy, rzemieślnicy i urzędnicy.

Celem uspokojenia opinii publicznej ukazały się komunikaty Zarządu Kasy oraz Związku Rewizyjnego Spółdzielni Roln. w Toruniu, mające dać pogląd na właściwy stan kasy. Według tych wyjaśnień wynosi łączna suma depozytów 1½ milj. zł, na które

kasa posiada pokrycie w nabytych realnościach, jak mleczarnie itp. objekty rolniczo-przemysłowe, pozatem odpowiada kasa udziałami członkowskimi, które przy 10-krotnej odpowiedzialności równają się sumie 1961 500 zł, t. j. kwocie udzielanych pożyczek. Kwota wkładek oszczędnościowych równa się rzekomo prawie kwocie udzielanych pożyczek, których ściąganie przy obecnym kryzysie, jest trudne, bezwzględne zaś egzekwowanie doprowadziłoby dłużników do ruiny itp.

Widocznie jednak oświadczenia te nie załagodziły podejrzeń i zaniepokojenia, bowiem sprawą zajął się prokuratora grudziądzka. Ubiegłej soboty aresztowani zostali dawniejsi wzgl. obecni członkowie zarządu kasy w osobach naczelnego redaktora „Gaz. Grudziądzkiej” Romualda Wasilewskiego, dyr. Banku Ludow. w Łasinie Schimkala, buchaltera Młynarskiego i obecnego urzędnika kasy Fr. Kulczyka. Młynarski został po przesłuchaniu zwolniony, natomiast pozostałych zatrzymano w areszcie śledczym, co dowodziło, że w kasie jednak nie wszystko było w porządku.

KALENDARZYK

Środa, 10 września 1930.

Słońce: wschód 5,17; — zachód 18,21; — długość dnia 13 godz. 4 min.

Księżyc: wschód 19,08; — zachód 7,34; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 10 st. C., pochmurno, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 756 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 14 st. C., najniższa + 7 st. C. Ilość opadu nieznaczna.

Przewidywania pogody na czwartek: Pochmurno z chwilowymi wyjaśnieniami. Po bardzo chłodnej nocy nieznaczne ocieplenie.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczoraj + 0,64 m; dziś + 0,60 m. Kal. rz.-kat.: Mikołaj z Tolentyny W.; jutro Prot i Jacek.

Kal. słow.: Władyboj; jutro Iścislaw.

**KUPOJMY CEGIELKI NA BURSE
RZEMIEŚLNICZĄ (P. K. O. 212 664)**

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Pielgrzymka.** W ostatniej chwili przypominamy, iż Katolickie Tow. Robotników Polskich przy Farze urzędują w niedzielę, dnia 14 bm. tradycyjną pielgrzymkę do Dąbrówki Kościelnej. Równocześnie odbędzie się tam poświęcenie kamienia węgielnego pod nowy kościół którego dokona ks. biskup dr. Laubitz. Rano o godz. 5.30 odbędzie się w kościele farnym msza św., podczas której uczestnicy przystępować będą do komunji św. Po mszy św. wyruszy pielgrzymka na dworzec Tamna Garbarska; powrót tego samego dnia wieczorem o godz. 8. Bilet w obie strony wynosi 4 zł. O jak najliczniejszy udział w pielgrzymce prosi Zarząd.

— **Sodalitja Marijańska Stud. U. P.** urzędują w dniach 1—5 października br. zamknięte rekolekcje w Puszczykowie, w willi „Ostoja”. Koszta całkowitego utrzymania, wylądnie kosztów podróży, wynoszą 5 zł. Zgłoszenia udziału w rekolekcjach prosimy nadesłać do dnia 25 bm pod adresem M. May, Poznań, ul. Grunwaldzka 15, tel. 78-77 w godz. 19—21.

OSOBISTE

— **Egzamin w Sądzie Okręgowym.** W Sądzie Okręgowym odbywał się dnia 6 bm. pod przewodnictwem wiceprezesa Bohosiewicza egzamin na urzędników sądowych. Egzamin zdali pp.: St. Prędko, St. Sasowski, I. Rynarzewski, K. Mania i R. Nowaczyk. (z)

— **Ślub.** W kościele OO. Zmartwychwstańców w Poznaniu pobłogosławiony został w sobotę, 6 września br. przez ks. kanonika Szulca w asyście ks. Woskiego związek małżeński między panną Marią Buchwaldówną, córką zasłużonego em. nauczyciela p. J. Buchwalda, a panem Leonem Janem Popławskim, synem znanego i znanego obywatela p. Jana Popławskiego z Poznania. — Młodej parze towarzyszą szczerze życzenia krewnych i przyjaciół.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Tow. Kupców Detalistów branży kolonjalnej** urzędują dziś, 10 bm., zebranie plenarne w Domu Związku Towarzystwa Kupieckiego, ul. Zwierzyniecka. Omawiana będzie prócz innych sprawa usuwania magli ze składów spożywczych. Obecny na zebraniu dla tej właśnie sprawy będzie dyrektor Miejskiego Urzędu Porządku i Bezp. Publicznego. Zatem obecność wszystkich członków, jak i dla informacji wszystkich zainteresowanych nieczłonków, jest konieczna.

WYCHOWANIA, KURSY

— **Kurs dykcji i deklamacji.** Znany i wybitnie ceniony artysta Teatru Polskiego, p. Zygmunt Noskowski, otwiera przy Teatrze Polskim kurs dykcji i deklamacji oraz gry scenicznej. Osoby, pragnące się zapisywać na kurs, proszone są o nadsyłanie zgłoszeń do kancelarii Teatru Polskiego.

— **Kurs przeszkolenia justetek.** W myśl rozporządzenia min. spraw wojskowych dla przysposobienia wojskowego kobiet w charakterze telegrafistek rozpocznie się kurs justetek w Centrum Wyszokolenia Łączności w Zegrzu. Kurs trwa 10 miesięcy, rozpoczyna się w październiku i kończy w sierpniu następnego roku. Zależnie od ukończenia kursu słuchaczki przyjmowane będą do służby państwowej w Min. Poczty i Telegrafów w charakterze urzędniczek; a) absolwentki kursu z egzaminem dojrzałości w X. st. służbowym (sekretarz pocztowy), b) absolwentki bez egzaminu dojrzałości w XI st. służb. (asystent pocztowy). Przyjęcie na kurs uwarunkowane jest posiadaniem cenzusu naukowego w zakresie conajmniej 6-ciu klas szkoły średniej, granica wieku od 19 do 25 lat, wynikiem przeglądu lekarskiego i egzaminu, ukończeniem przysposobienia ogólnowojskowego. W czasie trwania kursu słuchaczki otrzymują uposażenie w wysokości 50 zł miesięcznie, stosowne wyekwipowanie typu wojskowego, wyżywienie, bezpłatną opiekę lekarską i kwatery, dziesięć bezpłatnych przejazdów kolejowych. Kandydatki składają podanie do min. spraw wojskowych przez szefa łączności M. S. Wojsk., Warszawa, ul. Nowowiejska, w terminie do 15 bm. O zgłoszeniu się na kurs oraz decyzji komisji kwalifikacyjnej zawiadamiają Okręgowy Urząd W. F. i P. W. Poznań, ul. Babińskiego 2. Szczegółowych informacji udzielić mogą Okręgowy Urząd W. F. i P. W. oraz komendanci pułków W. P.

ZYCIE SOKOLE

— **„Sokół” w Rogoźnie** urzędują dnia 14 bm. w sali Hotelu Centralnego swą doroczną zabawę taneczną. Zabawa zapowiada się interesująco.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Szanownych PP. Korespondentów** prosimy, celem ułatwienia nam zadania, o pisanie korespondencji, przeznaczonych do druku, tylko po jednej stronie arkusza.

— **Pogotowie Lekarskie Zw. Lekarzy Z. P.** (55-55) przy ul. Pocztowej 30, dyżuruje w dzień i w nocy. W sierpniu br. udzieliło 959 porad, w tem 598 wizyt na mieście i 361 konsultacji na stacji Pogotowia. Ubogim udzielono porad w 155 za-

Przy cierpieniach nerek, chorobach moczowych, pęcherza moczowego i dolnego odcinka kiszek, naturalna woda gorzka „Franciszka Józefa” łagodni i usuwa szybko gwałtowne bóle przy wypróżnianiu. Zadać w aptekach. nw 3697

chorzeniach, w tem 77 wizyt własnej karetkami i 78 konsultacji. W wypadkach nieszczęśliwych Pogotowie Lekarskie interwenjowało 289 razy, z czego na rany przypada 121, oparzenia 14, krwotoki 60, otrucia 17, stłuczenia 41, zwichnięcia 5, złamania członków 15, inne 16. Odwieziono do klinik i szpitali 167 chorych. Na stacji Pogotowia czynne są cztery wozy sanitarne, które przewożą chorych, prywatnych, kasowych i ubogich do szpitali i poza miasto.

— **Z targu.** Dnia 10 b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,60—5,00 zł; masła mleczarskiego 5,20—5,60 zł; twarogu 1,00—1,20 zł; mendel jaj 2,40—2,60 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 32—34 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 2,60 do 2,80 zł; słoniny wędzonej 3,40—3,60 zł; wieprzowiny 3,00—3,80 zł; wołowiny 2,40 do 3,60 zł; cielęciny 2,40—2,80 zł; skopowiny 2,60—3,00 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4,00—4,20 zł; za drób: kura 4,00 do 5,00 zł; perlica 5,00—6,00 zł; kaczką 5,00 do 6,00 zł; 1 kg. tuczonej gęsi 4,00 zł; para gołębi 1,30—1,50 zł; sarnina 3,00—5,00 zł za 1 kg.; para kurcząt 3,00—4,50 zł; królik 3,00—4,00 zł; kuropatwy para 2,50 do 4,50 zł; za ryby: 1 kg. karpia 5,00 do 5,60 zł; okonia 2,60—3,60 zł; suma 4,00 do 5,00 zł; białych ryb 1,00—2,00 zł; 1 kg. sandacza 5,60—6,40 zł; mięsota 4,00 zł; szczupaka 4,00—5,00 zł; lina 4,40—4,60 zł; 1 kg. węgorza 5,60—6,00 zł; za jarzyny: 1 główka kapusty białej i włoskiej 10 do 20 groszy; modrej 20—30 gr; 1 kg. młodych ziemniaków 10—15 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 10 groszy; szpinaku 1,00 zł za kg.; jarmużu 30—40 groszy; pietruszki 50—60 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; sałatka zielona główka 1,00—1,50 zł; 1 kg. rabarbaru 20—30 gr; pepek rzodkiewek 10 gr; 1 mdl. ogórków 40—50 groszy; pepek młodej marchewki 10—20 gr; 1 kalafior 0,20—1,00 zł; 1 kg. fasoli 0,50 do 1,00 zł; mendel raków 1,00—2,50 zł; 1 kg. jagód czarnych 0,80—1,00 zł; pomidory 0,30—0,80 zł za 1 kg.; borówki 1,40—1,80 zł za 1 kg.; 1 kg. jabłek 0,40—1,20 zł; gruszek 0,40 do 1,00 zł; śliwki 0,80—1,60 zł za 1 kg.; jeżyny 1,00—1,20 zł; cz. porzeczki 1,20 zł; renkiody 1,40—2,40 zł; mirabele 1,00—1,20 zł; winogrona 1,80—2,40 zł; grzyby: borowiki duże 1,20—1,60 zł za kg.; drobne 1,60 do 2,00 zł za kilogram; rydze duże 1,20 zł; drobne 1,60 zł; pieczarki 1 do 1,60 zł; maślaki 0,80—1,00 zł; kurki 1—1,20 zł; zielonki 1,20—1,40 zł; inne grzyby 0,40—0,80 zł. — Targ ożywiony; ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Tramwaj najechał wóz.** Przy W. Garbarach został najechany przez tramwaj linii 6 wóz p. Michała Piotrowskiego, zamieszkałego przy pl. Św. Krzyskim 1. Wskutek zderzenia wóz został rozbity a Piotrowski przy upadku z wozu poranił sobie dotkliwie rękę (k)

— **Samobójstwo urzędnika kolejowego.** W Lesznie popełnił samobójstwo, strzelając do siebie z rewolweru, starszy technik kolejowy Józef Giercuskiewicz. Powodem samobójstwa był nalóg pijacki i wskutek tego niesnaski rodzinne. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Czy zaginięcie?** Zamieszkały przy ul. Polnej 14 Wacław Pawłowski zwrócił się do policji o odnalezienie 15-letniego Kazimierza Szafranka. Chłopiec bawił na letnisku w Puszczykowie, skąd niespodziewanie oddalił się i dotychczas nie wrócił. Jest podejrzenie, że Szafrank wspólnie z swoim towarzyszem Marjanem Pawlickim (ul. Kraszewskiego 2) wyjechał do Gdyni (k)

— **Ulotnił się z pieniędzmi.** Zamieszkała przy ul. Poznańskiej 27 Stefania Gelertówna doniosła policji, że Franciszek Kurkowiak z Rybojka pobral od niej 2500 zł. Kurkowiak, za którym policja wszczyła pościg, ulotnił się z pieniędzmi. (z)

— **Znowu gra w „koniczynkę”.** W Poznaniu aresztowano Edmunda Ciesielskiego z Gniezna z powodu uprawiania gry hazardowej w tak zwaną „koniczynkę”. Ciesielski poszkodował przy tej grze dotkliwie niejakiego Zygmunta Luczyńskiego z Kielc. (z)

— **Żydl między sobą.** Zamieszkały przy Czartorzi 9 Salo Schrimmer doniósł policji o fałszerstwie wekslu na sumę 163 zł. Fałszerstwa miał dokonać jego sublokator Feliks Feiweł (z)

— **Niesumienność posłaniec.** Zamieszkały przy ul. Łukasiewicza 2 Leon Wiśniewski polecił posługaczowi Adamowi Budziszowi (Pamiętkowa 7), by odniósł do klienta na ul. Półwiejskiej obuwie, wartości 450 złotych. Budzisz jednak obuwie sprzeniewierzył i zbiegł. (z)

— **Aresztowania.** Jako podejrzanego o kradzież skarbonek w kościele w Tulcu w pow. średzkim, aresztowano niejakiego Kazimierza Borowczyka, bez stałego mieszkania. — Z powodu kradzieży linij mosiężnych i ołowiu ujęto Stanisława

Stronictwo Narodowe

Kolo Poznań — św. Łazarz

Pierwsze zebranie przedwyborcze odbędzie się w piątek, dnia 12 b. m., w salce Domu Kolejowców, ul. Spokojna 24, o godz. 8 wieczorem.

Referat na temat: „W jakich warunkach idziemy do wyborów” wygłosi red. Tadeusz Powidzki.

Uprasza się o niezawodne przybycie członków oraz wszystkich naszych mężów zaufania z ostatnich wyborów

kulis filmu. Jak powstaje film dźwiękowy. 18.40 — „Wśród książek” — przegląd najnowszych wydawnictw — prof. H. Mościcki. 19.20 — Skrzynka pocztowa techniczna. 19.35 — Płyty gramofonowe. 19.45 — Giełda rolnicza. 20.15 — Koncert. Tańce różnych czasów i narodów — wyk. Ork. Polskiego Radja. 21.30 — Słuchowisko z Wilna. 23.00 — Muzyka taneczna z „Gastronomji”.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Hrabina” z gościnnym występem p. Bolka, który mistrzowską kreacją Podczaszyca zadziwił całą Warszawę, oraz z ciekawą obsadą najlepszych naszych sił śpiewających, jak pp. Fedyczkowska - Zmigród, Bojar - Przemieniecka, dr. Roesslerówna, Janina Tylewska, Polańska. Majchrzakówna, z pierwszym występem tegorocznym Hugo Zatheya, oraz pierwszego tenora naszego Stanisława Drabika i Józefa Sendeckiego. Pomysłowe tańce Józefa Ciesielskiego w otoczeniu Ireny Jedyńskiej i Marii Martówny oraz całego baletu. Kierownictwo muzyczne dyr. Wojciechowskiego. Reżyserja Karola Urbanowicza. We czwartek wznowiona z ogromnym powodzeniem „Księżniczka Czardasza”. Przedprzedaż biletów do Teatru Wielkiego w kasie Teatru Polskiego od godziny 10 do 17.

— **Z Teatru Polskiego.** „Panna młoda w garsonierze”, jedna z najciekawszych komedji amerykańskich doby ostatniej, sensacyjna historia o skradzionych tajemniczo rubinach, odegrana będzie w środę i czwartek bieżącego tygodnia. Wyborna gra artystów uwydatnia wszystkie walory tej interesującej nowości scenicznej, która wywołuje wybuchy szczerej wesołości. W piątek „Pan Jowialski” Fredry.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro entuzjastycznie przyjęta przez całą bez wyjątku prasę sztuka Sheriffa p. t. „Kres wędrowki” z gościnnym występem znakomitego Józefa Węgrzyna, który w roli kapitana Standhopa tworzy najwyższego wyrazu artystyczną kreację. „Kres wędrowki” zdobył sobie powodzenie dzięki występom Węgrzyna, grze doskonale dobranej zespołu oraz ciekawej, pełnej prostoty a trzymającej w ciągłym napięciu treści.

ZYGMUNT ZAWROCKI, artysta Opery, powrócił i rozpoczął lekcje śpiewu solowego. Metoda włoska, poprawa wadliwej impostacji głosu, przywrócenie lekkości i naturalności dźwięku. Przygotowuje do Opery i występów estradowych. Zgłoszenia i próba głosu od godz. 2-3, ul. Wały Zygmunta Augusta 1, II p. pr. zw 25 330

ADA SARI, głośna primadonna oper „San Carlo” w Neapolu, „La Scala” w Mediolanie, Wielkiej w Paryżu, „Convent Garden” w Londynie, a ostatnio „Metropolitan House” w Nowym Jorku, wystąpi na inaugurację nowego sezonu w niedzielę 14 b. m., o 8.30 w Auli Uniwersytetu.

ADA SARI już dziś reklamy nie potrzebuje. Jest ona obok Kiepury największą polską sławą śpiewaczą. Nic więc dziwnego, że każdorazowe jej wystąpienie się jej na estradzie, to zgóry do przewidzenia olbrzymi sukces. Entuzjazm towarzyszy występom znakomitej naszej śpiewaczki nie tylko w Europie, ale i w Ameryce, gdzie krytyka nazwała ją „polskim słowikiem”.

ADA SARI na koncercie w Poznaniu wykona zupełnie nowy program, obejmujący szereg najpiękniejszych aryj operowych i pieśni.

Akompanjament objął znakomity pianista prof. W. Witkowski z Król. Akademii Muzycznej w Sztokholmie. Ceny biletów przystępne. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zw 25 428

Teatr Wielki

DZIŚ — „Hrabina” — opera Moniuszki.
Czwartek, 11. 9. „Księżniczka Czardasza”, operetka Kalmana.
Piątek, 12. 9. „Carmen”, opera Bizeta.
Sobota, 13. 9. „Księżniczka Czardasza”, operetka Kalmana.
Niedziela, 14. 9. „Lakme”, opera Delibes.
Poniedziałek, 15. 9. „Księżniczka Czardasza”, operetka Kalmana.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Przedprzedaż biletów w kasie Teatru Polskiego od 10-18; w niedzielę i święta w Teatrze Wielkim od 11.30-13.45.

Teatr Polski

DZIŚ — „Panna młoda w garsonierze”.
Czwartek, 11. 9. „Panna młoda w garsonierze”.
Piątek, 12. 9. „Pan Jowialski”.
Sobota, 13. 9. „Panna młoda w garsonierze”.
Niedziela, 14. 9. „Panna młoda w garsonierze”.
Poniedziałek, 15. 9. „Pan Jowialski”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Kres wędrowki”. (Gościnnie występ J. Węgrzyna).
Czwartek, 11. 9. „Kres wędrowki”. — Gościnnie występ J. Węgrzyna.
Piątek, 12. 9. „Kres wędrowki”. — Gościnnie występ J. Węgrzyna.
Początek o godzinie 8 wieczorem.
Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego,

Grymkowiaka, bez stałego mieszkania. Jako podejrzanego o kradzież roweru ujęto Kazimierza Jaga, zamieszkałego przy ul. Fr. Ratajczaka 36. (z.)

— **Pokłuto nożem i okradziono** ubiegłej nocy w późnych godzinach na ulicy Kwiatowej Antoniego Zielińskiego, zamieszkałego przy ul. Szewskiej. Zielińskiemu przy tej sposobności ściągnięto z nog buty i skradziono je. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** Z samochodu p. Marjana Morawskiego z Bydgoszczy, skradziono na pl. Wolności w pobliżu kawiarni Wielkopółka brązowy płaszcz. — Przy ul. Mickiewicza 28 usiłowano dokonać włamania do biur. Było dwóch włamywaczy, jednak nie zdołali oni nic skraść, gdyż ich spłoszono. — Z warsztatu wojskowego w Ławicy skradziono rower męski marki „Prusan” własność Adolfa Kortylewicza ze Staroleki. — Z wozu roboczego Poznańskiej Kolei Elektrycznej skradziono dowód osobisty nr. 294 i roczną kartę tramwajową na nazwisko Wojciecha Adamczyka. — Przy Dolinie 4 do mieszkania p. Józefa Napieralskiego włamano się i skradziono bieliznę wartości około 500 zł. — Przy ul. Emilji Szanieckiej 1 włamano się do mieszkania Władysława Troszczyńskiego. Łupem złodzieja stały się rzeczy sublokatora, jak szoferska kurtka skórzana, zegarek męski i kilka złotych gotówki. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Zasadzenie złodzieja recydywisty.** Izba karna Sądu Okręgowego rozważała wczoraj sprawę niejakiego Kazimierza Ściogockiego, oskarżonego o kradzieże i włamania. W nocy na 8 czerwca br. włamał się do mieszkania p. M. Bambrowicz w Swarzędzu i skradł pewną sumę pieniędzy; zaś jednej z następnych nocy skradł kupcowi M. Szeichertowi w Swarzędzu 1500 papierosów, kilka butelek wina i gotówkę. Popenił jeszcze kilka innych kradzieży. Raz włamał się np. do zagrody p. Lewandowskiego, usunawszy przedtem psy przez zrzęzne podzrucenie trucizny. Włamanie to zauważyli bracia Korbichowie, ujeli złodzieja i oddali go policji. Ściogocki poprzednio był już karany 3-letnim ciężkim więzieniem. Sąd wymierzył mu karę ciężkiego więzienia przez 2 i pół roku. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Niebezpieczny człowiek.** W lokalu p. Drozdowskiego w Krzyżownikach pod Poznaniem odbywały się narady w sprawie wyboru nowego sołtysa. W trakcie obrad, o godz. 22, przybył do lokalu mieszkaniec Krzyżownik, niejaki Hofman. Zostawszy drzwi do sali zamknięte, zaczął się do nich dobijać. P. Drozdowska zwróciła mu uwagę, że toczą się ważne obrady i osobom niepowołanym wstęp do sali jest wzbroniony. To oświadczenie rozgniewało Hofmana, chwycił szklankę i rzucił na p. Drozdowską, a następnie chciał ją uderzyć, zaś na przybyłego tymczasem p. Drozdowskiego dobył rewolweru. Ubezpieczono go i sprowadzono policję. Pani Drozdowska tak się przejęła, że dostała ataku nerwowego. Przywołane z Poznania Pogotowie Lekarskie (55-55) zajęło się chorą. (z.)

— **Aresztowano poszukiwanego przez policję** bydgoską Bronisława Płoszyńskiego z Bydgoszczy, który ukrywał się w Poznaniu. Pozatem jako podejrzanego o kradzieże kieszonkowe aresztowano Apolonję Grzesiek, bez stałego miejsca zamieszkania i Józefę Predykejt. (z.)

— **Śmierć w pociągu.** W pociągu, idącym z Gdyni w kierunku Bydgoszczy, zmarł nagle na aneuryzm serca dyrektor bydgoskiej elektrowni miejskiej, inż. Walenty Markowicz. Sp. Markowicz odwiózł do Gdyni rodzinę swą na wywczasie i zmarł na krótko przed odjazdem do Bydgoszczy w oczach odprowadzającej go żony. (k.)

— **Senny szofer.** W związku z wypadkiem samochodowym na szosie pomiędzy Kępem a Podzamczem okazało się, że zawińł szofer Wojciech Badowski. — Był on znudzony i zasnął przy kierownicy podczas jazdy. (k.)

— **Fantazja p. Habudy.** W tych dniach niejaki Adam Habuda doniósł policji, iż na drodze w pobliżu Nowejwsi w powiecie poznańskim został napadnięty przez dwóch nieznanych osobników. Rzekł, że bandyci odebrali mu płaszcz i buty, 63 zł gotówki i trzy obligacje pożyczki budowlanej. Policja wdrożyła śledztwo, podczas którego okazało się, iż doniesienie Habudy było bezpodstawne. (k.)

— **Dzieci spaliły stodołę.** W Łasku w powiecie poznańskim spłonęła stodoła p. Władysława Hernesa i w niej zboże. — Jak się okazało, ogień wzniciły bawiące się w stodole dzieci. Straty wynoszą około 2000 zł. (k.)

— **Okradzenie kierownika szkoły.** W jednej z ostatnich nocy włamano się do mieszkania kierownika szkoły powszechnej p. Antoniego Czwojdzńskiego w Padłowicach w powiecie poznańskim. Łupem złodzieja stała się odzież i różne przedmioty wartości przeszło tysiąc złotych. — Złodziei niebawem ujęto; są to Franciszek Markwardt, Franciszek Rogoziński i Józef Gończorek, których odstawiono do więzienia sądowego w Poznaniu. (k.)

— **Usiłowane samobójstwo.** W Śremie usiłowała popełnić samobójstwo przez zaszalenie się gazem świetlnym 17-letnia służąca Helena St., zatrudniona u p. Goidłowej. Desperatka otworzyła gaz i odjąwszy wąż, łączący rurę gazową z maszynką, położyła się na podłogę i wciągnęła gaz. Spozstrzegła to w porę jej właścicielka, która wezwała pomoc le-

karską. Powodem rozpaczliwego kroku było niezadowolenie z losu. (k.)

— **Dwie osoby porażone od pioruna.** Podczas burzy w niedzielę, w Ostrorogu w pow. szamotulskim, uderzył piorun w dom mieszkalny Franciszka Greczki. Od uderzenia pioruna porażeni zostali bardzo ciężko 18-letnia Bronisława Napieralówna i 23-letni Franciszek Greczka. Stan ich zdrowia budzi poważne obawy. (k.)

— **Wypadek na nowym torze kolejowym.** Podczas przejazdu przez nowobudującą się tor kolejowy Inowrocław-Ilerby na jadącego furmanką woźnicę Józefa Malinowskiego najechało 5 wagonetek, naładowanych żwirem. Malinowski odniósł złamanie nogi. Winę przypisuje się przedsiębiorstwu budowy kolei, które nie zabezpieczyło przejazdu. (k.)

— **Pożar.** W Rogówku w pow. znińskim, z nieustalonej przyczyny wybuchł ogień w zabudowaniach rolnika Tomasza Szymczaka. Spaliły się stodoła ze zbożem i chlew z narzędziami rolniczymi, wartości około 20 tys. zł. (k.)

— **Kradzież z włamaniem.** W Kruszewcu w pow. poznańskim włamano się do mieszkania miejscowego nauczyciela Wacława Szalapięty. Łupem złodzieja stała się odzież wartości około 1300 zł. Kradzież dokonano podczas wyjazdu p. Szalapięty. (k.)

— **Tragiczny wypadek.** Rowerzysta Alf. Kleczkowski z Brodnicy, wracając z przejażdżki, najechał, nie mogąc na spadzistej szosie zmniejszyć tempa jazdy, na robotnika szosowego Wiśniewskiego. Najechany upadł tak nieszczęśliwie, że doznał pęknięcia czaszki, a odstawiony do szpitala powiatowego, zmarł następnego dnia. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Gasawa.** (Osobiste.) Nauczycielka tutaj szkoły powszechnej p. Zającowa została przesiedlona do Szelejewna. Na jej miejsce przybyła nauczycielka p. Szczodrowska Stefania z Juncewa pow. Żnin.

Była higienistka Stacji Sanitarnej p. Graczykowa opuściła zajmowane przez nią stanowisko. Jej miejsce powierzyła Pow. Kasa Chorych z Żnina p. Bogackiej Janinie z Poznania.

Dnia 30 sierpnia powrócił z urlopu wypoczynkowego burmistrz Gasawy p. Jamroz i objął urządowanie.

(Z życia Stow. Młodych Polek.) Młode Polki ze Szelejewna urządziły dnia 31 sierpnia br. wycieczkę autobusem do Kruszwicy, zwiedzając po drodze Pakość i Inowrocław wraz z solankami. Wycieczka udała się pod każdym względem dzięki pełnej poświęcenia pracy prezeski p. Szymańskiej. (z.)

— **Budyni.** (Z Rady Miejskiej.) Dn. 28. ub. m. odbyło się w Urzędzie Magistrackim posiedzenie Rady miejskiej. Zebrani przyjęli do wiadomości sprawozdanie budżetowe kasy miejskiej za rok 1929-30. Na następny rok budżetowy przeniesiono 9 proc. oszczędności z zamkniętego budżetu, za co wyrażono pochwałę Magistratowi. Sprawozdanie kasy miejskiej za lipiec br. przyjęto do wiadomości. Otwarcie nieczynnej ochronki, wobec obecnego kryzysu gospodarczego odłożono na okres późniejszy. Po wyczerpaniu porządku obrad zamknięto posiedzenie. (bk.)

— **Pogorzela.** (Cud Wisły.) Dziesiąta rocznica „Cudu nad Wisłą” obchodzono tu bardzo uroczystie. Wszystkie miejscowe organizacje wzięły udział w nabożeństwie, podczas którego ks. prob. Czerwiński wygłosił podniosłe kazanie. Po mszy św. udały się towarzystwa z orkiestrą na rynek, gdzie złożono wieniec u stóp figury Matki Boskiej. Następnie udał się pochód do sali p. Przybylskiego na akademię, podczas której występowało miejscowe Kolo Śpiewu, a p. burm. Szatkowski wygłosił okolicznościowe przemówienie. W podniosłym nastroju zakończono uroczystość odśpiewaniem „Roty”.

(Potępienia godny fakt.) Wśród miejscowych obywateli panuje niemale wzburzenie z tego powodu, że Polak pan M. Skoracki sprzedał swój dom mieszkalny ewangelickiej gminie kościelnej. — Wzburzenie to jest niewątpliwie słuszne, skoro się zważy, że wobec niepojętych zakusów imperialistycznych Niemiec, znajdują się Polacy, którzy im w jakiegokolwiek formie ułatwiają ich umacnianie się na naszych ziemiach.

— **Witkowo.** (Dożynki.) Niezwykle żywy ruch zapanował ostatniego dnia sierpnia w naszym mieście. Tutejsze Kółko Rolnicze z prezesem p. W. Stankiem na czele urządziło pierwszy raz staropolskie dożynki. Zbiórka uczestników nastąpiła na dziedzińcu „Rolnika”, skąd wyruszone na nabożeństwo, które odprawił ks. Kaźmierczak, wygłoszyszy również bardzo piękne kazanie. Następnie uformował się barwny korowód, który podążył przez miasto do ogrodu Bractwa Kurkowego. Tam prezes „Rolnika” powitał gości, a dziedzi dożynek p. Pokrzywnicki wygłosił stosowne przemówienie. Pochód przedstawiał się imponująco. Mo-

zna było wynioskować, że uczestnicy nie szczydził czasu ni zabiegów dla ozdobienia wozów żniwnych i przybrania żniwiarów i żniwiarzy. Nie zabrakło oczywiście i wszędobylskiego żydka. Po południu nastąpiło wręczanie wienców, przy której to okazji wykonano szereg śpiewów, w odpowiedni sposób dobranych i przygotowanych przez nauczyciela p. Bukowskiego. Dzięki pięknej pogodzie i sprężystej organizacji impreza ta udała się pod każdym względem.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Chór Marjański pod wezw. Matki Boskiej Wspom. Wiernych.** W środę, dn. 10 bm. o godz. 19.30 odbędzie się w sali zakładu ul. Wronecka 9 plenarne zebranie.

— **Tow. Śpiewu im. F. Nowowiejskiego Poznań-Łazarz** urządzi w środę, dnia 10 bm. o godz. 20 w lokalu druha Dusika, ul. Marsz. Focha 62, zebranie plenarne. Zajmujący referat wygłosi p. red. A. Piotrowski.

— **Tow. Przemysłowców w Jeżycach.** Zebranie odbędzie się w środę, dnia 10 b. m. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad odczyt na temat „Gdynia i wybrzeże”.

— **Zw. Hallerczyków — placówka Poznań.** Wzywa się członków, a zwłaszcza umundurowanych, do stawienia się na pogrzeb byłego członka zarządu śp. Mieczysława Zielińskiego dnia 11 br. o godz. 17 z domu żałoby przy ul. Staszka 24 na cmentarz jeżycki.

— **Żeńskie Tow. „Przemysł”.** Plenarne zebranie odbędzie się w czwartek, 11 bm. o godz. 19.30 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Zebranie odbędzie się w czwartek, 11 bm. o godzinie 20 na małej sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— **Kolo Absolwentek VI Szkoły Wydziałowej.** Walne zebranie kolo odbędzie się w czwartek, dnia 11 bm. o godz. 19 min. 15 w szkole przy ul. Różanej. Wszystkich członków oraz gości zaprasza Zarząd.

— **Zw. byłych funkcjonariuszów Policji Państw.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 11 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Piłńskiego przy ul. Wrocławskiej 20.

— **Stow. Porządku Publicznego, dzielnicy IV. Wilda.** Zebranie odbędzie się w czwartek, 11 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Figia, Wierzbicice 27.

— **Polski Zw. Kreglarzy w Poznaniu.** Zebranie zarządowe odbędzie się dnia 11 bm. w lokalu p. Zielińskiego przy Górnej Wildzie 109.

RADJO

Programy radjofoniczne

Czwartek, dnia 11 września 1930 r.
Poznań (335 m) 7.00 — Gimnastyka poranna (Prof. J. Waxmann). 7.30 — Gazeta poranna R. P. 13.05 — Koncert gramofonowy. 14.00 — Notowania giełdy pieniężnej. 16.30 — Transmisja meczu lekkoatletycznego kobiecego Polska — Japonia z udziałem sławnej rekordzistki japońskiej Hitomi i sławnej rekordzistki polskiej Walasiewiczówny (transm. z Warszawy). 17.15 — Koncert popołudniowy z Warszawy. 18.15 — Transmisja z Atelier filmowego. nagr. filmów dźwięk. (transmisja z Warszawy). 18.40 — Interludjum muzyczne w wyk. p. Włodzimierza Pietrzyckiego (klarnet), Jadwiga Komorowska (akompanjament). 19.15 — „Humor” (wygl. p. Zyg. Noskowski, art. T. P.). 19.30 — Interludjum gramofon. 19.45 — Kurs elem. jez. ang. (wygl. Dr. Arendt, lekt. U. P.). 20.00 — „Zywe słowo” w ukł. i wygl. p. St. Wysockiej, art. T. P. 20.15 — Pogadanka radjotechniczna. 20.30 — Koncert solistów. Wykonawcy: Dr. Wanda Rösslerówna-Stokowska (mezzosopran), Prof. Feliks Nowowiejski (organy) transm. z Auli U. P., Prof. Fr. Łukasiewicz (akompanjament). 21.30 — Słuchowisko z Wilna. 22.00 — Sygnał czasu. Komunikaty PAT, sportowe i policyjne.

Katowice (409 m) 12.05 — Koncert gramofonowy. 15.50 — Odczyt p. t. „Komunikacja powietrzna w Polsce” — wygl. p. Jan Wilczyński. 16.35 — Koncert gramofonowy. 17.15 — Koncert popołudniowy (P. R. Warszawa). 18.15 — Reportaż z kulis filmu. Jak powstaje film dźwiękowy? (P. R. Warszawa). 18.40 — Intermez z muzyczne. 20.15 — Tańce różnych czasów i narodów w wykonaniu orkiestry Polskiego Radja w Warszawie. 21.30 — Słuchowisko z Wilna. 23.00 — Muzyka taneczna (P. R. Warszawa).

Warszawa (1412 m) 12.10 — „O czym wiedzieć powinna dobra gospodyni” — „Dobre nakryty stół” — p. Marja Ankiewiczowa. 12.35 — Muzyka gramofonowa. 15.50 — Odczyt „Komunikacja powietrzna w Polsce” — p. J. Wilczyński. 16.15 — Muzyka gramofonowa. 16.30 — Transmisja meczu Japonia — Polska. 17.15 — Koncert popołudniowy. 18.15 — Reportaż z ka-

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WŚROD POETÓW

NA KRAKOWSKIM PARNASIE

Kraków przez długie lata, ognisko życia literackiego, promieniujące na całą Polskę, w ostatnich czasach stracił swą aktywność i ekspansywność i choć jeszcze wydaje młode talenty, ale przodującego stanowiska już nie posiada. W cyklu „Współczesny Kraków literacki” przedstawił fizjognomję obecnych krakowskich twórców, teraz uzupełnimy ten przegląd kilku najnowszymi przejawami.

Nakładem Księgarni Krakowskiej ukazała się po bibliofilsku wydana książeczka Antoniego Waśkowskiego, zawierająca poemat p. t. „Opowieść księżycowa”. Utwór ten napisany wykwintnymi oktavami, a poczęty z ducha Słowackiego łączy romantyczny wyraz miłosnego uczucia z klasycznym tłem akcji, przedstawiającem jakiś park, pełen posągów starożytnych bogów, grot, kaskad, mostów wiszących, po którym w noc księżycową błądzi poeta. Wołanie jego za wybranką duszy i inspiratorką natchnień wypełnia końcowe strofy poematu. Należy dodać, że p. Waśkowski, który wydał niedawno dramat o „Makrynie”, gdzie postać fałszywej męczennicy została przedstawiona w nowym oryginalnym świetle (opętanie przez szatańskie moce) ma zamiar napisać trylogię o lucyferyzmie w duszy narodu polskiego. — „Makryna” byłaby właśnie nie pierwszą częścią tej trylogii; część II. ma przynieść obraz dni dzisiejszych, a III. wizję przyszłości. Z innych prac ma się ukazać tom wspomnień o Wyspiańskim, z którym, dzięki pokrewieństwu, dość blisko się p. Waśkowski w swych młodych latach stykał.

Z nowymi zbiorami wierszy wystąpili: J. Braun, J. Sztudynger i J. Przyboś. Przy intensywnej pracy, rozstrzelonej na dziennikarstwo, reżyserję filmów, pisanie powieści i t. p. — Jerzy Braun znajduje coraz mniej czasu na poetyckie skupienie się. Jego tomik „Ziemia i niebo” (1930), zawierający dorobek paru ostatnich lat, świadczy, że stosunek poety do świata i ludzi pogłębił się, młodzieńczy indywidualizm ustąpił norwidowskiej zasadzie uspołecznienia sztuki i sprężyną jej z rytmem nowoczesnego życia. Za główne motywy bierze Braun heroizm pracy, hasła pacyfistyczne, bohaterstwo wolnych ludów i t. p. uniwersalistyczne idee. W technice wersyfikacyjnej przechodzi Braun — jak już uczynił w „Dywanie rozkwitającym”, od tradycyjnej zwrotki lirycznej do swobodnego toku wiersza, od poprawnych rymów do asonansów. — Zwiększyła się również rozpiętość metafor, zmienił sposób i zasób obrazowania, styl nabrał bardziej zdecydowanego zabarwienia. Po burzliwej brawadzie młodości wiersze ze zbioru „Ziemia i niebo” są zapowiedzią nietylko myślowego pogłębienia, lecz także wewnętrzznego dojrzewania i uciszenia się tego sympatycznego poety.

Jan Sztudynger wydał jakby poetycki przewodnik po Poznaniu, tutaj już omówiony przez inne pióro, a wydany artystycznie w kuglinowskiej bibliofilskiej „Bibliotece studwudzkiej”. Szczęście mają młodzi poeci do kulturalnych wydawców, bo oto i tomik J. Przybosia p. t. „Z ponad” (Biblioteka grupy a, Cieszyń 1930) wyszedł w ozdobnej szacie graficznej, skomponowanej przez artystę-malarza Wł. Strzebińskiego. Wiersze te nie zmieniają zasadniczych rysów w fizjognomji tego poety. Przynoszą mniej więcej te same motywy treści: — wywyższenie kultury ponad naturę, kult dla pracy rąk ludzkich, obrazy miast itp. Oto typowy przykład:

Dwurząd bloków rozłupany powietrzem
Znieruchomiałe piętra.
Dachy przerwane w skłonie.
Mury wynikłe ściśle.
Góry naładowane trudem człowieczym:
Po myśleć
Każda cegła spoczywa na wyjętej dłoni.

W formie — posługiwanie się dawnymi środkami, tylko w pewniejszy i doskonalszy sposób. Modny wciąż jeszcze urbanizm ma w J. Przybosiu typowego reprezentanta.

Rajmund Bergel.

Kraków.

Książki nadesłane

W. Caine: „Anonim”. Warszawa, Biblioteka Groszowa.

Ludwik Hieronim Morstin: „Radość i frasunek”. Poezja, Warszawa 1930. E. Hoesick.

AKUSTYKA I MUZYKA

Jak było ze znajomością akustyki? — Radjofonia podzielała — Akustyka i jej cel — Ton jako element — Ruch, ucho i świadomość — Tony harmoniczne — Dudnienia — Podręcznik warszawski i jego niedostatki

Do niedawna i wśród muzyków „praktycznych”, a z teorią obeznanych, stan był nieraz taki, że z akustyki ledwie o „alikwotach” coś który wiedział, a o tonach kombinacyjnych chyba na cudzą wiarę rozprawiał, bo ich w istocie sam nigdy nie słyszał, a bywało że i całą akustykę muzyczną za niepotrzebny wymysł, uznawał, o dyletantach nawet nie mówiąc. Z rozpowszechnieniem się radjofonii stosunki uległy pewnej zmianie: nawet laicy dziś rozprawiają o długościach fal, o częstościach pośrednich, o odbiorze heterodynowym, o interferencji, jako przyczynie zniekształcenia odbioru i o wielu innych sprawach, do których zrozumienia nie tylko elektrotechniki, ale całej akustyki muzycznej znajomość jest potrzebna. Już więc choćby przez wzgląd na radjofonię warto przypomnieć sobie, czem zajmuje się akustyka i jaka jest jej rola w muzyce.

Cel tej nauki bardzo trafnie określony jest w niedawno wydanej „Akustyce muzycznej” prof. G. Tołwińskiego: „Akustyka muzyczna ma na celu wykazanie związku, istniejącego pomiędzy zjawiskami dźwiękowymi, a teoretycznymi zasadami muzyki”. Praktycznie można by to jeszcze ogólniej wyrazić, że „akustyka muzyczna ma dać teorii muzyki naukowe podstawy”, ponieważ jednak fizyka sama wszystkich zjawisk w świecie tonów wyjaśnić nie zdoła, przeto akustyka muzyczna musi wciągnąć w krąg swoich badań prócz fizyki, której jest częścią, także fizjologję i psychologję i estetykę, aby na tych naukowych podstawach oprzeć naukę muzyki, t. j. melodji, harmonji i rytmiki.

Elementem akustyki muzycznej jest ton. Powstaje on w ciele sprężystym wskutek drgań, odbywających się w niem według pewnych praw, przytem tworzy się w ciele drgającym fala miejscowa z wezłami, w których obszerność drgań równa jest zeru, i strzałkami, w których obszerność drgania jest największa. Ten ruch falowy udziela się powietrzu, otaczającemu ciało i przenosi się w postaci fal postępujących do naszego ucha, które wtedy dopiero słyszy ton. Poza uchem i poza świadomością słyszenia niema tonów, niema muzyki i niema akustyki muzycznej; poza uchem ludzkim mogą istnieć tylko drgania.

Dwa tony mogą się od siebie różnić tylko natężeniem i wysokością, czyli częstością drgania. Prędkość głosu w powietrzu wynosi w zwykłej temperaturze 340 m. na sek. i jest od wysokości tonu niezależna, jeżeli więc mamy normalne „a” o wysokości 435 drgań na sek., to na jedno drgnienie przenosi się głos w powietrzu na odległość 78 cm. Długość tę nazywamy długością fali tonu „a” w powietrzu.

Struny jednak i słupy powietrza, wprawione w drgania, z łatwością ulegają podziałowi na więcej części, wskutek tego oprócz tonu zasadniczego, odpowiadającego całej długości, powstają tony zwane górnymi, których wysokość jest 2, 3, 4,.... razy większa od tonu zasadniczego. Tomy te, wyrażające się całkowitemi wielokrotnościami tonu zasadniczego, nazywamy tonami harmonicznymi. To też już pojedynczy ton jakiegokolwiek instrumentu jest akordem, w którym tony trójdźwięku wielkiego wybitnie się wyróżniają. To właśnie zjawisko ma rozstrzygające znaczenie w życiu tonów w teorii muzyki: im ton jest niższy, tem wyraźniej brzmią jego tony harmoniczne, tem bardziej też uczuwamy go, jako ton zasadniczy akordu, stąd zaś wynikają konsekwencje, któremi można wyjaśnić niejedne kwestje z nauki harmonji.

Równoczesne brzmienie dwóch tonów wytwarza dudnienia, tem powolniejsze, im mniejsza jest różnica ich wysokości. Ponieważ dudnienia występują także między tonami harmonicznymi dźwięków, na tej więc podstawie opiera się teoria konsonancji. Oprócz dudnień słyszy się także tony kombinacyjne, czyli różnicowe. Ich wysokość da się oznaczyć według następującej reguły: Dwa tony, będące do siebie w stosunku takim, jaki zachodzi między dwoma dowolnymi tonami harmonicznymi jakiegokolwiek tonu zasadniczego, dają na ton różnicowy także ton harmoniczny, którego wysokość równa się różnicy wysokości danych tonów. Np. seksta e-c daje na

ton różnicowy G, bo 8 — 5 = 3; przytem widzimy, że te dwa tony uzupełniają się tonem różnicowym do trójdźwięku wielkiego, skąd znów ważne wskazówki dla nauki harmonji. Przykłady takie wskazują, jak ściśle można połączyć akustykę z nauką muzyki i na to w podręczniku akustyki muzycznej powinien być położony główny nacisk.

Autor „Akustyki Muzycznej”, p. Tołwiński, z nauki harmonji omawia tylko kryterja konsonancji Helmholtza i to w sposób błędny, bo według niego nawet oktawa nie jest „ściśle biorąc” konsonancją; budowę instrumentów muzycznych potraktował bardzo pobieżnie (o organach niema nawet wzmianki), za to rozpisał się o teorii flażoletów, o ciągnięciu strun na fortepianie i skrzypcach i o akustyczności sal koncertowych, co już z akustyką jest tylko luźnie związane i potrzebne jest raczej architektom, niż muzykom. Wogóle przykro pisać o tem, że pierwszy i jedyny podręcznik polski akustyki roi się od nieścisłości i błędów i niezrozumienia zasadniczych zjawisk. Żeby się nie narazić na zarzut gołosłowności przytoczę tylko kilka jaskrawszych przykładów. Autor używa stale wyrazu „dźwięk” zamiast „ton” i odróżnia „dźwięki muzyczne, które sprawiają przyjemne wrażenie” od „nie-muzycznych; np. (str. 15) „orkiestra w czasie strojenia może dawać dźwięki przykre dla ucha”, t. zn. w sumie niemuzyczne, „choć każdy z osobna jest muzyczny” — Inny podział dźwięków (str. 4.) na „fizyczne i psychiczne” — Helmholtz badał dźwięki za pomocą rezonatorów (str. 16)... „dźwięk, przechodząc przez szerszy otwór rezonatora, rozkłada się na części składowe” (Pamiętajmy, że dźwięk jest wrazeniem słuchowym, nie może więc przechodzić)... „Rezonatorem jest również każda duża muszla”...

pewnie dlatego, że pozostaje w niej duża, żyjącego tam kiedyś stworzenia; pewnie też dźwięki w niej słyszane, będą należały do rodzaju psychicznych. Tu należeć też muszą dźwięki, które (str. 4), „istnieją, a których nie słyszamy” (str. 8)... „Fale stojące mają duże zastosowanie w muzyce”... — (str. 4)... „Dźwięk jest odpowiednikiem pewnej ilości drgań”... (str. 22). „Dudnienia dają się często zauważyć u śpiewaków, którym głos zbyt silnie wibruje”, poczem następuje opis, jak prowadzi się „cantilena” na skrzypcach „zapomocą lekkich ruchów palca lewej ręki”... — O tonach różnicowych ma p. T. całkiem fałszywe wyobrażenia. Gdy w sekcie e—c podniesiemy cokolwiek ton e, otrzymamy już nie G jako różnicowy, ale ton cokolwiek od G niższy, a trójgłos G—e—c fałszywy; p. T. jednak pisze (str. 66): „...tony różnicowe nigdy nie dyssonują”... i twierdzi, że „łatwo dają się wykryć w niższych oktavach”, co nasuwa podejrzenie, że ich p. T. nigdy nie słyszał, bo byłby zauważył, że tylko dwa wysokie tony mogą dać ton różnicowy, dostępny dla ucha.—(Str. 7) „...Doświadczenie uczy, że w zespole smyczkowym, grającym unisono, wszyscy powinni jednakowo smyczkować, gdyż w przeciwnym razie na skutek interferencji brzmienie zespołu będzie słabsze”...; zdanie to przykładem niezrozumienia interferencji.

Podręcznik ten otrzymał aprobatę Rady Pedagogicznej Konserwatorium Muzycznego w Warszawie i polecony został do użytku uczniów. Budzi to z jednej strony zdziwienie, z drugiej zaś nieodpartą chęć wyrażenia życzenia — czemu rzeczywście czynię zadość — aby uczniowie Konserwatorium warszawskiego otrzymali inny podręcznik. Lwów. Karol Czajkowski.

ŻYCIE KULTURALNE

REYMONT I CZĘSTOCHOWA

Przed paru dniami wezwał na tem miejscu redaktor Zygmunt Wasilewski do ogłaszania wiadomości biograficznych o Reymencie, listów itd.

Jutro będziemy mogli przedstawić czytelnikom dwa niezwykle ciekawe dokumenty.

Są to listy, jakie znakomity pisarz wystosował był do śp. ks. Euzejusza Rejmana, przeora OO. Paulinów na Jasnej Górze, w latach 1891 i 1893. Druki z nich, malujący wymownie stan duszy Reymonta w owym czasie, wypowiada chęć wstąpienia do zakonu O. O. Paulinów i kończy się prośbą o podanie warunków, jakim trzeba ku temu odpowiedzieć.

TEATR

Solska w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Teatr Letni wystawił angielską komedję Fryderyka Lonsdale'a, zatytułowaną „Wszystcyśmy jednacy”. Reżyserował p. Owerillo, jedną z głównych ról wykonała p. Irena Solska-Grosserowa, o której wyraża się Grzymała-Siedlecki: „Młode artystki powinny chodzić w „Wszystkich jednakich”, aby z gry Solskiej mieć seminarjum mówienia, akcentowania, pauzowania i pointowania roli. Najbardziej powiedzenie nabiera w jej ustach znaczenia i wagi. I ta „maniére d'être”, to czucie się w salonie, jak u siebie w domu!” (tw)

Czem zaczyna Łódź? Piszą nam z Łodzi: W teatrze miejskim na razie gra się „Egzotyczna kuzynka” Verneuilla lecz właściwym otwarciem sezonu będą „Krakowiacy i górale” w krakowskiej inscenizacji dra Z. Nowakowskiego, który został w tym celu zaangażowany. Jest to ciesząca się dużym sukcesem inscenizacja w dekoracjach i kostjumach Stryjeńskiej, na początku widać skrywkę krakowską, z której jak z pudła wyskakują latki-aktorzy. Miejski teatr popularny zaczyna „Erosem i Psyche”.

NAUKA

Virgiljusz i Mussolini. Z Rzymu donoszą nam: Dwutyścioletnia rocznica Virgiljusza zaznaczyła się oryginalnym konkursem. Amerykański finansista Virgil Neal (zdaje się, że Włoch z pochodzenia) wyznaczył 50 000 lirów nagrody za opracowanie w rozprawie lub w poemacie tematu: „Heroiczny poemat Virgiljusza i jego sentyment łaciński oraz śródziemnomorski, a jego stosunek do sentymentu i do ideału nowych Włoch Benita Mussoliniego”. Termin do 31 grudnia 1930. — Skład sądu konkursowego już wyznaczony, na czele stoi minister oświecenia Balbino Giuliano. (rn)

MUZYKA

Co śpiewają w Wiedniu? Opera państwowa (dawnej Hofoper) wystawia „Szwandę dudziarza” Weinbergera, wznawia wiedeńskiego muzyka Korngolda „Jolantę”, oraz z dawnych utworów „Lalkę Norymberską”, Adama.

Siegfried Wagner który napisał był, jak wiadomo szereg oper, zostawił po sobie rękopisem niewystawioną jeszcze kompozycję sceniczną „Walamund”.

Zgon hiszpańskiego muzyka. W Madrycie umarł kompozytor operowy San Jose, urodzony w r. 1866. Napisał wiele oper, najbardziej znaną i popularną był „Don Kiszot”.

NOWE TOMY ZBIOROWEGO WYDANIA KASPROWICZA

Na krótko przedtem, nim Ziemia Kujawska wystawiła swemu wielkiemu synowi pomnik, właśnie w Inowrocławiu odsłonięty, przybyły nowe cegły do innego pomnika, który wznosi Kasprowiczowi dr. Stefan Kołaczowski krakowskim wydaniem zbiorowym jego dzieł. Są to tomy od XIV do XIX włącznie, obejmujące zbiór poezji „Chwilo”, „Marcholta grubego a spródnego”, oraz końcowe arcydzieła: „Księga ubogich”, i „Mój Świat”, przy czem w jednym tomie (XVII) zostały zebrane „utwory rozproszone”, zrodzone — jak powiada wydawca — z uczuć patryjotycznych i społecznych podczas wojny i w pierwszych latach powojennych. Świadczą one, że Kasprowicz reagował całą skalą swej osobowości na zjawiska społeczne tych lat przełomowych i dla tego — rzecz paradoksalna — disiecta membra poetae działają jak skrót syntezy jego ducha.

Tom XIX rozpoczyna pisma prozą, jako pierwszy, i obejmuje to, co Kasprowicz mówi o Mickiewiczu i o Lenartowiczu. Tomy poprzednie kończą się zawsze postawami wydawcy, które jest z reguły małym arcydziełem wzięłości, ujmującej maximum treści w minimum wyrazów.

Nie można jednak nie wyrazić nadziei, iż społeczeństwo żywiej zainteresuje się, niż dotąd, tem świetnym i tak taniem wydaniem arcydzieł kasprowiczowskich. Według informacji, jakie przedostały się do prasy, zbiorowe pisma Kasprowicza w tak taniej a pięknej, także po drukarsku edycji zyskały sobie zaledwie 1400 przedpłaćcieli. Prawie się wierzyć nie chce. Może teraz jeszcze, gdy wydanie dobiega kresu, przypomni sobie ogół, że dzieła Kasprowicza w podręcznik bibliotecznych niewyczerpany skarbiec uczucia, myśli narodowej i piękna.

Narodziny morskiego giganta

Zabawa na stawie — Rozczarowanie konstruktorów — Odpowiedź Niemcom

W dzielnicy londyńskiej Teddington, w pobliżu zabudowań Narodowego Laboratorium Fizycznego, znajduje się nieduży ocebrowany staw, przy którym niekiedy zaobserwować można dojrziałych męzów, zabawiających się w „puszczanie statków”. W rzeczywistości to, co się tam odbywa, nie jest żadną zabawą, lecz poważną pracą doświadczalną, związaną z budową — olbrzymów morskich. Owe na pozór dziecinne zabawy są ni mniej, ni więcej, jak modelami okrętów, których zadaniem będzie kiedyś tysiące pasażerów przetrzącać szybko i bezpiecznie po przez wody oceanów. Modele wyposażone są w niezmiernie czułe przyrządy rejestracyjne, wykazujące najdokładniej zapotrzebowanie siły, wymaganej dla uzyskania szybkości różnych stopni.

Dawniej statki budowano, rzec można, na chybił-trafił; konstruktorzy, sporządzający odnośnie rysunki, mieli nadzieję, że okręt zbudowany na tem podłożu, odpowiadając będzie oczekiwaniom. Nadzieje te często zawodziły: statek nie był w stanie rozwijać oczekiwanej szybkości, przyczem powodu objawu tego nie udawało się zwykle ściśle ustalić. Dziś, dzięki wspomnianemu stawowi i pływającym na nim modelom, mogą być zawczasu poczynione wszelkie potrzebne zmiany w konstrukcji, tak, że wyrosły z embrjonu tego transportowiec, będzie dokładnie taki, jakim twórcy jego mieć go chcieli. Dodać należy, że w stawie doświadczalnym można za pomocą pomysłowych przyrządów wzniesić różnego rodzaju bałwanienie wody, począwszy od lekkiego falowania, aż do gwałtownego sztormu włącznie.

Z chwila, gdy długotrwałe próby z modelami doprowadzone zostały do zadowalającego wyniku, rozpoczyna się budowa właściwego statku. Obecnie Wielka Brytania, odpowiadając na rzucone jej przez Niemcy wezwanie, przystąpiła do budowy dwóch gigantów morskich, z których każdy kosztować będzie około dwu i pół miljaru złotych. Przez trzy lata dziesięciotysięczna armia inżynierów, mechaników, wszelkiego rodzaju rzemieślników i robotników zajęta będzie przy tworzeniu tego cudu morskiego. Przyczem zużytych zostanie czterdzieści różnych gatunków drzewa, od pospolitego dębu aż do wykintnego mahoni i cedru oraz znajdują zastosowanie cenne marmury norweskie i włoskie. Przewody elektryczne długości tysiąca mil ang. zasilać będą dwadzieścia pięć tysięcy żarówek. Dla zaspokojenia potrzeb pasażerów, statek zaopatrzony zostanie w sto pięćdziesiąt tysięcy sztuk bieleziny, cztery tysiące materaców, sześćdziesiąt tysięcy sztućców i trzydzieści tysięcy różnych platerów. I kiedy potężny okręt ten o 70.000 tonn rej. i długości 1.000 stóp ang. spuszczony zostanie na wodę i przedsięwzięcie swą próbną jazdą, to jego konstruktorzy nie doznają, jak ongi bywało, rozczarowania, albowiem ten największy statek świata pruć będzie fale z wymaganą od niego szybkością: trzydziestu węzłów na godzinę.

Kr.

Sprytny pomysł malarza

Pewien znany malarz z Budapesztu wpadł — jak donosi „Corriere della Sera” — na niezwykle sprytny sposób, by zmusić jednego ze swych klientów do nabycia zamówionego obrazu. Klient, o którym mowa, bogaty przemysłowiec węgierski, zamówił u malarza swój portret. Przy odbiorze jednak oświadczył, że ponieważ portret nie jest podobny, nie ma zamiaru go przyjąć, wobec czego nie zapłaci zań umówionej ceny. — „Doskonale, odpowiedział malarz, proszę jednak, by mi pan zechciał oświadczyć to na piśmie”. — Przemysłowiec chętnie się zgodził i sprawę uważał za załatwioną. Po paru jednak tygodniach nieprzyjęty przez przemysłowca obraz pojawił się na artystycznej wystawie malarskiej p. t. „Portret międzynarodowego oszusta”. — Oczywiście przemysłowiec tym razem poznał swe oblicze na portrecie, zaskarżył malarza o wymuszenie i zażądał natychmiastowego usunięcia „portretu” z wystawy. Sprawa oparła się o sąd, przed którym malarz przedstawił na swą obronę, własnoręczne poświadczenie przemysłowca. Epilog zabawnego wydarzenia był taki, że przemysłowiec czempredziej nabył portret, płacąc zań podwójną cenę i oświadczył, że obraz jest wyjątkowo do niego podobny. S. F.

Bohaterska kobieta

Gdy mężczyźni gapią się bezradnie — rzuca się w nurty rzeki i ratuje dwoje dzieci. Bohaterka miasteczka Windsor stała się niejaka pani Norton ze Snowden-terrace. Jej bohaterstwo uawniło się w okolicznościach następujących: Na brzegu Tamizy rozsiadło się liczne towarzystwo wycieczkowiczów. W wodzie przy brzegu pluskała się gromada dzieci, gdy nagle dwie małe 5-cio i 6-cioletnie dziewczynki, trafiły na głębszą wodę i zaczęły tonąć. Pozostałe dzieci z krzykiem uciekły na brzeg. Osoby starsze, pozostające na brzegu, zaskoczone wypadkiem, zbieżyły w jedną gromadę nad brzegiem wody, krzycząc i przywołując pomocy, lub dając tonącym dzieciom jakieś rady. Wśród obecnych na brzegu było kilku mężczyzn. Nagle z gromady tej wybiegła jakaś kobieta, która, nie bacząc na to,

że była całkowicie ubrana, a więc nieprzygotowana do skoku w głęboką wodę, rzuciła się na pomoc tonącym dziewczynkom, które w tej właśnie chwili zniknęły pod powierzchnią wody. Nieznajoma podплыła do miejsca wypadku, i dała nurka. Tu, na dnie, głębokości może półtora metra, natrafiła na obie ofiary nieostrożnej kąpiel. Bohaterska kobieta, jak się następnie okazało, pani Norton, pochwyciła obie dziewczynki za ręce i resztkami już tchu starała się unieść je nad powierzchnię wody. Tu jednak napotkała na nieoczekiwane trudności: dziewczynki zaczęły kurczowo bronić się i drapać dotkliwie swą rąkawkę. Tylko z wielkim trudem udało się p. Norton, doskonałej pływaczce, wydobyć się z głębokiej wody przy zastosowaniu t. zw. pływania na stojąco, dzięki silnej pracy nóg. Po krótkiej chwili p. Norton wynurzyła się z wody, trzymając pod pachami omdlałe już dziewczynki — Emilję Jefferies i Nancy Clark z South-place w Windsor. Podobno bezradnie stojący nad brzegiem panowie byli mocno zmieszani i zaskoczeni bohaterskim czynem pani Norton.

Z różnych stron Polski

Polsko - norweska fuzja

Towarzystwo Transportowe C. Hartwig S. A. w Poznaniu, która posiada swój oddział w Gdyni, połączyła swoje interesy z wielką norweską firmą żegludową Bergenske z Bergen, oddział Gdynia celem wspólnej działalności na terenie Polski i Gdańska.

Eksport węgla przez Gdańsk i Gdynię

W sierpniu ogółem przeładowano 736.209 ton węgla eksportowego. W porównaniu z sierpniem roku ub. eksport zmniejszył się o 38.684 ton, co stanowi 4,99 proc. Z tego w Gdańsku przeładowano 462.315 ton, w Gdyni 273.894 tony.

Bracia Szkolni w Częstochowie

(KAP.) W celu poparcia, utrzymania i rozszerzenia szkolnictwa katolickiego w Polsce założyło zgromadzenie zakonne Braci Szkolnych w r. 1922 w Częstochowie nowicjat i przyjmuje dobrych i zdolnych chłopców od 14-go roku, którzy mają ochotę zostać zakonnikami-nauczycielami. Zgromadzenie to, chociaż rozpow szechnione na całym świecie, gdyż liczy 18.000 członków, jest u nas w Polsce prawie nieznaną. Działalność Braci Szkolnych jest bardzo znaczna, ponieważ uczą oni nie tylko nauki religijnej, ale także innych przedmiotów w duchu nawskroś katolickim. Założycielem tego zgromadzenia jest słynny pedagog francuski, św. Jan de la Salle (†1719), którego świętość obchodzi Kościół 15 maja.

Bracia Szkolni posiadają w Polsce dwa domy: nowicjat w Częstochowie, ul. Puławskiego 27, i szkołę, połączoną z pensjonatem, we Lwowie, ul. Lelewela 9.

Emigracja z Polski rośnie

Emigracja z Polski wykazuje w ostatnich latach stały wzrost. W 1927 wyemigrowało ogółem 147.614 osób, w 1928 —

Manifestacja w grodzie Lecha, w Gnieźnie w dniu 7 września

Manifestacja narodowa w Gostyniu przeciw zakusom niemieckim w dniu 7 września

186.630, a w roku 1929 — 243.442; zatem około ćwierć miliona osób opuściło w ciągu trzech lat kraj w poszukiwaniu pracy.

Z pośród ogółu emigrantów, w roku 1929 było wyznania rzymsko-katolickiego 148.843, grecko-katolickiego — 24.666, mojżeszowego — 23.378, prawosławnego — 13.466, a prawie u trzydziestu tysięcy osób nie zdołano określić ich wyznania.

Emigracja kierowała się w roku ubiegłym głównie do Francji (81.508 osób), do Niemiec (sezonowa 87.247), Belgii (5.973), Stanów Zjednoczonych (9.309), Kanady (21.703), Argentyny (21.116), oraz do Brazylii (8.732).

Emigracja do Palestyny, dokąd jada sjonisci żydowscy, wynosiła zaledwie 1.803 osób.

Obłok, który ciągle psuje w Polsce powietrze

21-sza Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W pierwszym dniu ciągnięcia 5-iej klasy głównej wygrane padły na numery następujące:

Po 10,000 zł. Nr. 104675 168976 189602 207960.

Po 5,000 zł. Nr. 38691 45231 93090 118474 169241 169529 192022.

Po 3,000 zł. Nr. 2398 10017 20084 39235 60004 193454 207255.

Po 2,000 zł. Nr. 82812 84131 140180 142713 194316 206904.

Po 1,000 zł. Nr. 11356 10989 20951 21616 22252 29147 29328 34604 41699 55445 73816 110526 114704 140528 149101 149362 187479 205360 206819.

Po 600 zł. Nr. 3168 4542 6117 6626 7810 26361 31195 36007 59796 66225 76894 80580 96473 98736 113501 114740 115093 134142 136627 152074 152256 152530 153375 154179 158900 165638 166660 168360 170 890 177439 177225 180146 183387 193989 197013 202908 205028.

Po 500 zł. Nr.: 35 2611 2785 5316 6120 8316 10253 11708 12208 14765 15731 18687 19360 20080 20219 24128 26369 29076 30740 30811 31506 32622 35256 37407 37555 38328 42539 44202 46718 47365 47737 48797 50591 50631 52106 52676 56799 56855 60217 63675 63722 63787 649 17 65296 66521 67300 67854 67925 69660 69768 70483 70757 71745 73665 76439 77115 81002 85117 86409 93227 93558 95086 95237 97548 98040 98249 99707 102082 103998 106680 106684 107648 108662 112761 112960 115341 116328 122790 122939 122969 123532 123554 124305 127149 127579 127625 129259 131091 133893 134199 136808 138615 138757 141654 142108 142158 142892 147199 151252 151825 153151 155212 159770 160290 160673 161523 162750 163068 164277 164618 164917 169623 175937 177714 177902 182293 183748 185469 186343 186728 187245 188981 190623 196026 196900 197654 198553 200089 201060 202912 203976 206381 206482 208009 208254 209864.

Po 250 zł. wygrali numery następujące:

63 74 307 56 59 83 591 860 915 1120 64 216 383 415 745 848 50 99 946 70 2057 83 96 161 322 415 73 589 636 857 900 4 3040 167 95 264 346 56 400 671 701 6 29 42 823 57 944 92 4012 156 263 78 396 412 43 64 98 754 885 928 5169 309 73 405 41 70 518 32 35 839 992 6072 114 65 247 52 340 41 42 401 31 60 592 624 834 98 907 51 7228 30 302 23 36 83 444 529 611 32 715 47 78 859 75 935 55 85 8119 32 261 351 408 72 580 83 87 717 29 68 810 967 94 9106 202 91 313 457 60 502 636 836 46 916 21 37 10011 102 55 217 39 60 96 335 47 496 599 616 64 94 700 719 29 92 850 55 76 78 11043 72 181 251 65 84 372 593 615 713 72 804 943 12121 99 221 55 89 357 419 62 528 52 600 15 75 775 885 988 13078 97 141 49 55 283 305 425 35 97 538 43 714 17 867 79 961 14061 89 242 425 550 766 67 909 15084 92 199 335 56 438 572 627 45 77 82 737 57 16092 115 348 115 348 493 519 634 43 778 879 926 74 17136 96 273 384 409 22 26 620 802 48 18001 13 103 69 80 348 477 94 517 697 738 828 99 926 41 19440 511 55 71 92 609 16 21 75 737 75 995 99 20173 222 92 368 86 88 459 634 61 71 854 947 21204 471 581 93 679 767 98 947 22044 48 104 204 19 52 72 75 466 524 650 78 99 817 652315 20 89 93 97 394 450 542 86 732 904 24052 141 481 99 507 41 627 94 872 81 949 60.

Losy do V. klasy są jeszcze do nabycia w najszybszej kolekturze **Juljana Langer** Tel. 16-37 Poznań-Wielka 5, Centrala Główna wygrana 750000 zł Ciągnięcie od 9 września do 14 października Co drugi los wygrany!

25005 35 258 425 56 556 635 705 10 46 88 914 86 26213 21 30 64 376 97 411 530 635 847 27074 147 78 234 67 96 335 82 419 728 883 901 32 90 28024 82 211 77 94 473 602 45 60 95 773 894 964 29206 444 501 8 67 634 92 773 894 964 29206 444 501 8 67 634 92 847 30039 52 59 62 172 339 50 71 83 408 56 588 749 89 888 98 31066 227 28 45 438 57 520 54 77 627 812 927 77 93 32329 526 99 708 60 86 918 65 33000 40 187 95 97 280 789 810 63 34041 78 11 77 214 421 65 553 58 79 661 796 831 959 35021 36 179 293 95 351 419 39 80 348 6 3 45 703 10 51 97 816 79 96 906 36053 23 327 50 400 403 11 30 873 957 37198 254 62 307 73 466 509 727 38003 67 83 107 58 95 213 65 308 453 514 613 39000 52 189 335 506 33 644 93 887 40153 65 231 409 48 684 86 715 18 819 935 41026 117 72 251 55 364 526 51 607 754 862 68 78 84 42030 35 117 251 350 78 86 439 63 93 535 76 603 84 91 942 43045 87 132 210 80 316 30 88 410 606 9 75 784 843 45 44015 208 32 300 499 674 757 873 45020 81 168 295 340 43 416 32 609 750 65 81 826 29 40 72 912 21 42 46020 27 293 609 767 85 823 30 82 913 65 47077 121 311 438 546 58 625 862 48550 613 27 73 96 722 907 37 49035 36 711 154 234 47 68 335 96 402 559 696 797 853 911 26 73 50663 205 16 333 472 609 53 72 705 829 43 978 51033 76 103 72 211 72 332 77 503 41 700 885 92 973 52000 147 48 95 212 14 401 74 555 61 701 21 35 850 928 70 53101 29 54 61 80 337 72 83 539 92 650 784850 51 902 54018 122 88 328 57 84 459 622 843 55054 136 74 85 98 226 34 40 428 558 88 625 707 37 73 997 56023 124 55 60 226 484 599 647 67 815 57021 477 620 708 868 58022 218 70 96 369 453 611 65 69 707 3 926 59139 42 48 89 283 315 71 441 528 34 98 694 805 954 66 60014 136 52 90 275 303 454 93 501 67 70 675 83 97 974 61102 50

94 240 85 312 80 601 829 915 61 82005 79 94 113 27 83 202 416 56 87 558 72 697 731 82 813 83180 90 213 337 534 52 68 760 82 990 64057 226 28 372 94 454 96 526 57 81 941 78 65265 69 550 59 67 761 937 66025 204 447 91 93 684 87 740 959 67017 128 78 259 381 431 51 690 92 719 33 886 929 60 68128 453 76 518 82 735 39 60 851 932 3469008 17 114 15 249 77 328 415 52 591 640 772 875 70049 60 130 79 412 511 25 646 59 60 853 71064 442 60 625 51 830 57 983 72112 27 51 202 371 83 427 49 539 52 644 727 862 982 93 73008 130 99 203 26 57 99 311 411 29 64 96 526 67 711 78 93 878 74100 39 73 297 308 64 411 51 56 679 738 813 41 999.

75082 113 269 312 62 489 513 31 39 91 630 84 800 44 905 76178 217 415 516 22 669 84 855 80 89 925 77034 94 258 76 95 380 92 403 737 40 900 35 78053 69 175 78 87 413 45 95 511 648 748 57 917 37 79126 357 488 624 77 717 832 71 993 80030 82 124 245 315 41 64 404 38 570 94 625 83 701 60 873 81065 327 63 92 529 632 65 66 811 23 983 82019 60 209 87 93 304 424 42 545 53 54 91 947 83157 318 422 540 86 700 812 34 84013 155 74 235 95 497 383 917 53 85014 172 251 301 7 310 14 32 43 519 624 722 901 4 88014 79 345 75 417 559 612 23 24 744 855 88 929 50 75 87001 6 279 435 74 597 667 92 793 954 88186 488 510 92 618 70 956 60 87 89188 92 357 68 523 622 78 790 839 900 91 90072 90 121 77 433 507 62 93 767 84 923 40 89 91184 243 57 511 49 687 96 703 67 824 92186 210 341 53 460 88 600 87 756 907 46 63 93011 55 68 103 26 268 388 455 756 57 906 94016 56 75 83 98 273 300 76 86 417 567 626 754 92 95053 95 155 208 40 52 83 308 11 406 11 24 671 855 56 926 31 68 96080 92 114 98 242 83 360 404 41 649 764 819 75 998 97171 398 524 66 664 703 35 73 95 819 959 98200 72 401 14 616 742 888 941 91 99001 8 91 116 99 564 644 766 845.

100052 124 40 439 82 556 98 602 49 720 63 79 80 95 990 161039 46 53 58 128 36 41 445 555 570 92 635 68 703 814 102034 36 100 62 67 200 52 311 440 521 728 31 828 74 90 976 103004 72 255 340 82 407 61 582 706 86 879 940 45 82 95 104046 85 131 73 227 28 464 501 16 97 620 48 74 830 51 67 987 105800 152 203 30 84 341 421 519 78 80 709 106116 243 350 501 630 776 858 76 167069 148 84 225 534 689 760 803 900 22 108088 123 30 70 230 304 37 554 683 739 71 861 905 9 47 109075 96 207 307 329 400 22 544 622 84 703 8 801 14 44 73 947 61 110239 75 324 465 537 61 639 53 66 733 856 915 33 111004 65 190 220 29 36 301 39 43 405 16 500 56 680 932 97 12146 391 425 94 520 92 980 113032 107 50 240 414 591 689 734 42 69 835 914 114230 566 652 55 750 115207 303 417 514 36 37 42 52 68 788 93 830 935 117073 91 229 420 80 527 647 70 930 58 118007 231 67 382 400 39 573 98 704 89 810 85 908 46 89 119251 478 595 77 612 791 93 864 86 987 128009 15 52 70 174 223 470 505 12 21 74 83 624 28 65 92 945 69 74 121131 267 77 366 76 883 122070 115 89 261 98 343 540 662 90 746 59 80 961 123040 140 65 215 18 40 91 398 610 22 27 63 69 986 87 124089 209 48 60 68 75 301 18 443 81 515 62 645 73 90 775 885 907.

125017 26 116 53 207 79 377 667 850 908 23 26 84 128017 134 240 310 23 443 598 955 127017 43 107 300 46 64 545 77 619 905 128150 231 308 31 410 11 510 63 79 614 32 732 61 833 945 85 128007 78 132 271 360 78 585 722 26 818 910 12 78 130030 122 297 347 48 489 080 902 131027 255 94 300 15 33 83 86 400 81 612 791 886 935 132349 450 581 754 85 133105 31 218 531 609 32 67 76 790 827 938 134042 80 103 418 90 576 897 948 53 135093 177 267 353 65 93 426 655 711 820 96 997 136003 184 237 46 344 426 49 686 94 839 137065 135 215 63 81 418 66 549 638 740 848 72 82 929 63 138070 193 372 80 445 600 91 816 59 139197 359 448 603 63 722 72 891 907 140195 96 212 334 521 93 771 921 822 141093 207 46 481 591 650 51 59 779 825 929 82 89 142097 163 78 339 941 45 143189 217 28 301 808 30 915 85 144060 87 148 225 96 409 530 78 690 719 840 950 145077 114 42 67 208 13 37 416 31 58 744 45 74 85 871 930 146097 218 59 338 93 660 95 726 39 67 970 147124 56 94 214 389 448 557 626 769 847 948 66 148052 62 64 98 123 239 69 393 421 512 616 18 95 775 833 92 927 88 149164 279 385 400 573 907.

150004 25 183 356 412 24 55 501 56 59 92 670 701 455 815 904 151064 133 418 503 12 71 98 653 749 85 985 86 88 152086 112 20 79 86 260 328 56 57 81 97 479 83 500 663 95 716 22 931 153030 86 218 92 305 12 400 25 74 549 643 882 924 33 154058 112 79 333 436 502 21 76 803 16 30 54 70 71 155115 17 399 427 598 618 994 156005 12 61 221 496 536 634 56 991 157017 110 231 461 77 547 644 67 723 34 931 158048 68 168 233 524 64 609 71 89 708 25 49 99 962 159040 106 20 313 74 84 478 599 637 73 743 891 978 160687 99 867 82 938 61 161194 388 99 512 31 603 84 748 805 58 96 908 41 162012 14 33 216 43 52 57 356 65 436 37 50 520 69 87 625 50 992 163000 54 105 38 65 237 97 346 96 400 870 927 84 164082 129 207 43 346 426 86 573 615 54 95 772 833 98 921 95 165019 24 47 87 104 35 45 82 262 368 82 467 525 55 643 88 841 918 166028 30 151 214 35 48 417 53 545 753 832 52 90 167024 59 128 208 349 435 93 603 13 82 721 23 34 58 79 804 61 76 80 913 44 168150 249 463 595 908 46 59 169174 89 93 362 401 59 544 65 87 664 703 83 843 925 170117 41 60 244 92 368 76 90 448 737 80 846 171039 156 283 327 89 422 90 521 80 685 755 82 172219 24 310 446 502 603 53 75 91 829 173087 152 64 81 398 416 567 62 91 609 19 57 89 703 30 36 64 78 87 871 78 905 12 174189 330 478 88 515 621 740 805 16 903 35.

175003 216 30 69 318 22 83 89 496 576 642 857 176033 47 61 227 50 76 89 339 405 65 552 56 684 795 857 009 38 41 71 177074 214 401 564 69 83 616 49 742 861 995 178046 120 68 315 67 451 583 95 683 96 705 909 25 179024 35 64 78 109 12 297 345 532 55 79 95 624 815 957 180037 47 164 99 250 414 558 69 665 765 846 56 97 181135 46 300 85 408 620 642 910 32 46 182011 53 85 119 447 76 607 761 98 825 36 92 96 183010 47 160 227 39 357 409 13 507 47 91 649 725 26 34 940 82 184070 209 34 51 48 300 42 431 58 536 68 69 610 33 729 33 62 74 848 61 83 996 185182 207 341 409 58 533 707 52 878 905 16

50 186053 105 207 92 304 53 405 27 48 65 92 500 64 75374 861 187109 60 200 95 311 95 437 558 98 636 59 78 946 188073 212 35 315 406 9 73 627 886 189011 97 202 323 422 65 507 10 73 702 23 32 45 48 841 935 190111 64 95 206 345 462 68 863 92 191188 342 67 425 72 615 504 192116 82 212 54 333 57 459 69 578 79 601 50 79 761 953 92 193005 58 63 175 78 267 523 96 647 54 82 750 803 59 194144 78 295 513 56 717 50 195053 61 227 398 543 629 819 25 51 918 22 44 196004 43 234 374 84 410 34 516 619 721 43 809 94 80 197049 122 55 353 59 75 82 453 608 706 20 24 37 81 828 915 42 198052 55 94 364 459 504 21 46 665 706 20 47 74 99 809 199091 100 46 68 93 254 302 38 433 500 19 41 64 81 85 642 721 27 32 90 94 967.

200157 213 450 617 27 739 853 909 2 73 201040 96 262 300 74 468 70 500 21 55 67 697 732 951 55 81 202020 195 304 23 59 96 448 68 509 11 70 659 958 203052 80 81 77 290 409 20 501 35 40 656 12 980 204187 235 388 518 56 627 65 960 205022 111 80 227 38 313 21 80 417 505 56 64 66 70 719 801 91 206190 225 84 89 90 91 404 535 604 44 843 920 207242 370 93 536 729 996 208111 206 20 31 386 459 70 566 733 870 76 950 209030 50 210 396 487 523 745 810 89 910 32 36.

SPORT

Lekka atletyka

Wyniki trójboju na igrzyskach olimpijskich w Pradze były następujące: skok w wyż: 1. Svedberg (Szwecja) 1.46 m. 2. Grieme (Niemcy) 1.46 m. 3. Okell (Anglia) 1.46 m. po rozgrywce, 4. Hitomi (Japonia) 1.40 m.; oszczep: 1. Braumueller (Niemcy) 38.

Dnia 9 września 1930 r. o godz. 10,30 zasnął w Bogu, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św.,
mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy, najlepszy i najtroskliwszy ojczulek, brat, zięć, szwagier i wuj, ś. p.

Zygmunt Piniecki

aptekarz, kapitan rez.

przeżywszy lat 45. Nabożeństwo żałobne odprawi się w kościele św. Marcina w piątek, o godz. 10 rano, poczem wyprowadzenie zwłok na cmentarz świętomarciński przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

zw 25 426

W dniu 8 września b. r., o godz. 9 00 przed poł.
zasnął w Bogu, opatrzony św. Sakramentami,
przeżywszy lat 62, mój najukochańszy mąż, nasz
najdroższy ojciec, brat, zięć, szwagier i wuj, ś. p.

Józef Łuczak

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 11-go
września 1930 r., o godz. 5.00 po poł., z kościoła
Św. Józefa na cmentarz Św. Marciński przy ul.
Bukowskiej, o czym donoszą

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 25 417 **żona z dziećmi i rodzina.**
Poznań, ul. Św. Józefa 6, dnia 9. 9. 1930.

ś. p.

Zygmunt Piniecki

właściciel apteki w Poznaniu

zmarł dnia 9 września r. b., po długich i ciężkich cierpieniach,
opatrzony św. Sakramentami.

Związek nasz w Zmarłym stracił gorliwego członka i zac-
nego kolebę.

zw 25434

Polskie Powszechne Towarzystwo Farmaceutyczne, Okręg Poznań.

Pogrzeb dnia 12 września o godz. 10 z kościoła św. Marcina.

Rzecznik patentowy
inż. dypl.

WINNICKI

Poznań, ul. Konopnickiej 7
Telefon 72-22

zgłasza w Polsce i zagranicą
**Patenty - Wzory
Znaki towarowe.**

zw 25425

TYLKO
Lakiery Emalje Farby
marki
„SMOK“

sa najlepsze i najtrwalsze.
Kto „Smokiem“ maluje.
Nigdy nie żałuje.

zw 421

Dnia 8 września r. b. zasnął w Bogu, opatrzony
św. Sakramentami, po długich cierpieniach,
mój najukochańszy mąż, najlepszy tatusz, syn,
brat, szwagier, kuzyn, wujek i wnuk, ś. p.

Mieczysław Zieliński

w 35 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w czwartek
o godz. 5 z domu żałoby przy ul. Staszica 24.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona z synkiem i rodzina.

Poznań, Inowrocław, Grudziądz. zw 25 427

Dnia 9 września zmarł, ś. p.

Zygmunt Piniecki

właściciel apteki, kapitan rezerwy W. P.

W przedwczesne Zmarłym straciłmy nieodżałowanego, sprawiedli-
wego i nawskroś sumiennego pracodawcę. Cześć Jego światłej pamięci!

zw 25419

Pracownicy Apteki św. Piotra.

Dnia 8 września 1930 r. rozstał się z tym świa-
tem b. członek Zarządu naszej organizacji, ś. p.

Mieczysław Zieliński

ochotnik b. armji Gen. Hallera,
odznaczony „Mieczami Hallerowskimi“.

W Zmarłym straciłmy gorliwego szermierza
naszej ideologii, serdecznego i nigdy niezapom-
nianego Kolebę. Cześć Mu! Pogrzeb w czwartek,
11 b. m., o godz. 5 po poł., z domu żałoby, Sta-
szica 24. Wzywamy członków do licznego udziału.

zw 1516 Związek Hallerczyków, Placówka Poznań.

Za złożone wieńce oraz szczerze oddanie ostat-
niej przysługi ś. p.

Helenie Gengowej

składam na tej drodze Wielebnemu Duchowień-
stwu, Ks. Prałatowi Rankowskiemu, Kolejowej
Administracji Parowozów, Współlokatorom, oraz
wszystkim Krewnym i Znajomym serdeczne

Bóg zapłać!

zw 25 416

Mąż z dziećmi.

Podziękowanie.

Za życzliwość, wyrażoną w przesłanych nam
życzeniach i kwiatach w dniu naszego srebrnego
wesela składamy Szanownym Obywatelom miej-
scowym oraz zamiejscowym serdeczne staropolskie

Bóg zapłać!

Antoni i Marja Tabakowie.

Swarzędz, w wrześniu 1930 r.

zw 25486

W dwunastą bolesną rocznicę śmierci najdro-
ższej żony i matki naszej, ś. p.

z Moszyńskich

Ludwika Klekottowej

odprawione zostaną za spókoj Jej duszy

nabożeństwo żałobne

w Poznaniu w czwartek, 11 września, o godz. 6.45
w kaplicy SS. Karmelitanek Bosych przy ul. Nie-
golewskich 23, w Ojrzanowie 11 i 16 września o
godz. 8-mej, o czym zawiadamiają

zw 25 418

mąż i dzieci.

Przewielebnemu Duchowieństwu, a w szczególno-
ści Wielebnemu Księdzu Proboszczowi Harwaczyń-
skiemu, Wielebnym Siostronom Dominikankom z Miel-
żyna, JW Panu Szambelanowi Potworowskiemu, Na-
czelnej Dyrekcji Tow. Ubezpieczeń „Vesta“, Komite-
towi Dzielnicowemu Zrzeszenia Towarzystw Ubezpie-
czeń od ognia, Dyrektorom i Szefom oddziałów, Per-
sonelowi, Sodalicii Kupców, Kołu Spiewackiemu oraz
Przyjaciolom, Kolegom, Krewnym i Znajomym, za
słowa pociechy, liczne wieńce oraz za udział w po-
grzebie naszego drogiego Zmarłego, ś. p.

Maksym i Janna Radomskiego
składamy serdeczne

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, dnia 9 września 1930 r.

zw 25 433

LIKWIDUJĄC INTERES SAMOCHODOWY
WYPRZEDAJĘ

kilka nowych samochodów

pierwszorzędnej marki amerykańskiej, turystycznych
i karet, **poniżej cen fabrycznych.**

Ponadto odstąpię kilka używanych maszyn w do-
skonalej formie Szybko decydującym się amatorom
samochodów, rozporządzającym gotowizną lub przedsta-
wiającym dostateczną rekojmie finansową, nadarza się
wyjątkowa sposobność nabycia pierwszorzędnego samo-
chodu za niezwykle niską cenę. Reflektanci zechcą zło-
żyć oferty do Biura Ogłoszeń Teofil Pietraszek,
Warszawa, Marszałkowska 115, sub ar. 951. nw 37, a

SIERPIEŃ - WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zamówienia

FUTRA

W miesiącach tych nasze oddziały miarowe nie są tak przepelnione pracą, jak w pełni sezonu wobec czego jesteśmy w możności wykonać każdą nam zleconą sztukę jeszcze precyzyjniej. Składnice nasze już bogato asortowane w najmodniejsze i najlepsze

MATERJAŁY NA POSZYCIA

Jako spody polecamy **PIZMOWCE-OPOSY** i **uszlachetnione barany**, ostatnie są bardzo trwałe i lekkie, nie puszczone włosów, a kołnierze dajemy **wydry naturalne** — foki czarne — opozy i karakuly.

— **Ceny zupełnie niskie, nie fantazyjne** —

Specjalność: **modernizacje i poszycia futer męskich** pod kierownictwem pierwszorzędnych sit fachowych, za dobry krój i beznaganne wykonanie pełna gwarancja.

Kilkaset **futer spacerowych** i do podróży już na składzie, z każdym tygodniem przybywa więcej. Rychły zakup gotówkowy — latowe wykonanie a zatem „**TANIO**”

EDMUND RYCHTER POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 2
TELEFONY 26-07 54-15 54-25 21-71 ul. Wrocławska 14 i 15.

Samochody używane

osobowe i ciężarowe: **Minerwa** karetki, **2 Fiaty**, **Protos** torpeda, **Oldsmobile** karetki, **Berliet** torpeda, **Aga** karetki, **Bergmann** 4-tonnowy można nabyć najkorzystniej i najpewniej w firmie

„ELIBOR”

Sp. Akc. Handlowo-Przemysłowa „L. J. Borkowski”.
Salon samochodowy, św. Marcin 50, tel. 14-66.
zw 25420

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu **YOPUHAMIN** najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK. Nr. 108
Pw 41 69/84, 69

PRZESYŁKI DO WYBORU ZA REFERENCJAMI

B. SCHULTZ
TELEFON 1513 POZNAŃ GWARNA 16
ROK ZAŁOŻ. 1840

NAJWIEKSZY SPECJALNY DOM PIERWSZORZĘDNYCH TOWARÓW FUTRZANYCH

WYKONANIE PODŁUG MIARY WE WŁASNYCH PRACOWNIACH

Zakup towarów futrzanych jest rzeczą zaufania. Mój od przeszło 85 lat istniejący specjalny interes daje gwarancję za fachowe, solidne wykonanie i nieskazitelny zdrowy materiał.

MODERNIZACJE NA ŻYCZENIE

zw 3509

Hurtownia Cukiernicza
JANUSZ ADAMSKI
Poznań, ul. Nowa 10.
Staniol, Kuwertury, Ananas, Kawa, Herbata, Kokos oraz inne surowce i przybory cukiernicze.
Pw 4 955-37, 51

Parcele budowlane

700 do 1200 m. kw. przy ulicy Dąbrowskiego, kupię korzystnie natychmiast. Zgłoszenia odwrotnie do Kurjera Poznańskiego pod dw 1484

Zywa reklama!

niezawodny środek. Na P. W. K. w Poznaniu demonstrował się ten chłopiec u którego pół twarzy w piegach, wagrach i t. p. zaś druga połowa odświeżona kremem „Halina” i zupełnie czysta. Zadać w aptekach i drogeriach perf. W razie braku „Pharmachemia”, Bydgoszcz wskaże adres lub wysłać pocztą zł 250, próbny 100 złotych.
Pw 13 080-63 359

Lokal

handlowy, skład oraz kilka ubikacyj na biura (na piętrze), możliwie w centrum, potrzebne zaraz lub najpóźniej 1 stycznia. Zgłoszenia pod nr. zw 25 424

Mieszkania

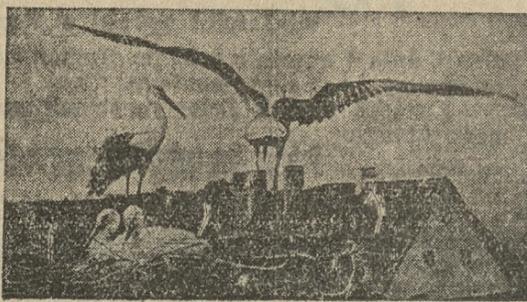
3—4 pokojów. — okolica zamku — poszukuje lekarz (nie na praktykę) wprost od gospodarza. Czynnosc z góry. Oferty Kurjer zw 25 432

Samochód

De Dion Bouton 10/4), elegancki wóz turystyczny, otwarty, w komplecie w dobrym stanie. na sprzedaż. Oferty pod 1354 do Kosmos, Poznań, Zwierzyniecka 6.
zw 25 424

Samochód

marki „Ford” reklamowy. kryty w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż **Standard Nobel**
Waly Jana III. 12
zw 25 480

BOCIAN

ze swoją małżonką troskliwie karmią swe dzieci i opiekują się nimi aż do chwili odlotu! —

O ludziach wtedy można powiedzieć, że wysli już z pod opieki rodziców, gdy wpo, one mają pewne zasady życia i walki o byt!

NAJLEPSZA METODA, — to co roku kupienie synowi lub córce coś z biżuterji.

POZNAŃ „W. MAYER”
ul. Nowa 11. w. L. Nalaskowski.

Wieczorne kursy maszynowo techniczne

i przez Państwo uznana szkoła maszynistów okrętowych.
Möller, Gdańsk, Kassubischer Markt 23.
Początek kursów dnia 13 paźdz. Programy bezpłatnie. Zgłoszenia zaraz, zapłata ratami.
nw 3510

ZIARNIK (dawn. Abawit. B.)

sucha zaprawa do zboża, zastępująca Uspulun, Germisan i inne zaprawy zagraniczne.

GORCZYK (corbin)

ochrona przed wronami i innymi ptakami, sporządzona podług opatentowanego przepisu niemieckiego, jest wyrobem krajowym i z tego powodu najtańszym. Preparaty te dostarcza w każdej ilości

F-a P. SCHILLING,

zw 25 425 NOWY-MŁYN
p. Poznań, telefon 11-27.

Na życzenie wysyłam prospekty!

Sekretarz adwokacki

potrzebny do Poznania

od 1. X. 1930 r. Znajomość języka niemieckiego konieczna. Zgłoszenia z odpisami świadectw, podaniem referencji do Kurjera pod zw 25 414

Jesień się zbliża.
Najwyższy czas pomyśleć o szklance dobrej herbaty.
Znawca pije **Milachowskiego** doskonałą herbatę

Mieszanka No 40
Cejlonska zielone opakowanie
Paczka 1/10 kg zł 260

Mieszanka doborowych gatunków herbat Cejlonu o wyborowym smaku i wielkiej wydajności.

Import herbaty
St. Milachowski
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 40.
Pw 4878-34, 129

Lekcji gry na fortepianie

udziela

Marja Gniatczyńska

uczennica prof. Teichmüllera dypl. nauczycielka przy Kons. w Lipsku, b. nauczycielka Kons. w Kilonji.
ul. Słowackiego 8, I. piętro Przyjm. od 4—6
dw 1490

Kostjumy angielskie i sportowe

Plaszcze Suknie

Sezon w pełni — Pracy coraz więcej. Niech Pani dziś jeszcze pomyśli o uzupełnieniu Swojej garderoby. — Bogaty wybór żurnali i modeli specjalnych jak i dobrą radę znajdzie Pani w

Salonie Mód „PANI HANKI”

Pierwszorzędna pracownia krawiecka
ulica Gwarna nr. 11 — telefon 59-24.

Dla uzupełnienia całości stroju Panie korzystają z mego działu **KAPELUSZY DAMSKICH**
Piękne modele we wszystkich odcieniach już od zł 15,—

Ekspedjent

Potrzebny od 1 października 1930 r.
Zgłoszenia z fotografią, odpisami świadectw, oraz podaniem pensji przy wolnym stole i stancji uprasza
Józef Bernard, Rogowo (Wlkp.)
skład bławatów i konfekcji.
zw 25 481

Skład bławatów

konfekcji i krótkich towarów jest zaraz lub później do wydzierżawienia Przedsiębiorstwo is nieje powstało 35 lat.

LEON NEUMANN, Swiecie n. W. (Pomorze).
nw 384

Pierwszorzędna

Fabryka Artykułu Spożywczego w Poznaniu
renomowana i dobrze zaprowadzona, ciesząca się wielkim powodzeniem i rynkiem zbytu poszukuje

wspólnika z gotówką do 100 000 zł
Łaskawe zgłoszenia interesentów uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zw 25 429

Dom piętrowy

o 4 mieszkaniach, z maszynem zabudowanym podwórzowem w Kościanie przy ul. Smigielskiej 23. z mieszkaniem wolnym zaraz korzystnie sprzedam. Zgłoszenia przyjmuje **A. Hejnowicz, Gostyń tel. 75.**
nw 3722

Lukratywne

przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe w Poznaniu pokrewne branży destylatorskiej wartości zł 80.000 bez długu, na dogodnych warunkach z powodu niedyspozycji zdrowia właściciela, przy wpłacie zł 40.000, na sprzedaż. Oferty do ekspedycji Kurjera pod zw 25401

Potrzebny zaraz biegly, samodzielny

książkowy (bilansista)

Zgłoszenia o odpisami świadectw należy skierować do Magistratu w Kostrzynie. zw 1513

Kucharki

która prowadziła już większą kuchnię, poszukuje Magistrat Miasta Katowice do prowadzenia kuchni swego uzdrowiska w Gorzycach Śl. Zgłoszenia należy kierować do Urzędu Opieki Społecznej, Katowice, Szkoła Szafranka. dw 1 06

BACZNOŚĆ!

Właściciele i dzierżawcy młynów województwa poznańskiego!

W związku z ciężkim położeniem młynarstwa wkp. pozwalamy sobie zaprosić wszystkich Panów właścicieli i dzierżawców młynów

na posiedzenie

które odbędzie się dnia 13 września 1930 r. w Poznaniu na sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej nr. 8. o godzinie 3.

Ponieważ obecne położenie młynarstwa jest wprost katastrofalne, uprasza się o jaknajwiększy udział wszystkich pp. Młynarzy i dzierżawców. dw 1461

- Kościański Młyn Parowy, (—) Kubowicz
- Pniowski Młyn Parowy, Tow. z o p, (—) Borowiec
- Młyn Parowy Lwówek, (—) Mroczykiewicz
- Młyn Parowy Borek, (—) Sobański.

Magistrat miasta Wejherowa (Pomorze) ogłasza niniejszem

KONKURS

na kontraktową posadę dyrektora Rzeźni Miejskiej na następujących warunkach:

- Obywatelstwo polskie.
- Dyplom z ukończonego studjum weterynaryj i kilkuletnia praktyka weterynaryjna.
- Pobory wedle VIII kl. poborów urzędników państwowych, 15% dodatek komunalny, 20% dodatek kresowy, wolne mieszkaniowe służbowe, światło i opał.
- Posada do objęcia z dniem 1-go stycznia 1931 roku.
- Emerycy państwowi i samorządowi mają pierwszeństwo.
- Termin konkursu upływa z dniem 30-go listopada 1930 roku. Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. dw 1507

(—) Billiński, zastępca burmistrza.

ZASTĘPCA

na Poznań ewtl. okolice na wina węgierskie i krajowe,

poszukiwany przez generalnego przedstawiciela poważnej firmy w Małopolsce.

Panowie z tej branży, którzy w odnośnych sklepach są dobrze zaprowadzeni i władają językiem polskim i niemieckim, raczą złożyć oferty z podaniem dotychczasowej czynności pod „Podhale“ do „Par“ Toruń. Pw 4957-64,315

PRZETARG OFERTOWY

Wojewódzki Zakład Psychiatryczny Dziekanów-Gniezno odda od 1 października 1930 r. na przeciąg jednego roku, t. j. do dnia 30 września 1931 roku najmniej żądającemu dostawę

- artykułów spożywczych, mianowicie:
 - chleba i bułek,
 - mleka, masła, jaj, sera,
 - towarów kolonialnych najlepszej jakości;
- pokostu, różnych farb, froteru, lysolu, oliwy do maszyn, tranu, mydła i proszku do prania, oraz sody i wiorów stalowych, benzyny i oliwy samochodowej;
- gazy opatrunkowej, waty higroskopijnej, pościłkowej i ligniny;
- skóry na podeszwy, faledrowej i wszelkich przyborów szewskich;
- nici, igiel, guzików do odzieży i bielizny, taśmy, welny i bawełny.

Oferty z napisami określającymi przedmioty dostawy, z dołączeniem prób zaofertowanych przedmiotów, należy składać w kopertach zapieczętowanych w Dyrekcji wymienionego Zakładu do dnia 19 września 1930 r., godz. 11 przed południem.

Otwarcie ofert nastąpi w obecności przybyłych oferentów tego samego dnia o godzinie 12-iej w południe. Oferty otwarte i niezapieczętowane nie będą uwzględnione.

Oferenci winni złożyć do dnia 19 września 1930 r. godziny 11,30 przed południem, w Kasie Zakładu wadium przetargowe dla dostaw wymienionych.

pod 1 a, w wysokości 1000.— zł
„ 1 b, „ „ 500.— zł
„ 1 c, „ „ 1000.— zł
„ 2 „ „ 300.— zł
„ 3 „ „ 100.— zł
„ 4 „ „ 300.— zł
„ 5 „ „ 200.— zł

Otrzymujący dostawę musi złożyć w Kasie Zakładu przy podpisaniu umowy kaucję w wysokości 5% wartości rocznej dostawy w gotówce lub w papierach wartościowych o pupilarnej pewności, kaucja pozostanie zdeponowaną przez czas trwania umowy.

Informacyj co do warunków dostawy oraz ilości zapotrzebowanego towaru udzieli na żądanie Dyrekcja Zakładu. Zakład zastrzega sobie prawo wyboru dostawcy bez względu na zaofertowane ceny towaru. dw 1515

LICYTACJA PRZYMUSOWA.

W piątek, dnia 12 września b. r., o godz. 11-tej, przy ul. Wolnica 2 (w podwórzu) odbędzie się sprzedaż za na tychmiastową zapłatą:

8-konnego motoru spalinowego, 2 szaf do rzeczy, kasy National, 3 kanap, tokarki, 2 stojaków do kwiatów, 3 stołów składowych, 10 form do odlewu, 3 obrazów, 2 stołów krawieckich, 4 luster, 4 zegarów, 2 leżanek, 3 warsztatów stolarskich, 2 koszy, 4 krzesel 2 stołów, pieca żelaznego, regarów, obuwia, bielizny i garderoby męskiej i damskiej.

Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą. nw 3719/20 Poznań, dnia 9 września 1930.

MAGISTRAT XIII.

OGŁOSZENIE.

Powiatowy Urząd Ziemski w Gnieźnie sprzedaje w drodze konkursu ofert najwięcej dającym

kolejkę polną

tak jak leży na terenie rozparcelowanego majątku Targowagórka powiat Środa, stacja kolei państwowej Podstolica. Długość toru kolejki wystawionej na sprzedaż i to od granicy gospodarstwa wzorowego w kierunku południowym do granicy majątku Chocicza Mała oraz od granicy gospodarstwa wzorowego w kierunku zachodnim wynosi 5638 mtr. bież. Rozpiętość toru wynosi 600 mm., długość poszczególnych szyn 6 m. bież., wysokość 60 mm. Progi żelazne. Zwrotnic 5.

Cenę szacunkową ustala się na 4550.— złotych łącznie ze zwrotnicami. Za jakość materiału nie bierze się żadnej odpowiedzialności.

Oferty należy składać do Powiatowego Urzędu Ziemskiego w Gnieźnie w terminie do dnia 26 września b. r. w zalakowanych kopertach. Oferta winna zawierać cenę w cyfrach i słowach oraz dowód złożonego wadium w wysokości 10% ceny oferowanej, złożonego w Kasie Skarbowej do dyspozycji Okręgowego Urzędu Ziemskiego w Poznaniu. Cena nabywca płatna jest w 14-tu dniach po zatwierdzeniu oferty przez Okręgowy Urząd Ziemski w Poznaniu, dla którego zastrzega się dowolny wybór oferenta.

Otwarcie ofert nastąpi w dniu 26 września b. r. o godzinie 13-tej w obecności ewentualnie przybyłych oferentów

Blizszych informacji udziela Powiatowy Urząd Ziemski w Gnieźnie, ul. Tumska nr. 2. nw 3476 (—) Celichowski, Komisarz Ziemski.

Powiatowa Kasa Chorych w Strzelnie

rozpisuje niniejszem

konkurs na stanowisko kasjera.

Posada jest do objęcia od dnia 1 listopada r. b.

Warunki przyjęcia:

- obywatelstwo polskie,
- odpowiednie kwalifikacje moralne,
- wykształcenie conajmniej 6 klas szkoły średniej lub ukończonej szkoły wydziałowej, egzamin rachunkowości handlowej lub 2-letnia praktyka w księgowości Kas Chorych;
- złożenie kaucji w kwocie zł 5.000.— (w gotówce, papierach wartościowych lub gwarancja hipoteczna lub wekslowa).

Do stanowiska tego przywiązane są pobory według IX stopnia dla urzędników państwowych z ewtl. 15%-owym dodatkiem funkcyjnym.

Pierwszeństwo mają urzędnicy Kas Chorych, zatrudnieni w wydziale finansowym lub księgowości.

Własnoręcznie pisane zgłoszenia wraz z życiorysem, świadectwem obywatelstwa polskiego, świadectwem moralności, uwierzytelnionymi odpisami świadectw szkolnych, oraz świadectw z dotychczasowej działalności, nadsyłać należy do Zarządu P. K. Ch. w Strzelnie do dnia 1 października r. b. dw 1514

Strzelno, dnia 9 września 1930 r.

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Strzelnie.

KONKURS.

Poszukuje się

nauczyciela (ki) do łaciny.

Magistrat-Wągrowiec.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Benenowski Chwaliszewo
76 przy aptece, najtaniej obracają zegarki, naprawy. zw 88 574

Meble

szafki meble po bardzo przystępnych cenach wielkim wyborze poleca Fabryka mebli A. Szczaniecki, Tama Garbarska 3. zw 88 703

Basen

na 16000 litrów kryty, 2000 zł. Kocioł jednopomiarowy i maszyna na leżaka 12 H. P. 3000 zł. Włodek, Koźmin. pow. Szamotuły. zw 88 742

Meble

w obrzynie wyborze po cenach niższych poleca A. Baranowski, Poznań, ul. Podgórna 13. Pw 4053 34.47

Kamienice

z komfortem urządzeniem, z ogrodem i wolnym mieszkaniem w Swarzędzu, na dogodnych warunkach na sprzedaż. Pisemne oferty do Kurjera zw 88 367

Antyki

Salon mahoniowy, inkrustowany, rozmaite meble, obrazy, zegary i świeczniki na sprzedaż. Skarbowska 4, parter, lewo. zw 88 762

Piekarnia

dom, 2 składy, ogród, wieś kościelna, pow. Leszno, sprzedam wpłata 15000 zł. lub wydzierżawie. Znaczek na odrzynie. Informacje Kempa, Leszno, Dworcowa 43. nw 3 721

Hotel

restauracja, 6 pokoi noclegowych, sprzedam, miejscowość kuracyjna, cena 8 tysięcy. Ostrowski, Inowrocław, Dworcowa 40. nw 3 723

Skład

spożywczy z mieszkaniem w pełnym biegu na sprzedaż wskazuje Zielke, Gen. Umińskiego 7a. zw 88 702

Maszynę

do szycia sprzedam. Wawrzyniak, Kobylnica. zw 88 667

Sprzedam

kolonialkę z magłem dwoma pokojami kuchnia i przynależnościami za cenę przystępną. Wskaże Kurjer zw 88 665

Resztówka

223 mórg, okolica Jarocin, cena 180 000, wpłaty 50 000. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zw 88 418

Jadalnia

dębowa okazała, w dobrym stanie za 2500. J. Sroczyński, pl. Wolności 2. zw 88 368

Sprzedam

większa ilość: narcyzów, lilij biały, piwonij, irysów, funkcji, fleksów etc. Kepno, skrzynka pocztowa 27. zw 88 311

Domek

mały, dwa ogrody 0,62 ha w powiatowym mieście Zninie, ładne pod budowę sprzedam. Michał Konczal, Berlin Torfstr. 13. nw 3635

Parcela

1320 kw. mtr przy Alei Wielkopolskiej, Ceglana — korzystnie sprzedam „Komispol“, ul. Sew. Mielżyńskiego 4. zw 88 736

Skład

towarów krótkich sprzedam. — Oferty Kurjer zw 88 728

Rysunek

na elegancką wille, wykonany przez znanego architekta w Poznaniu i zatwierdzony przez magistrat z powodu przeprowadzki sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zw 88 774

Koncesję

na pełny wyszynk dam do spółki w dobry lokal z praktyczną swąją uczciwą siłą. Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 88 781

Palto

męskie czarne na wysoką figurę sprzedam Guemanowa. Chwaliszewo 20. zw 88 808

Sprzedam

z powodu choroby w śródmieściu Bydgoszczy kolonialkę z 4-pokoj. mieszkaniem, urządzeniem i towarem za 6,800 zł. Oferty pod „Kolonialka“ do „Par“, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 4836-63,578

Trykotaże miarowe

kosztowny sportowe, garsonki swetry, poluwery, sukienki ubranka, kombinacje itp. korzystnie „Tricot“, Romana Szymański, skim. 10. L. przy Świętokrzyskim. Pw 4692-35,121

Pierze i puch

hig czyste wyroby pościelowe — koldry puchowe — poduszki deko racyjne najtaniej! EMKAP Poznań ul. Wrocławska 30. tel. 58-03 Pw 4051-33,137

Urządzenie

kompletne do składu sprzedam zaraz. Adres wskazuje Kurjer zw 88 823

Obrazy

różne i religijne, regulator, lustro 25 zł, szafonierka ładna, meble do sprzedania. Grunwaldzka 22. b. zw 88 782

Skarpetki od gr 80 para do najwykwintniejszych najpoważniejszych fabryk poleca tania hurtowo detalicznie hurtownia chrześcijańska „Julpol“ Pocztowa 11. Pw 4789-36,5

„Ina“

Poznań, Mickiewicz 15. tel. 7660 i 5352 poleca pat materace, które są najtańsze najlepsze i najwygodniejsze. Każdy kupujący powinien żądać tylko materac „Ina“ Pw 4 338-56,153

Samochód

„Chevrolet“ w dobrym stanie 4-osobowy okazynie 3000 zł. „Restauracja“, Piotra Wawrzyńskiego 12. zw 4618

Buhaj

3-letni — Wasa rasowy przez izbe rolnicza odebrany na sprzedaż. Gintrowski, Piatkowo, powiat Poznań. zw 88 806

Okazały dog

pies, premjowany, na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zw 88 801

Zakład

frzyzjerski sprzedam, lub oddam na rachunek. Oferty Kurjer zw 88 723

Skład

krótkich towarów, mieszkaniem, centrum Poznania 6 000. Zgłoszenia Kunze, Wodna 15. L. zw 88 677

Maszyna

do szycia Singera okazynie na sprzedaż. Strzelecka 23 24. w podwórzu prawo. Zobaczyć można od 10—1. Pw 4 953-37,42

Plugi

parowe i motorowe gruntownie wyremontowane pod wszelką gwarancję sprzedam na korzystnych warunkach. Na życzenie wykonamy orkę próbną. „Agromech“, R. Klafkowski i K. Strzyż, Poznań Urbanowo, tel. 20-32. Pw 4 949-56,443

Powózka

kryta, dobrze utrzymana, osie patentowe, na 4 osoby tania na sprzedaż. Zgłoszenia pod dw 1517

Skład

Stary Rynek, nadający się na każdą branżę, przyjeździe 2 ubikacje, spiesznie sprzeda „Osado-pol“, Rzeczypospolitej 9. telefon 5817. rw 11 500

Futra

damskie i męskie we wszystkich gatunkach najnowsze modele poleca korzystnie. W. Królikiewicz, Magazyn Futur, Poznań, Podgórna 6. Pw 4887-37,24

Motocykl

angielski, 2 cylindrowy gotów do jazdy 700 zł. Wielkie Garbary 9, parter, prawo. zw 87 135

Psy

wszelkich ras poleca światowej sławy zagraniczna hodowla „Hektor“ Cenniki wysła franko po nadesłaniu złotego znaczka Ludwik Ilenda, Lublin, Dominikańska 7. zw 88 325

Hotel

— Alpaque — Kieliszki — Szklanki sprzedaje tania tylko w Strzelnie Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zw 88 630

Pończochy jedwabne

tania po cenach fabrycznych. Bielizna damska męska i dziecięca wielki wybór Firma Jan Lewandowski Poznań Da-browskiego 54 zw 81 202

Narzędzia kowalskie

tania sprzeda Przewodnik, św. Marcin 30. zw 82 984

Majstrowie - monterzy

nieruchocię przy pracy i spawaniu uniwersalnym okularami Stalym klientom darmo „Przewodnik“ św. Marcin 30. skład żelaza, artykuły techniczne zdp 85 000

Futra

Polecam karakuly z całych skór, od 1850 zł. Zrebec, Popielice, Tchórze, Piźmowce Seale, Krety, różnego rodzaju futra w najprze-dniejszych jakościach oraz skóry każdego rodzaju. Blamy od 150 zł. Wydry wirginskie od 250 zł. Wielki wybór, ceny niskie. Poznań, Fredry 1. Łajewski. zw 87 549

Jadalnie, sypialnie, gabinety

znacznie niż cen składowych, dogodnych warunkach spłaty. Julian Węclawski, Fabryka mebli, Poznań (Miasteczko), ul. św. Rocha 2. zw 87 551

Sprzedam

dębowa sędki do kapusty. Dola, św. Marcin 14. zw 88 608

Lutro

na sprzedaż. Grobla 30. IV. rw 11 450

Skład

kolonialny towarem, 2 pokoje 6 000. Tomczak, Wierzbiedce 31 zw 88 598

Skład

kolonialny deikatesów (Lazarek) z towarem, pokój kuchnia. Adres Kurjer zw 88 818

Motocykl

gotów do jazdy sprzedam. Zgłoszenia Kwiatowa 11. Stolarska, godz. 5—7. zw 88 428

Teren

pod domy willowe Sienkiewicza sprzedam Oferty Kurjer zw 88 194

Magiel

do sprzedania Mazurkiewicz, Poznań, Chwaliszewo 71. zw 88 424

Samochód

ciężarowy 4 tonnowy w dobrym stanie sprzedam korzystnie. — Zgłoszenia Kurjer zw 88 441

Futro

podróżne (baranica) do sprzedania. Stroma 27. II prawo zw 88 437

Salon

dębowy rzeźbiony sprzedam tania. Zgłoszenia Kurjer zw 88 449

Palacza - Promienista

jeszcze tylko 4 place wielkości 1 000 m² po 6 zł za m² Matejki 60. II. pnr. Zgłoszenia między godz. 14—17. zw 88 454

Parcela
pod dom lub wille w ładnej okolicy Głównej na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 88 468

Z powodu choroby
sprzedam hurtownie piw i fabrykację wód mineralnych, lub przyjmę wspólnika. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 607

Skład
towarów kolonialnych i delikatesów przy jednej z najruchliwszych ulic Poznania, dwa duże okna wystawowe nadające się na każdą branżę zaraz na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 88 501

Dynamo
starster Berlita sprzedam, Dąbrowskiego 43. IV zdw 88 498

Z
powodu wyjazdu spiesznie sprzedam kamienicę w rynku miasta powiatowego, w którym znajduje się skład towarów krótkich, przy kupnie 4 pokojowe mieszkanie wolne. Cena 22 tys wplaty 10-12 tys. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 88 495

Samochód
Adler 6 osob. Boss i światło, starter, na dobrych gumach, gotów do jazdy sprzedam. Telefon 70 65 Hadryś, Matejki 56. zdw 88 559

Skrzydło
Irmiera w dobrym tonie za 850 zł sprzedam. Hadryś, Matejki 56 zdw 88 558

Sypialnie
najtaniej kupisz Stolarnia, Kwiatowa 6 zdw 88 549

Sypialnie
sprzedaje ratami Stolarnia Rybaki 15 zdw 88 1967

Pończochy
miękkie, dobre, tanie
A Szymański, Poznań, św. Marcin 1
specjalny skład pończoch
Pw 4 0467-33.104/5

Wyrzedzają
meble po zmniejszonych cenach tylko krótki czas Szpryngacz ulica Wielka 13 Pw 2 107/8

Willa
10 pokojowa garaż obszerny ogród przy tramwaju sprzedam. Krzesiński, Piekary 8 zdw 88 400

Łóżka
zżywane z materacami sprzedam. Łakowa 18 a. IV. lewo zdw 88 681

Parcela
1300 kw. mtr., blisko centrum, korzystnie sprzedam, Komispol, Seweryna Mielżyńskiego 4. n w 3 727

Skład kolonialno-
spożywczy z dwoma oknami wystawowymi, wprost od gospodarza w centrum miasta Poznania przy najruchliwszej ulicy z przyległym mieszkaniem i sklepami zaraz ze zwiedzeniem rodzinnych do sprzedania. Do przejęcia potrzeba 15 000 złotych Oferty Kurjer zdw 88 826

Zakład
fryzjerski z mieszkaniem tanio sprzedam. Oferty Kurjer zdw 88 776

Skład
blawatów i tow. krótkich z towarem w pełnym biegu, w większym mieście powiat, gdzie wojsko gimnazjum itp. dla zmiany przedsiębiorstwa zaraz na sprzedaż. Położenie pierwszorzędną przy rynku 2 wielkie okna wystawowe z przyległym 2 pokoj. mieszkaniem - do objęcia potrzeba 20 000 zł., reszta wedle umowy. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 796

5 KUPNA

Formy
do fabrykacji rur cementowych 20-50 cm średnicy, z przynależnym sprzętem kupi. Majetność Samostrzel, poczta w mieście, powiat wyrzycki. zdw 87 896

Jabłka
świeże w większej i mniejszej ilości kupuje, plac po cenach dziennych firma Gaede Poznań, św. Wojciech nr 23 telefon 52 82 zdw 87 759

Wózek dziecięcy
mało używany w dobrym stanie kupie. Oferty do Kurjera zdw 88 494

Kupię
skład kolonialny, dobrze zaprowadzony za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 88 429

Poszukujemy
używanej, lecz w dobrym stanie znajdującej się maszyny do cerowania worków. Oferty z ceną prosimy podać do Kurjera Poznańskiego zdw 88 689

Psa
czujnego, ostrego do składu kupie. Oferty Kurjer zdw 88 463

Składowe
szafy oszklone, stół z gablotką kupie. Oferty Kurjer zdw 88 476

Biurko
szafę do akt, stół do maszyny kupie okazjnie. Oferty Kurjer zdw 88 475

Wyżła
dobrego na kury kaczki kupie po wyrównaniu Zgłoszenia z podaniem właściwości psa oraz ceny Kurjer zdw 88 445

Meble
sypialnie, pokój jadalni i kuchnie w dobrym stanie natychmiast za gotówkę kupię Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 88 421

Kupię
skład kolonialny z mniejszym mieszkaniem. Oferty Kurjer zdw 88 446/7

Poszukuję
parceli 1-2 morg lub budynek fabryczny celem kupna Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 517

Skład
spożywczy 2 pokoje kuchnie kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 751-2

Składy
na filie potrzebne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 528

Kupię
wille 3-5 pokojowa Cena, miejscowość, podać do Kurjera zdw 88 564

Biurko
małe kupie, Cena dokładne wymiary Kurjer zdw 88 556

Śrutownik
(młynek) do ziarna kakaowego i pieczy do palenia kupię zaraz. L. Siedziński, Poznań Wroniecka 16, telefon 1242 zdw 88 703

Jabłka
świeże kupuje w większych i mniejszych ilościach J. Wawrzyński, Wrocławska, tel. 4140, zdw 88 706

30-35
morg ziemi pierwszorzędnej, dobrej buraczanej, w kierunku Wrześni, Jarocin kupię w jednym planie, nie kolonizacyjnej. Przedsiębiorcy wykluczeni. Zgłoszenia z ceną Kurjer zdw 88 627

Wage
osobowa automatyczna okazjnie kupie. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 88 812

Kasę
„National” kupię zaraz za gotówkę. Knopiński, Poczta 26, r w 11 503

Czysto
rasowego, młodego „Dobermana” kupię zaraz. Swoiński, Poczta 16, r w 11 502

Samochód
nowoczesny, mało używany limuzyna lub rodster kupię Oferty z dokładnym opisem jak i podaniem ostatecznej ceny uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod zdw 88 797

6 KAMIENICE

Dom
Bydgoszcz, centrum najlepsza część handlowa, komorne 9 500, cena 65 000, wolne 4 ubikacje - sprzedam Zgłoszenia Kurjer zdw 88 085

Kamienice
IV. piętro, mieszkania komfortowe, czynsz 16 000, cena 140 000 zł połowe wplaty zaraz sprzedam. Czarnecki, Ratajczaka 13, zdw 87 961

Kamienica
do sprzedania w śródmieściu, cena 75 tys. Można natychmiast otrzymać za dużym wolnym mieszkaniem. Zgłoszenia Masztalarska 7, parter. zdw 88 427

Kamienicę
z restauracją sprzedam lub zamienie na gospodarstwo od 50-60 morg. Zgłoszenia Agnieszka Andersowa, Murowana Goślina, zdw 88 813-4

Kamienicę
w Poznaniu, poczetek Jeżyce dochód 24 000, sprzedam 200 000, wplaty 80 000 lub zamienie na majątek ziemski Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 571

Plac
400 m. kw. nadający się na każde przedsiębiorstwo do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 88 682

Kamienica
w śródmieściu 52 000 zł. wplaty 35 kamienica 120 000 zł. wplaty 90 000 zł. dochód 14 000 zł. sprzedaż Zielka, Gen. Umińskiego 7 a. (Wilda), zdw 88 701

Kamienica
dobrze utrzymana przy tramwaju, dochód roczny 8 412, cena 77 000, wplaty 47 000, reszta przejęcie hipoteki długoterminowej sześcioprocentowej. Informacje administrator Dutkiewicz, Poznań Chwaliszewo 70, front. zdw 88 687

Kamienica
4 ptr., komfortowa, dochód 18 000 zł. cena 165 000, wplaty 50 000, reszta hipoteka. Kossman, Fredry 6, III, tel. 3213, zdw 88 684

7 PIENIADZ

1 500
zł. poszukuję, dam dobry procent. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 360

Dentysta
uprawniony poszukiwany jako wspólnik do prakt. dent. w Poznaniu. Praktyka istnieje od 25 lat. Zgłoszenia proszę Kurjer Poznański zdw 88 731

Wspólniczka
przystąpi do dobrze zaprowadzonego Salonu M6d lub podobne za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 88 522

10.000 zł
poszukuje na hipotekę ca. 100 morg. powiat Żnin Pewność zupełna zagwarantowana Procent według umowy Oferty Kurjer zdw 88 473

25 000
złoty wypiszcie na hipotekę. Oferty Kurjer zdw 88 330

Kto pożyczyci
1500 złotych na 3 lata panience do ukończenia szkoły? Zgłoszenia Kurjer zdw 88 726

10 000 zł
na I. hipotekę poszukuje się. Oferty Kurjer zdw 88 753

Wspólnika
do 20 tys. wkładki poszukuje fabryka wyrobów gospodarczych. Oferty Kurjer zdw 88 668

Poszukuję
1500 zł pożyczki pod pewną gwarancję. Oferty Kurjer zdw 88 688

Kto
przystąpi z mniejszą gotówką do małego lecz dobrego interesu. Kurjer zdw 88 833

Udział posady
za udzielenie mi pożyczki samodzielne prowadzenie małego interesu. Kurjer Poznański zdw 88 827

200
pożyczki na krótki, czas wysoki procent Oferty Kurjer zdw 88 821

10 000
pożyczka Dobra gwarancja Procent podług umowy Oferty Kurjer zdw 88 692

1 000 zł
szukam na pół roku Procent pokój z utrzymaniem. Oferty Kurjer dw 1 501

Szukam
pożyczki 300 zł zaraz Zastaw i wysoki procent. Zgłoszenia Kurjer zdw 87 753

8 DO WYNAJĘCIA

Wydzierżawie
11 ubikacy i mieszkania 2 pokoje i pokój z kuchnią Główna Smolna 12 b gospodarz Stankowski. zdw 88 008

Dwupokojowe
nowe, czysz dwuletn. Rauech, administrator, Grobla 27 zdw 88 171

5 pokojowe mieszkanie
z meblami zaraz tania do objęcia. Oferty Kurjer zdw 88 509

Mieszkania
3 2 i 1 pokojowe wygodami w nowym domu przy Focha 137. Zgłoszenia: Nowaczyk, Focha 176 od 6-9 wieczorem. zdw 88 398

2
pokoje z kuchnią z meblami sprzedam zaraz Adres Kurjer Poznański zdw 88 433

Mieszkania
pokój i kuchnia wprost od właściciela wynajmę w Debku przy Świerczewskiej Graczyk, zdw 88 440

2
pokoje kuchnia, elektryczność, wygodny do objęcia Górki 20, niski parter zdw 88 535

3
pokojowe mieszkanie z meblami przy Solaczu zaraz do objęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 543, telefon 59-10.

Mieszkanie
jednopokojowe, centrum, za dzierżawę kwartałna odda. „Centrala”, św. Marcin 78, zdw 88 582

Czteropokojowe
komfortowe, I. piętro, lepsza dzielnica, przystanek tramwajowy za dwuletnim czynszem odda gospodarz. Zgłoszenia poważnych reflektantów Kurjer zdw 88 624

Pokój
z kuchnią odstąpię za roczną dzierżawę. Solacz. Oferty Kurjer zdw 88 633

Mieszkanie
6 pokoj., komf., słoneczne oddam natychmiast, dzierżawa miesięczna 350 złotych, Kraszewskiego 11, I. piętro, prawo. zdw 88 631

Mieszkania
pokój kuchnia 1 200, trzy pokoje kuchnia 1500, rok dzierżawy, wybór innych poleca Informacja, św. Marcin 15, I. front, zdw 88 707

Mieszkania
3 pokoje kuchnia 2 500, dzierżawa 150, oraz wielki wybór innych odda Szczepański Kantaka 5, I. zdw 88 710

Pokój
kuchnia, 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 88 748

6
pokojowe mieszkanie meblami, blisko Matejki, wszelkie wygody. Adres Kurjer zdw 88 632

Mieszkań
wybór, ubikacje handlowe pokoje próżne, umeblovane poleca Czarniecki, Ratajczaka 13, zdw 88 651

1
- 2 pokoje kuchnia. Zgłoszenia Widziński, Małeckiego 15, podwórko. zdw 88 646

Mieszkania
3 i 2 pokojowe zaraz do wynajęcia w nowym domu wprost od gospodarza. Informacje: Dziennik, Wierzbicice 3, zdw 88 652

Za
pożyczkę do 10 tysięcy wydzierżawie 2-4 pokoje z kuchnią i ogrodem owocowym we wili. Oferty Kurjer zdw 88 822

Pokój
do wynajęcia. Jeżyce, ul. Niska 18/20. zdw 88 775

Duży
pokój próżny od gospodarza do wynajęcia, 10 minut do tramwaju. Debiec, ul. Makowa 12, zdw 88 722

Dwupokojowe
mieszkanie Jeżyce, rok zgóry 2 300, później 80. Zgłoszenia Kunze, Wodna 15, I. zdw 88 678

Dwa
pokoje, kuchnia, ogród wydzierżawie 100 złotych miesięcznie, Komorne trzymiesięczne Zabikowo, Weber zdw 88 820

9 SZUKA MIESZK

Poszukuję
3 pokój z wygodami czysz za 2 lub 3 lata naprzód, według umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 87 784

Szukam
5 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza Jeżyce Łazarz ewentl. śródmieście za wysokie komorne ewentl. zgóry Zgłoszenia od 9-14, telefon 33-55 zdw 88 439

Pokoju
lub 2 pokój kuchni wprost od gospodarza poszukuje czynsz zgóry Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 88 450

Mieszkania
kilkopokojowego szuka pani (ogród, chlew) powiatowem mieście Kurjer zdw 88 493

Mieszkania Puszczkowo
3 pokojowe z komf. poszukuje Oferty do Kurjera zdw 88 520

3 pokoi
(kuchnia niekonieczna) poszukuje małżeństwo, chętnie od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 88 566

Poszukuje
się 3 pokojowego mieszkania na Wildzie. Oferty Kurjer zdw 88 557

Pokoju
i kuchni poszukuje wprost od gospodarza. Czynsz zgóry. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 88 724

Mieszkania
pokoju z kuchnią, wprost od gospodarza szukam. Czynsz zgóry, ewentl. przy Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 805

Małżeństwo
poszukuje mieszkania. Oferty Kurjer r w 11 496

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
eleganckie mieszkania trzypokojowe w Inowrocławiu na mieszkanie w Poznaniu. Wiadomość: ul. Śniadeckich 9, III, p. Drzazga, od 3-4. zdw 88 554

11 POKOJE UMEBL

Dwuosobowy
niekrepujący Szymański, Wielkie Garbary 29, zdw 86 903

Pokój
ładny, elektryczność wynajmę solidnemu panu za: az lub 15 Dąbrowskiego 33 I. lewo zdw 86 977

Słoneczny
pokój dla pani, Matejki: 60 wysoki parter, lewo, godzina 2-4. zdw 88 083

Pokój
lepszymu panu wynajmę zaraz. Śniadeckich 6 a dom ogrodowy parter, prawo zdw 88 218

2 pokoje umeblovane
dla jednego pana do wynajęcia. Ogrodowa 9, III piętro prawo. Pw 4 936 37.21

Pokój
umeblovany, Zabikowo, Lipowa nr. 15. zdw 88 399

Pokój
wynajmę, Działyskich 11, parter, Matuszek, zdw 88 620

Pokoik
bez pościeli, elektryczność, zaraz wolny, F. D. Śniadeckich 11, I. ptr. (Łazarz), zdw 88 605

Pokój
1-2 panienek, Kopernika 8, I. lewo. zdw 88 601

Duży
pokój umeblovany do wynajęcia Górna Wilda 29, III, prawo zdw 88 603

Pokój
wspólny dla bankowca albo urzędnika. Gdzie wskaże Kurjer zdw 88 596

Pokój
umeblovany frontowy z osobnym wejściem dla inteligentnego pana zaraz lub 1. 10. Wrocławska. — Gdzie wskaże Kurjer zdw 88 426

Dwie
panienki na wspólny pokój przyjmie. Kaczmarek, Małe Garbary 3, zdw 88 595

Pokój
umeblovany duży słoneczny w wili Fredry 8 zaraz wynajmę. Zgłoszenia: Aleje Chopina 4, godzina 2-6. zdw 88 428

Pokój
umeblovany wolny św. Wojciech 21 drugie prawo zdw 88 448

Niekrepujący
bez pościeli, Poznańska 27, II, lewo. zdw 88 452

Pana
na wspólny pokój przyjmie. Półwiejska 29 parter prawo. zdw 38 224

Pokój
przy dworcu umeblovany Focha 27 front lewo Adamska zdw 88 482

Pokój
wynajmę 2 studentkom Wypiańskiego 12, IV, prawo zdw 88 497

Wspólny
pokój wolny Zwierzyniecka 8, II, prawo. zdw 88 496

Słoneczny
1-2 osoby, pianino Wypiańskiego 13 III lewo zdw 88 489

Pokój
studentom 40 zł. Strzałowa 6, parter, prawo zdw 88 513

Pana
na pokój z całym utrzymaniem. Marsz. Focha 83, II lewo. zdw 88 512

Pokój
1 lub dwuosobowy, Kraszewskiego 19, III prawo. zdw 88 533

Pokój
frontowy umeblovany, dwuosobowy z klawką, schodowej św. Wojciech 25, III lewo zdw 88 525

Pokój
dobrze umeblovany elektryka, łazienka wynajmę Wierzbicice 17, front wysoki parter, lewo. zdw 88 540

Ładny
frontowy pokój dla inteligentnej osoby zaraz lub później, Zupańskiego 20, II prawo zdw 88 539

Pokój
umeblovany, spokojny bez pościeli naświetlony studentkom od 1. 10. Plac Asnyka 1, IV piętro, od 10-13 i od 15-18. zdw 88 544

Pokój
dla dwóch osób zaraz wynajmę. Marsz. Focha 39, I prawo zdw 88 563

Pokój
2 panom zaraz Grobla 29 a. I. lewo. zdw 88 713

Cienły
czysty, elektrycznym, bez pościeli wolny 35 zł. Łazarz, Emilii Szczyńskiej 1, wysoki parter, prawo. zdw 88 634

Pokój
słoneczny z elektr. zaraz wynajmę. Śniadeckich 50, II, p. zdw 88 636

Pokój
dwie osoby, 1. atejki 65, III, lewo, dom ogrodowy. zdw 88 639

Mickiewicza
29 parter, lewo, pokoje czyste, wygodnie umeblovane z utrzymaniem lub bez. zdw 88 642

Pokój
dobrze umeblovany, spokojny, elektryczność, łazienka, pianino do dysp. Fr. Ratajczaka 11a, 5 wejście, III, p. lewo. zdw 88 666

Pokój
niekrepujący wynajmę 1-2 osobom. Ul. Wysoka 12, parter, lewo. zdw 88 671

Pokój
z planinem wynajmę. Szwajcarska 23, parter, lewo. zdw 88 693

Pokój
wspólny dla pana. Półwiejska 38a, IV. zdw 88 698

Słoneczny
ładny, 1-2 paniami, Plac Karmelicki 1 a, III, lewo. zdw 88 721

Pokój
dobrem utrzymaniem dwóm inteligentnym osobom Słowackiego 35, II, prawo zdw 88 561

Pokój
dobrze umeblovany do wynajęcia 8-10 wieczorem Małeckiego 27, II, zdw 88 555

Pokój
dwuosobowy studentom lub małżeństwu wynajmę Górna Wilda 80, II, prawo zdw 88 551

Trzyosobowy
Wierzbicice 39 a, III, prawo. zdw 88 580

Dwuosobowy
Mickiewicza 7 parter prawo. zdw 88 548

Pokój
czysty oddzielny, Kopernika 3, IV, prawe schody. zdw 88 787

Pokój
frontowy 2 solidnym panom 15. 9. 30. Dąbrowskiego 56, II p. prawo. zdw 88 725

Pokój
do wynajęcia zaraz lub 15. Nowak, Al. Marcinkowskiego 6, zdw 88 719

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje spokojnego, skromnego pokoju Kurjer zdw 88 541

Pokoju
dużego eleganckiego w śródmieściu z utrzymaniem poszukuje młode małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 88 565

Pokój
umeblowany używaniem kuchni lub próżny poszukuje małżeństwo z dziećmi. Oferty Kurjer zdw 88 500

Poszukuje
pokoju z używaniem kuchni na wydawanie par obiadów od lepszego lokatora, tylko pobliżu placu Wolności nie wyżej II piętra, front, płace miesieczne, wolne obiady. Kolacje Oferty Kurjer zdw 88 553

Pokoju próżnego
lub umeblowanego z podaniem ceny poszukuje małżeństwo z dziećmi. Oferty Kurjer zdw 88 552

Poszukuje
pokoju 1 października, okolica śródmieście lub Jeżyce. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 88 547

Matka
z ośmiolletnim dzieckiem poszukuje pokoju z utrzymaniem dla dziecka, zdjąć ona zajęcia cały dzień poza domem. Oferty Kurjer zdw 88 584

Pokoju
poszukuje najchętniej okolica Fredry 15 hm. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 792

Skromnego
dwuosobowego pokoju poszukuje. Oferty Kurjer zdw 88 656

Poszukuje
pokoju dla inteligentnej starszej osoby z słabym wzrokiem, opieką płatną, przy inteligentnej rodzinie, pożądana w samotnej osobie w okolicy ul. Kraszewskiego. Zgłoszenia Zwierzyniecka 22. Kodzińska. zdw 88 691

13 LOKALE

W centrum
poszukuje poważne przedsiębiorstwo zbowozów dwóch pokoi i pięt na biura zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 87 866

Lokal
handlowy w rynku w pow. mieście położony wraz z mieszkaniami zaraz do wynajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 88 113

Ubikacje
jasne, suche, do wyrobu cukierków poszukiwane. Zgłoszenia z podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 88 619

Ubikacje
duże frontowe, centrum wydzierżawie. Tomczak Wierzbicie 31. zdw 88 606

Poszukuje się
ubikacji od frontu na prasownię Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 466

Ubikacji
warsztatowej do 200 m kw poszukuje zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 478

Lokal
na warsztat mechaniczny poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 771

Lokal
biurowo-handlowy, umeblowany, telefon, światło elektryczne, I. piętro, front, osobne wejście, centrum, poważnej firmie wydzierżawia. Kurjer Poznański zdw 88 740

Składu
poszukuje zaraz w centrum. Oferty Kurjer zdw 88 750

Lokal handlowy
parter i I. piętro z dużymi oknami wystaw. w Gnieźnie, centrum miasta w handlu dzielnicy, w którym się mieści 40 lat skład biawatów, konfekcji, nadający się na każdą branżę, z powodu likwidacji firmy do wydzierżawienia od właściciela domu. Do objęcia całkowite urządzenie skład, ewent. pozostała część towarów. Na zadanie 4 pokojowe mieszkanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 802

Ubikacje
nadające się na cele handlowo-przemysłowe wydzierżawie. Czarniecki Ratajczaka 13. zdw 88 715

14 DZIERŻAWY

Plac
szeregami wydzierżawie Deering. Górna Wilda 160 I. zdw 86 943

Gościńiec
na wsi wydzierżawie inwalidzie wojennemu. Bogumił Funda. Młodziejów, poczta Sośnie, pow. Odolanów. zdw 88 304

Piekarnia
w pełnym biegu, przy ruchliwej ulicy, nadająca się na cukiernie wtem koź i wóz, zaraz do wydzierżawienia. Do objęcia potrzebna 2 500 zł. Adres wskaże Kurjer zdw 88 305

Dobrze
wprowadzona firma agenturowa na masztardzie poszukuje na Łódź i okolice składu konsygnacyjnego - fabryki masztardy. Oferty Kurjer zdw 88 309

Ogrodnik
działny fachowiec szuka dzierżawy 1 października 3-5 morg z mieszkaniami, okolica Poznańska Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 88 435

Polowanie
1 000 morg oddam za wypożyczenie 6 000 zł i procent. Oferty Kurjer zdw 88 490

Puszczykówo
bliisko dworca na stałe 2 lub 1 pokojowe mieszkanie z kuchnią weranda Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 430

Poszukuje
dzierżawy od 300-500 morg ziemi w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 86 904

Wydzierżawie
młyn z kaszarnią blisko Poznania. Do objęcia 4 500 zł wtem rok dzierżawa. Oferty Kurjer zdw 88 754

Folwark
430 morg ziemi pszenno-żytniej, całkowitem żniwem, żywym martwym inwentarzem (Poznańskie) objęcie 32 000 zł wydzierżawy „Komispol”. Sew. Mielżyńskiego 4. zdw 88 735

W nowej willi
4 pokoje z kuchnią, łazienką, pokojem dla służby z etażowym używaniem na pierwszym piętrze i 2 pokoje z kuchnią, za 2 letnią dzierżawę od 1 października do wydzierżawienia wprost od gospodarza. Zgłoszenia pomiędzy 10-11 i 4-5. Marynarstwa 7. Pw 4 951-58.297

W mlynie
przy dworcu szukam dzierżawy składu wełny. J. Krzemień, Koscuchna (Śląsk). zdw 88 800

15 LETNISKA

Krynica
Pensjonat „Reduta” Krynica Zdrój Heleny Nowackiej z Poznania poleca na wrzesień, październik pokoje z wykwintnym utrzymaniem od 10 do 14 zł. Własny samochód do dyspozycji. dw 1294

Zakopane - „Januszek”
ulica Chalubińskiego pensjonat Wandy Ruchowej z Poznania Kuchnia wykwalifikowana Duży piękny park. Wrzesień 8 lub 8.50. zdw 81 847

Majątek
slicznie położony blisko Poznania przynajmniej rekonesansentów jak i osoby które pragną spokojnie i dobrego, pożywnego odżywiania. Oferty Kurjer zdw 87 867

Letnisko
przy Poznaniu, ziemnińska kuchnia 5 zł dziennie Mechowo stacja Kobylnica. zdw 87 955

16 OSOBISTE

Unieważnianie
legitymacje, wykaz osób i książeczki wojskowa która mi skradziono. Ludwik Gryza. zdw 88 046

Jadwiga Niejackska
niech wyznaczy czas spotkania w sobotę nie byłem w domu. J. K. Piaskowa 2. zdw 88 460

Kapelusze
damskie, najnowsze modele na składzie. Czyszczenie, odświeżanie, farbowanie, fasonowanie. Ceny bezkonkurencyjne. „Carmen”, 27 Grudnia 19. II. zdw 88 623

Nr. 82 701
Czekam w czwartek godz. 19. przy Bazarze. zdw 88 665

Przystojna modelki
na konkurs z włosm krążącym i niekrążącym potrzebne zaraz. „Renaissance”, Al. Marcinkowskiego 24, Siejak, godz. 6.30. zdw 88 654

Wzywa
się p. Franciszka Cichego do odebrania rzeczy z mej składnicy za zapłaconiem kosztów do dnia 19. 9. 30 r. w przeciwnym razie sprzedam je przez publiczną licytację. „Przewóz”, Poznań, ul. Wieżowa 10. zdw 89 736

22 ROZMAITE

Abazury
firany różne podszkwy wykonuje tanio przedko Sikorska Mostowa 14 a front. IV piętro zdw 85 521

Krawcowa
przyjmuje szycie w dom. Krzyżaniak, Długa 8. II. piętro. dw 1 504

Kapelusze fasonuje
Bandel, Piekary 1. skład. Pw 4 048-33.129

Higieniczne czyszczenie
pierz i puchu uskuteczniamy solidnie i tanio (na życzenie odbiór i dostawa w dom). EMKAP Poznań ul. Wrocławska 30 tel. 58-03. Pw 4056-33.136

Obraz jest
najpiękniejszym upominkiem przy każdej uroczystości. Największy wybór najniższe ceny tylko w firmie Witold Leworski. Wrocławska 88. Pw 4 069-34.143

Przedstawicielstwo
poważnej firmy przyjmie. Do dyspozycji własny samochód i motocykl. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 798

6,90 złotych
fartuch biały z rekawami, płaszcz biały damski od 8.50, płaszcz biały męski od 12.50 sprzedaje Fabryka Bielizny J. Schuber. Wrocławska 3 Pw 4872-36.10

25 lat
Jubileuszowa Wyprzedaż „Dumont”. H. Bokmowa Marsz Focha 29, skład pończoch białych Wielka zniżka cen a towar letni i zimowy. zdw 88 198

Akuszzeria
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro. lewo drug dom od Placu Świątokrzyskiego. zdw 84 422

Detektywne
biuro „Greif” od 18 lat Poznań Ratajczaka 15 (Abolce) Wywiady obserwacyjne zdw 86 004

1 rok
gwarantuje za zegarki u mnie reperowane. Zychliński, Wielkie Garbary 36. r 11 329

Która
fabryka wykonuje wzory do haftu. Oferty do Kurjera zdw 88 621

Osoby
szyjącej wykwalifikowane bielizne męską poszukuje się Oferty Kurjer zdw 88 422

Maszynę
do pisania wypożyczyć tanio. Oferty Kurjer zdw 88 469

Chiromantka zagraniczna
przewidzi z kart i rak przeszłość i przyszłość Wiele podziękowań. Górna Wilda 51. III. prawo. zdw 88 502

Szyje
pierwszorzędnie szycie tanio. znam koźnierstwo. Time 6w. Marcin 43. zdw 88 612

Zaluzje firany
reparuje akuratywnie, wieża gustownie Szafranek, Staszica 19. III. telefon 68-88. zdw 88 524

Krawczyni
dobra wykonuje płaszcz, kostiumy, suknie po cenach niskich. S. Kraetschmanowa, Długa 14. I. prawo. zdw 88 622

Jasnovidz
metapsychografolog. Woźna 18. III. zdw 88 625

Futra
wazkiego rodzaju damskie, męskie, modernizuje, naprawia fachowo, tanio. Mody damskie, męskie wykonuje. Piłkarski 10 parter. zdw 87 679

Wykonuje
wszelkie dekoracje, wyścielki kanap, leżanek, materacy naprawiam żaluzje wszelkiego rodzaju. Grzybowska Kopernika 2 zdw 88 747

Marszantka
przyjmuje prace w lom. wykonuje pierwszorzędnie. cena przystępna. Ul. Szamartwskiego 12, tylny dom, II. ptr. prawo. zdw 88 637

Rzeźby
wyrzynanie (szwejcowanie) tanio Władysław Gurszczyński, Wieżbicie 16. podw. dw 1 512

23 OZENKI

Pani
inteligentna wdowa, majątna, kał. życzy znajomości starszego, wyższego urzędnika. Nauczycielki i wdowiec ma pierwszeństwo. Cel ożenek. Oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 88 307

Inteligentna
uczciwa pani lat 29, pozna panna urzędniczą w celu matrymonialnym (i tylko sierpniu urodzeni) Oferty Kurjer zdw 88 515

Kupiec
z majątkiem posłubi panienkę urzędniczkę lub wdówkę. Zgłoszenia z fotografią Kurjer zdw 88 510

Ciemnoblondyn
lat 27, z wyższym wykształceniem, nawiąże w celu małżeńskim korespondencje z panią 18 do 24 lat o znacznych zaletach umysłu i charakteru przystojna, elegancka i żądająca Oferty poważne możliwie z fotografią do Kurjera zdw 88 539

Ładnej
inteligentnej, samotnej panienki szuka pan - cel matrymonialny. Adres, fotografia Kurjer zdw 88 579

Dla
mej szwagierki, szatynki, lat 30, przystojnej i gospodarniej posiadającej wyprawę, umeblowanie i 6 000 zł gotówki szukam na tej drodze meża do lat 40; urzędnika na dobrym stanowisku lub wojskowego szarżowanego. Pano wie, którym chodzi o dobrą przyszłość zechca przesłać zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 793

Przystojna
panna, lat 23, poszukuje meża na stałym stanowisku. Gotówka 10 tys. pożądana celem spłacenia hipoteki. Oferty Kurjer zdw 88 685

Dwie sieroty
szlachetnych serc, niezamożne nie brzydki, utworzyliby chętnie dzielnemu człowiekowi zacieszę domowe, najchętniej urzędniczkowi. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer zdw 88 676

Wdowa
samotna 50 lat posiadająca wille blisko Poznania z umeblowaniem na 3 pokoje, pragnie wyjść zamąż za starszego pana na pewnym stanowisku Zgłoszenia Poznań, Wilda, Pamiątkowa 1 parter, lewo. zdw 88 522

24 NAUKA

Męskie Gimnazjum Państwowe
(typu neoklasycznego) w Nowemście nad Drwecą na Pomorzu, ma wolne miejsca we wszystkich klasach. Bursa gimnazjalna 60 złotych miesięcznie. Stancje prywatne od 60 do 80 złotych. Miasto ładne, czyste, zdrowe, spokojne Rada Rodzicielska. dw 1 502

R. de Brugiére
lektor U P udzie a lekcji języka francuskiego Ulicz Matejki 59. II. pietro zdw 85 075

Udziele
korepetycji wzajemnie pokoi. Oferty Kurjer zdw 88 457

Rodowita Francuska
udziela lekcji korepetycji zbiorowo lub pojedynczo Młyńska 2 I prawo zdw 88 456

Poszukuje
się Francuski celem konwersacji. Oferty Kurjer zdw 88 519

Za
obiady + 15 zł miesięcznie udzieli lekcji w zakresie 4 kl. gimn. Oferty zdw 88 506

Ondulacji
kurs udzielam. Oferty Kurjer zdw 88 532

Student
udzieli korepetycji przedmiotów zakresu gimn ewent. za mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 88 536

Francuski
konwersacja, literatura gramatyka (dyplom paryski) Plac Nowomiejski 6 a. parter. zdw 88 563

Udziele
korepetycji zakres cztery klasy gimn. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 588

Kursy
stenoграфии polskiej niemieckiej, pisanie na maszynach kserografii Tyran-Zaworskiej, Strzelcka 33. zdw 87 610/11

Kursy
stenoграфии, ortografii polskiej, niemieckiej, książkowości. Ogrodowa 16. Kromczyńska. zdw 88 649

Jak zostać cenionym buchalterem?
Kursy korespondencyjne Pow. szereznego Instytutu Organizacji Nowoczesnej, Warszawa, Hoza 55/25 oddaja Wam wieloletnie doświadczenie swoich profesorów za groszowe opłaty. Podać li stownie: adres, zawod. Tw 322

Szkoła Języków Marji Romington
św. Marcin 47. III. zdw 88 809

Nauczycielka
wykwalifikowana, młodszą udzieli pomocy w nauce Zgłoszenia Kurjer zdw 88 819

25 MUZYKA

Profesorka
fortepianu, dyplom wirtuozowski, studia zagraniczne, udziela wyższej muzyki gruntowną intensywną nowoczesną metodą. Ratajczaka 29. III. lewo. 2-5. zdw 86 683

Gruntowne
lekcje gry fortepianowej. Przyjmie jeszcze kilka uczennic. Wodna 8. II. zdw 87 191

Lekcyj
muzyki z przychodem do domu (w Środzie) udzielam. Adres Kurjer zdw 88 472

Rutynowany
violonczelista wolny zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 470

Pianino
krzyżowe tanio do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 505

Lekcje
gry fortepianowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Zgłoszenia Młyńska 13, II piętro zdw 88 785

Panie
wymowne do sprzedaży pokupnych artykułów pierwszej potrzeby poszukuje Firma Szafranek i Gronowski, Poczta 11. Pw 4 954 37.43

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Pomocnik
kołodziejski, samotny do wojsku szuka pracy najchętniej w majątku. Adres Bronisław Matuszek, Miedzychód, Wejska 6. zdw 87 615

Panienska
inteligentna, skromna (z prowincji), posiada 3 letnią praktykę w składzie cukierków, piekarniczym, zna książkowość, biegła w liczeniu, poparta dobrymi referencjami, szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 88 711-3

Szofer kowal
sumienny poszukuje posady. W wolaich chwiałach zajmie się inną pracą. Wymagania skromne. Zgłoszenia Kurjer: zdw 87 897

Nauczycielka gimnazjalna
francuskiego, niemieckiego polskiego, poszukuje posady gimnazjum Poznań. Oferty Kurjer zdw 87 580

Poszukuje
posady jako woźny lub inkasent z kaucją Oferty Kurjer zdw 88 41

Wychowawczyni
inteligentna skromnych wymagań, długoletnie świadectwa poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer zdw 88 170

Długoletni kierownik
blawatnik, lat 40, samotny, wszechstronnie wypraktykowany poszukuje stanowiska kierownika lub dopomoże w składzie. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 301

Panienska
6 kl. Wydz. muzyczna, dobre świadectwa, przyjmie posade do dzieci uczeszcujących do szkół od 1 października. Pomoc w lekcjach, wyreczy pania domu lub dopomoże w składzie. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 302

Wychowawczyni
z wykształceniem seminaryjnym, b. dobrymi świadectwami i kilku letnią praktyką poszukuje posady do 1 lub 2 dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 88 302

Panienska
z ukończoną Szkoła Handlowa poszukuje posady ksiązkowej, stenotypistki lub kasjerki najchętniej do dworu. Oferty Kurjer pod zdw 88 303

Szofer
posiadający wykształcenie dwóch kursów seminarjum, poszukuje stosownej posady, gdzie mógłby się zająć pracą biurową. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 256

Osoba
w średnim wieku, z dobrego domu szuka posady w charakterze zarządczyni lub wyreczytelki pani domu, najchętniej do b. Kongresówki lub na Kresy Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 88 514

Panienska
inteligentna, która była u dzieci z cerowaniem i robotkami poszukuje posady 15 Łaskawe oferty zdw 88 511

Poszukuje
posługi. Oferty Kurjer zdw 88 504

Rzeźnictwa
pragnie wyuczyć się sztuki rzeźniczka z uczciwej rodziny. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 88 531

Posługi
poszukuje od 15. Oferty Kurjer zdw 88 529

Biuralistka
zupelna sierota, bez środków utrzymania, z ukończoną szkoła wydziałową i wyższym kursem handlowym poszukuje posady na wieś zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 534

Dziewczynna
uczciwa do wszystkiego, poszukuje posady w lepszym domu od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 88 645

Posady
za kaucją poszukuje. Oferty Kurjer zdw 88 644

Dziewczynna
uczciwa poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 15. 9. 30., ostatnia posada 5 lat. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 647

Posługaczka
szuka posady z praniem. Oferty Kurjer zdw 88 646

Dziewczynna
poszukuje posady zaraz lub 15. Oferty Kurjer zdw 88 660

Posługi
poszukuje uczciwa posługaczka. Oferty Kurjer zdw 88 658

Szofer rzeźnik
poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 659

Służąca
z gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 545

Człowiek
samotny lat średnich, włada językiem polskim i niemieckim, złoży kaucję szuka zajęcia jako woźny, inkasent Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 88 567

Freblanka
z ukończonym kursem, praktyka dobrymi świadectwami, zamowaniem szuka posady Oferty Kurjer zdw 88 562

Książkowa - bilansistka
z kilkuletnią praktyką poszukuje posady od 1 listopada. Zgłoszenia Kurjer zdw 87 639/a

Szofer
z kaucją 500 zł, dłuższą praktyką, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 657

Poszukuje
posady przedstawiciela gospodarczego, posiadam trzyletnią szkole rolniczą. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 88 274

Poszukuje
posady niani do niemowlęcia lub pokojowej z dobrymi świadectwami od 16 września Kurjer Poznański jw 4 615

Pomocnik
biegły ekspedjent (lat 25), branży żelaza, sprzętów kuchennych poszukuje od 1. 10. posady. Świadectwa i referencje pierwszorzędne. Miejscowość obojętna Zgłoszenia Kurjer zdw 88 803

Praczką
działa poszukuje prania poza domem. Działajńskich 11. parter u Matuszek. zdw 87 403

Pierwszorzędny
jazzbandzista, ref. i śpiewa, skrzypek wolny. Oferty Kurjer zdw 87 891

Szofer ślusarz
kawaler lat 24 z dobrymi świadectwami poszukuje posady Michałak, Floryński, poczta Niepart, powiat gostyński. zdw 87 994

Panienska
z prowincji, rzetelna i pracowita, poszukuje posady uczennicy do składu rzeźniczego. Oferty Kurjer zdw 88 635

Młoda
inteligentna meżatka szuka jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 88 618

Praczką
poszukuje prania Oferty Kurjer zdw 88 610

Polonistka
dyplomowana praktyka gimnazjalna, szuka Poznaniu posady w szkole, bibliotece, redakcji, banku (zna języki francuski, niemiecki, angielski, czeski). Zgłoszenia Kurjer zdw 88 807

Gospodyni
młoda, przystojna poszukuje od 1. 10. posady. Warunek: dobre traktowanie. Zgłoszenia Brodziej, Zofia, poczta Fordon, pow. bydgoski. Pw 4 950-63,588

Dziewczyna
z dobrymi świadectwami poszukuje posady stałe do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 88 831

Pokojowa
poszukuje posady z dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer zdw 88 830

Młodsza
dziewczyna poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 88 825

Inteligentna
panna z dobrym niemieckim znającą szycie poszukuje posady do dzieci jako przychodnia. Oferty Kurjer zdw 88 780

Poszukuje
od 1. 11. posady jako magazynier, telefonista lub pufne. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 572

Inteligentna
panienka poszukuje posady zarządczyni lub wyreczytelki pani domu, najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 550

Dziewczyna
młodsza poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 88 589

Sierota
dobrymi świadectwami, umiejąca gotować, szyc, poszukuje posady do wszelkich prac domowych. — Pościel własna. Oferty Kurjer zdw 88 592

Szofer
kawaler, lat 24, poszukuje posady przy wozach ciężarowych, lub osobowych. Może pracować konną ślusarską, kowalską. — Wszyński, Chodźszewo, poczta Zdziechowo, pow. Gniezno. zdw 88 614

Posługaczka
poszukuje posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 663

Posługaczka
poszukuje posługi. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 670

Praktyki
biurowej poszukuje panna z kusem handlowym. Oferty Kurjer zdw 88 674

Poszukuje
posady z dobrymi świadectwami najchętniej do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 88 675

Starsza
dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer zdw 88 690

Osoba
do wszystkiego z gotowaniem poszukuje posady od 15. 9. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 686

Dziewczyna
starsza wiejska ucziwa z bardzo dobrymi świadectwami i poleceniem poszukuje posady w lepszym domu od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 88 490

Osoba
intelig., lat 55, sympatyczna, uczciwa, pracowita, lepszej rodziny, dobrymi świadectwami, fachowo wykształcona w swoim zawodzie, przyjmuje posadę samodzielnej gospodyni kucharki od 1. 10. na probostwie, majątku, lub prywatnie, w domu zamężnym. Oferty Kurjer zdw 88 798-9

Szofer - kowal
z długoletnią praktyką poszukuje posady, miejscowość obojętna. Kurjer zdw 88 518

Poszukuje
jakiegokolwiek posady, umiem szyc i wyszywać. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 499

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Walc Naddunajski“
- Aurora: Pat i Patachon p. t. „Na własnych śmieciach“
- Casino: „Awanturka mimo woli“
- Colosseum: „Mascotte“
- Edison: „Harry Peela najniebezpieczniejsza przygoda“
- Harfa: Tancerka Ochinea — „Jak kochają gwiazdy“
- Kapitol: „Ostatni romans“
- Metropolis: „Ostatni atak“
- Odeon: „Męczennica małżeństwa“
- Renaissance: „Córka poskromicieli niedźwiedzi“
- Słońce: „Kobieta i pajac“
- Stylowe: „Wielki Cyrk Amerykański“
- Wilsona: „Niedyskretna kobieta“

Marszantka
z kilkoletnią praktyką dzielną w ekspedycji poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 88 779

Krawcowa
dzielną poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 778

Bufetowa
młoda, rzetelna, poszukuje posady, zaraz. Oferty Kurjer zdw 88 789

Biuralistka
po ukończeniu liceum handlowego poszukuje posady. K. Kofczakówna, ul. Poznańska 8/10, I. piętro, prawo. jw 4619

Starsza
dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 88 680

Ekspedjentka
młoda w obęjsia, rzetelna, poszukuje posady w składzie piekarsko-cukierniczym. Oferty Kurjer zdw 88 832

Początkująca
biuralistka pisząca na maszynie przyjmie posadę za małym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 88 714

3 500
zabezpieczenia za posadę portjera, woźnego, magazyniera. Byłem 4 lata portjerem hotelu. — Świadectwa dobre. — Kapelski, Rawicz, Lipowa 302 zdw 88 795

Bona
z kilkoletnią praktyką, z lepszej rodziny, z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 794

Pracznia
rzetelna, akurata szuka prania. Oferty Kurjer zdw 88 617

Krawcowa
domowa, dzielną dziennie 2,50 Zgłoszenia Kurjer zdw 88 616

Książkowa kasjerka
z kilkoletnią praktyką, obeznana wszelkimi pracami biurowymi, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 88 628

Cukiernik
samodzielny, dobry fachowiec poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 87 030

Mistrz ślusarski
dyplomowany, obojętny, dokładny z maszynami, rolniczymi i przemysłowymi poszukuje posady w fabryce lub w majątku za montera. Oferty Kurjer zdw 88 727

Dziewczyna
lat 20, ucziwa poszukuje posady na cały dzień z gotowaniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 88 720

Panienka
inteligentna szuka posady do dzieci i lekkich prac lub jako początkująca słuźca. Oferty Kurjer zdw 88 705

Panienka
młoda, inteligentna, ucziwa z szyciem i robotkami ręcznymi prosi o posadę do dziecka lub też jako ekspedjentka w jakiegokolwiek branży. Oferty Kurjer zdw 88 717

Ucziwa
pracznia szuka prania. Oferty Kurjer zdw 88 716

Panienka
poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer zdw 88 766

Bufetowa
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 88 767

Krawcowa
poleca się na garderobę damską i dziecięcą, także na wyjazd. — Oferty Kurjer zdw 88 763

Samodzielną
krawcowa z dobrą krawieczyzną poszukuje zajęcia na wieś. Oferty Kurjer zdw 88 770

Osoba
krytycznym położeniu prosi o udzielenie posługi. Oferty do Kurjera zdw 88 718

Sierota
poszukuje posady w charakterze bufetowej od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 88 745

Książkowy
korespondent polsko-niemiecki, początkujący z ukończoną Szkołą Handlową, lat 17, piszący na maszynie szuka jakiegokolwiek zajęcia. Łaskawe oferty Kurjer zdw 88 756

Dziewczyna
z samodzielnym gotowaniem szuka posady do wszystkiego u małej rodziny. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 761

Zecer
trzeźwy (abstynent), biegły, pilny, sumienny, poszukuje zaraz lub później posady (także na wypomóżkę). Łaskawe zgłoszenia skierować pod Wład. Pfögel, zecer-drukarz, Koźmin, Glinki 2 II. (Poznańskie). zdw 88 757

Dziewczyna
z prowincji ucziwa, szuka posady bez gotowania. Oferty Kurjer zdw 88 700

Lepsza
służąca nawskroś ucziwa, zaufana, umiejąca dobrze gotować, prasować sztywną bieliznę szuka posady w lepszym domu. — Oferty Kurjer zdw 88 734

Inteligentna
panienka starsza, poszukuje posady, jako początkująca ekspedjentka. Najchętniej w składzie piekarskim. Oferty Kurjer zdw 88 733

Dziewczyna
poszukuje posługi na przedpołudniu w Jeżycach od 15. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 729

Dziewczyna
dobrze wychowana, nawskroś ucziwa, wzorowo czysta, pracowita, poszukuje posady do prac z dobrem gotowaniem u lekarza lub innym lepszym domu od 15. 9. Oferty Kurjer zdw 88 629

KINO COLOSSEUM KINO
Polska Greta Garbo Ina Adrian
w filmie produkcji krajowej p. t.
„MASCOTTE“

28 WOLNE MIEJSCA

Ucziwy wysoki zarobek
przez stałą lekką pracę w domu ofiaruje i gwarantuje około 15 zł dziennie placówka przemysłowa systemu amerykańskiego. Wystarczy podać swój dokładny adres Gdynia - Port, skrytka pocz. nr. 4. zdw 87 057

Kucharka
dzielną w swym zawodzie porządną, ucziwą, pracowitą, znającą zaprawianie owoców, pieczenie ciast potrzebna od 15. 9. lub później. Także może się zgłosić doświadczonej pokojową. Zgłoszenia z dołączeniem świadectw i podaniem żądanej pensji: skierować Marja Schreiberowa Chojnice, Pomorze, Warszawska 18. nw 3 391

Panna
z dobrej rodziny, inteligentna, z ładnym charakterem pisma młodsza potrzebna do kasy i prac piśmiennych. Perfumerja Paryska, Gwarna 10. zdw 88 039

Dwóch
pomocników młodszych na prace fornirowane przyjmie zaraz Rudolf Lipowski, mistrz stolarski, Śrem. zdw 88 069

Zarobek
Domokrączy na bardzo dobry zagraniczny artykuł mogą się zgłosić. Dura Główna 112 zdw 88 103

Stenografji
Historie jaknajdokładniej wuczamy. „Stenograf” miesięcznik wychodzi „Stenografia parlamentarna” udoświadczona wydana Dziewięć wydawnictw. — Instytut Stenograficzny: Warszawa, Krucza 26. Pw 3 917-62,424

Ekspedjentka
b. biegła, najchętniej córka mistrza potrzebna natychmiast do składu rzeźniczego w Gdwi. — Oferty wraz z odpisami świadectw do Kurjera zdw 88 346

Kucharka
starsza, doskonale gotująca do wszystkiego potrzebna do dwóch osób od 15. 9. Dr. Górski, Działyskich 6. I. od 4-7. zdw 88 709

Krawcowa
samodzielną do krawiectwa damskiego przyjmuje, Szamarzewskiego 11. front, III. zdw 88 704

Ucziwa
fryzjerskiej i uczennice poszukuje Kwiatkowski, ul. Pocztowa 26. zdw 88 744

Uczeń
fryzjerski z odżywieniem. Zgłoszenia Małopolska 8. jw 4616

2
pokoje próżne lub umeblowane zaraz. Matejki 60. II. prawo. zdw 88 730

Pokojowa
z ładnym prasowaniem i dobrymi świadectwami potrzebna do willy od 15. 9. 30. Zgłoszenia do Kurjera zdw 88 641

Wdowiec
poszukuje starszej niewiasty do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego. Zgłoszenia przyjmujecie od godz. 16-17 przy ul. Kościelnej 49 dom ogrodowy. zdw 88 598

Ucziwa
syna ucziwych rodziców do składu kolonialnego, połączono z wyszynkiem i składu żelaza przyjmuje Antoni Kacmarek, Osieczna Wielkopolska zdw 88 306

Kucharka
doskonała, z wykwintnym gotowaniem również kuchni jarskiej, potrzebna od 1. 10. br. do wielkopolskiego domu w powiatowym mieście. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 310

Fabryka porcelany
Chodzież Woj. Poznańskie poszukuje kucharzy fachowców rytownika (grawera) do wykonywania dekoracji na płytach stalowych. Zgłoszenia pisemne do fabryki. zdw 88 313

Agentów
na województwo poznańskie znana firma poszukuje do sprzedaży centrifug, maszyn do szycia. Zarobek wypłacamy zaraz. Zgłoszenia „Par” Al. Marcinkowskiego 11 pod 56.382 Pw 4 834 56.382

Służąca
zaraz. Grudnia 5. II. zdw 88 612

Agentów
zdolnych pensja, karta kolejowa przejmuję „Patent”. Aleje Marcinkowskiego 16 III. zdw 88 611

Dzielną
sumienną i czystą pracznia, umiejącą prasować sztywną bieliznę potrzebna od 15 października, najchętniej wiejska lub wdowa z mieszczańskim utrzymaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 88 669

Dziewczyna
młodsza do wszystkiego trzy osoby. Poplińskich 8, Teitdel. zdw 88 600

Ucziwy zarobek
znajdą podrobną branżę ubezpieczeniową, maszyn rolniczych i portretów itd. Zgłoszenia listownie: Gospodarczy Zakład Kredytowy Włocławek, Włocławek 11 a Pw 4886-72,131

Monter wyjazdowy
do traktorów i maszyn rolniczych wszelkiego rodzaju poszukiwany na stałą posadę do Warszawy. Reflektujemy tylko na poważną silę z długoletnimi świadectwami i pierwszorzędni referencjami. Oferty tylko pisemne: Tow. Akc. Tadeusz Kowalski i A. Tryski Warszawa Miodowa 6. zdw 88 425

Szofer
obeznany z Chevroletem na 6 tygodni do samochodu ciężarowego potrzebny Zgłoszenia A. Drygas, Półwiejska 22. zdw 88 431

Służąca
z dobrymi świadectwami, umiejącą gotować może się zaraz lub 15. 9. zgłosić. Niegolewskich 7, skład kolonialny. zdw 88 602

Agenci
i agentki z mniejszą gotówką mogą się zgłosić. „Estyko” s. w. Marcin 37. zdw 88 458

Wycucze
prasowania bielizny sztywnej bezpłatnie stancja i utrzymanie wolne. Św. Józefa 5. Prasownia. zdw 88 477

Marszantka
pierwszorzędna siła, samodzielna potrzebna pensja 180. Oferty odpisem świadectw. fotografia Kurjer zdw 88 474

Poszukuje
pań wymownych (domokrączych) Zgłoszenia Woźna 18. I. lewo od 10-12 godz. zdw 88 492

Młoda
inteligentna panienka jako uczennica do biura potrzebna. Oferty Kurjer zdw 88 590

Służąca
samodzielną gotującą, długoletnimi świadectwami, 3 osoby potrzebna. Kraszewskiego 3, drugie. prawo zdw 88 527

Posługaczka
gotowaniem potrzebna. Kraszewskiego 3 drugie. prawo. zdw 88 526

Piekarski
czeladnik może się zgłosić zaraz z kaucją 1 000 zł. Oferty Kurjer zdw 89 370

Akwizytorów
poszukuje się. Zgłoszenia Fr. Ratajczaka 11 a, III wejście, II. piętro, prawo. „Press”. zdw 88 576

Panienkę
biegłą do krawieczyzny przyjmie Latanowicz, Cieszkowskiego 3. II. zdw 88 434

Dziewczyna
do wszystkiego, ucziwa zaraz potrzebna Szamarzewskiego 38, III., lewo. zdw 88 581

Służąca
uczciwa, kochająca dzieci, potrzebna Otlewska, Kozia 33. zdw 88 591

Krawcowa
zdolna potrzebna do domu prywatnego Solacz-Solacka 21, parter. zdw 88 615

Służąca
z gotowaniem i do wszystkich prac domowych zaraz lub 15. 9. m. potrzebna. Zgłoszenia ze świadectwami Koczyńska, Marszałka Focha 40, II. zdw 88 643

Dziewczyna
młodsza do restauracji potrzebna Zgłoszenia Wierzbicice 20, restauracja. zdw 88 672

Młode
przystojne panienki jako tancerki potrzebne do winałni. Adres Kurjer zdw 88 673

2 ekspedjentki
z branży do mojego składu rzeźniczego potrzebne zaraz lub później. O. Reimer, mistrz rzeźniczy, Toruń, Prosta 1. nw 3 715

Od
1 października potrzebny gospodarz, 10 morgów ziemi pod Łodzią, znający się na inspektach. Oferty tylko pisemne, kopie świadectw, podanie warunków. Łódź, Kilńskiego 96, m. 15. nw 3 724

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz lub 15. 9. Gasińskich 11, skład kolonialny. zdw 88 769

Uczeń
i uczennice potrzebni zaraz. Salon mód damskich Le Grand Chic, Ratajczaka 33. zdw 88 804

Służąca
do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem, czysta sumienna i pracowita, która włada językiem niemieckim potrzebna od zaraz. Zgłoszenia: Pocztowa 9, II. piętro, lewo. zdw 88 772

Ubikacje
przemysłowe i handlowe w różnych wielkościach, światło elektryczne, woda, gaz, zajazd i t. d. w śródmieściu zaraz do wynajęcia. M. Szarszewska, Strzelecka 14. rw 25399

Od 1. X. 1930 r.
wolna posada sekretarza u adwokata i notariusza Dr. Pałki w Pszczyne G. Śl. dokąd należy skierować oferty z odpisami świadectw. zdw 88 792

Bufetowa
zaraz potrzebna do ekspedycji bufetu dworcowego Pierwszeństwo mają obejmujące bufet za kauceją Zgłoszenia z dołączeniem fotografii do Kurjera Poznańskiego pod zdw 88 791

Zaraz
potrzebna słuźca do wszelkich prac domowych. Skryta 14 parter, lewo. zdw 88 186

Manikurzystka
potrzebna. — St. Witkowski, Gwarna 12. zdw 88 241

Futra
spody pod futra i skóry wszelkiego rodzaju poleca w wielkim wyborze i po niskich cenach

JÓZEF DAWID, Poznań,
ul. Nowa 11 i ul. Wrocławska 30.
Firma chrześcijańska.

Humor zagraniczny

— Powiedziałem żonie, iż przez całe 2 miesiące, jakiego spędziła w Zakopanem, nie wychodziłem wieczorami z domu...
— No i co?
— Przyniesiła rachunek za światło, i wyobraź sobie, że cała należność nie przekracza złotówki!!!
(London Opinion). S. F.

Przedpłata na wrzesień 1930, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwotę 4 000 w agencjach w miejscach 4 500 z odnośnikiem do domu w Poznaniu 4 700 z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4 494 kwartalnie 14 800 pod opaską w Polsce 4 900 pod opaską w innych krajach 5 100. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przekroczyć w wydawnictwie nie odpowiada. Z dostarczeniem pisma, a abonenci nie niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lampowej 30 gr na stronie 4-lampowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr na stronie czwartej 120 gr na stronie drugiej 150 gr przed wiadomościami potoczniemi 240 gr od 1-lampowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18 30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dni przedświąt do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczyściwośćowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami. Materiał poświadczony danej uroczyściwości

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P K O Poznań, nr. 200 149